Tuyên Quang

Hằng tháng

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH TUYÊN QUANG
TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN TUYÊN QUANG

Năm thứ 1
Số 10
Tháng 10
Năm 2026

Thầm lặng tỏa hương

Tuyên Quang Hằng tháng

Ban Biên tập

Mai Đức Thông
Nguyễn Bình Minh
Nguyễn Thị Hoài Yên
Nguyễn Thị Minh Tuyên
Trịnh Thuỷ Châu
Chúc Ngọc Huyền
Lưu Văn Thanh

Chế bản điện tử và mi trang:
Tổ kỹ thuật vi tính Báo Tuyên Quang

Tòa soạn:
Trụ sở chính: Số 219,
đường Tân Trào, phường Minh Xuân,
tỉnh Tuyên Quang

Email:
baotuyenquang.com.vn@gmail.com

Giấy phép xuất bản:
Số:107/GP-SVHTTDL do Sở Văn hóa,
Thể thao và Du lịch tỉnh Tuyên Quang
Cấp ngày 05-12-2025

Khổ:
22 x 28,5 cm
72 trang

In tại:
Công ty TNHH MTV in
Tạp chí Cộng sản

Giá: 4.500 đồng

TRONG SỐ NÀY

3 - 9 THEO DÒNG THỜI SỰ

3: Khẳng định vai trò then chốt
4 - 5: Kinh tế bứt phá về đích
6 - 7: Từ tâm tư cử tri đến tiếng nói tại nghị trường
8 - 9: Giao việc khó, chọn đúng người

10 - 17 TIÊU ĐIỂM

10 - 11: Phụ nữ Tuyên Quang trong thời đại mới
12 - 13: Những "bóng hồng" mang tiếng nói cử tri
14 - 15: Lắng nghe để thấu hiểu
16 - 17: Điểm tựa bình yên

18 - 21 MIỀN DI SẢN

18 -19: Di sản sống trong lễ hội vùng cao
20 - 21: Hồn bản trong đá

22 - 27 HÀNH TRÌNH XỨ TUYÊN

22 - 23: Tận cùng cảm xúc
24 - 25: Điểm đến xanh - đậm bản sắc
26 - 27: Nụ cười sơn cước

28 - 41 VĂN HỌC - NGHỆ THUẬT

28 - 29: Sức sống của ca khúc chính luận
32 - 33: Tùy bút: Một thước lụa mềm vắt qua núi sông
34 - 35: Truyện ngắn: Giữ trọn một lời hứa
38 - 39: Trịnh Thanh Phong, đời người và đời văn
40 - 41: Nỗi đau thật phía sau màn ảnh

42 - 43 NHÂN VẬT ĐỐI THOẠI

42 - 43: Nhà văn Y Ban
Phụ nữ và quyền không hoàn hảo

44 - 45 DOANH NGHIỆP - DOANH NHÂN

44 - 45: Những "đóa hoa" giữa thương trường

46 - 49 NHỊP SỐNG KINH TẾ

46 - 47: Kim ngạch xuất khẩu tăng trưởng bứt phá
48 - 49: Độc đáo Trà Đông Phương Mỹ nhân cổ thụ

50 - 55 GIA ĐÌNH VÀ XÃ HỘI

50 - 51: Cất cánh từ nghị lực
52 - 53: Bông hồng vàng của thể thao
54 - 55: Những nữ tướng U70 ở Yên Nguyên

56 - 57 CUỘC SỐNG SỐ

56 - 57: Theo chân những nữ Reviewer nông sản bản địa

58 - 61 PHÓNG SỰ - ĐIỀU TRA

58 - 59: Bài học đắt giá cho hành vi trốn thuế
60 - 61: Bi kịch từ sự bốc đồng

62 - 65 NẮNG BIÊN CƯƠNG

62 - 63: Gieo chữ giữa mây ngàn
64 - 65: Những nữ quân nhân nơi địa đầu Tổ quốc

66 - 67 ƯỚC MƠ VÀ HÀNH TRÌNH

66 - 67: Làm chủ công nghệ số

VẤN ĐỀ TRONG THÁNG

Các đồng chí nguyên lãnh đạo Trung ương, lãnh đạo tỉnh với cán bộ nữ lãnh đạo chủ chốt của tỉnh.

Khẳng định vai trò then chốt

■ DUY ĐỨC

NĂM 2026 đang tiến dần về những tháng cuối với yêu cầu bứt phá mạnh mẽ để hoàn thành toàn diện các chỉ tiêu phát triển kinh tế - xã hội. Bức tranh 9 tháng qua với tốc độ tăng trưởng GRDP ước đạt 8,04% cùng sự phục hồi khởi sắc của các ngành mũi nhọn là những tín hiệu hết sức khả quan. Dẫu vậy, để cán đích thành công và hiện thực hóa kịch bản tăng trưởng, thực tiễn đang đặt ra một vấn đề mang tính quyết định: Tinh thần trách nhiệm và năng lực hành động của đội ngũ cán bộ.

Nhìn lại 9 tháng đã qua, không thể phủ nhận những nỗ lực vượt bậc của toàn hệ thống chính trị. Các chủ trương lớn về phát triển kinh tế - xã hội đã mở ra không gian phát triển mới với nhiều dư địa quan trọng. Tuy nhiên, mọi chủ trương, chính sách hay nguồn lực vốn dù dồi dào đến đâu cũng mới dừng lại ở dạng tiềm năng. Yếu tố để chuyển hóa tiềm năng đó thành giá trị gia tăng, thành công trình, dự án và doanh thu thực tế cho xã hội chính là con người - đội ngũ cán bộ trực tiếp thực thi nhiệm vụ.

Thực tiễn 9 tháng năm 2026 phản ánh rất rõ nét mối quan hệ này. Ở những địa phương, sở, ngành mà đội ngũ lãnh đạo và công chức chủ động, sâu sát thực địa, các rào cản pháp lý và vướng mắc hạ tầng được tháo gỡ nhanh chóng. Dòng vốn đầu tư được khơi thông, tạo đà cho sản xuất, kinh doanh phát triển. Nơi nào cán bộ quyết liệt, nơi đó chỉ tiêu tăng trưởng vượt kế hoạch. Ngược lại, ở những lĩnh vực còn chậm tiến độ, kết quả chưa đạt kỳ vọng, nguyên nhân sâu xa không nằm ở thiếu cơ chế hay thiếu vốn, mà chính là ở khâu tổ chức thực hiện. Sự phối hợp thiếu nhịp nhàng, tâm lý e ngại, chưa sâu sát kiểm tra, đôn đốc của một bộ phận cán bộ đã khiến kết quả chưa đạt mục tiêu.

Trong giai đoạn quyết định của quý IV/2026, áp lực hoàn thành kịch bản tăng trưởng là rất lớn. Khả năng về đích sẽ được đo đếm bằng việc giải quyết hiệu quả những vướng mắc cụ thể của doanh nghiệp và người dân. Đánh giá việc thực hiện mục tiêu nhiệm vụ 2026 phải lấy "sản phẩm thực tế làm thước đo". Khi người đứng đầu và từng cán bộ nêu cao tinh thần trách nhiệm, họ sẽ chủ động tìm giải pháp để tháo gỡ. Ý chí, bản lĩnh và năng lực của đội ngũ cán bộ quyết định tốc độ và chất lượng tăng trưởng kinh tế của tỉnh nhà.

Kết quả của năm 2026 sẽ tạo nền tảng vững chắc cho kịch bản phát triển của năm 2027 và cả giai đoạn tiếp theo. Để hoàn thành cao nhất các mục tiêu đã đề ra, việc phát huy tối đa vai trò của cán bộ chính là yếu tố quyết định. Nhìn thẳng vào sự thật, đánh giá đúng những hạn chế trong khâu thực thi chính là đội ngũ. Khi từng cán bộ, ở từng vị trí công tác khơi dậy được quyết tâm chính trị, làm việc với tinh thần "rõ người, rõ việc, rõ tiến độ, rõ kết quả", mọi nguồn lực sẽ được giải phóng.

Thắng lợi của các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội năm 2026 chỉ có thể đạt được khi đội ngũ cán bộ thực sự nhập cuộc bằng sự tâm huyết và hành động quyết liệt. Sự dấn thân của mỗi cán bộ hôm nay chính là lời cam kết cho hành trình bứt phá bền vững của tỉnh nhà trong tương lai ■

Đồng chí Hầu A Lềnh, Ủy viên BCH Trung ương Đảng, Bí thư Tỉnh ủy và Đoàn công tác nắm tình hình sản xuất, kinh doanh của Công ty cổ phần Woodsland Tuyên Quang.

Kinh tế bứt phá về đích

■ TUẤN HÙNG

GRDP 9 tháng tăng 8,04% cho thấy sức bật mạnh mẽ của kinh tế Tuyên Quang. Bước vào giai đoạn bứt phá để về đích, tỉnh đang tập trung đánh thức mọi tiềm năng, chuyển hóa nhanh các nguồn lực thành giá trị thực để hoàn thành mục tiêu cả năm.

Những con số biết nói

NHÌN lại bức tranh kinh tế qua 3 quý, các con số thống kê không chỉ phản ánh sự phục hồi mà còn cho thấy một nền tảng đang dịch chuyển vững chắc theo chiều sâu. Riêng trong quý III, GRDP vươn lên ấn tượng với mức tăng 8,77% - con số cao nhất kể từ đầu năm, củng cố niềm tin vững chắc cho hệ thống chính trị và cộng đồng doanh nghiệp.

Thời điểm này, các nhà máy, công xưởng trên địa bàn tỉnh, nhịp độ sản xuất những tháng cuối năm đang duy trì sự khẩn trương, sôi động. Tại nhà máy gỗ ván ép Sao Việt Plywood (Công ty TNHH Sao Việt Tuyên Quang) tốc độ vận hành dây chuyền luôn được đẩy lên mức cao nhất từ khâu chế biến đến kiểm định thành phẩm. Bà Cao Thị Cẩm Tú, Phó Giám đốc Công ty chia sẻ: Với 5 dây chuyền máy ván tự động và hệ thống sấy nhiệt hiện đại, nhà máy duy trì công suất ổn định cho ra lò 3.000 sản phẩm xuất khẩu mỗi ngày, cung ứng vào thị trường châu Âu (EU). Đi đôi với tập trung sản xuất, doanh nghiệp cũng đang dồn lực mở rộng quy mô nhà xưởng từ 2 ha lên 4 ha ngay trong những tháng cuối năm. Mục tiêu đặt ra vượt ít nhất 30% kế hoạch năm.

Trong lĩnh vực công nghiệp nặng, guồng quay sản xuất luôn vận hành không ngơi nghỉ. Công ty TNHH Gang thép Tuyên Quang khép kín đồng bộ từ khâu khai thác, tuyển quặng, luyện gang, luyện thép đến hệ thống cán tốc độ cao do đội ngũ kỹ sư và công nhân trực tiếp làm chủ.

Việc chủ động nguyên liệu tại chỗ và kiểm soát chặt chẽ từng công đoạn giúp nhà máy chạy ổn định trước mọi biến động thị trường. Tính riêng 9 tháng năm 2026, sản lượng xuất xưởng đạt gần 200 nghìn tấn thép các loại, đạt 80% kế hoạch - mức cao nhất trong 3 năm qua.

Theo báo cáo của Thống kê tỉnh, không riêng các ngành

công nghiệp có những bứt phá mạnh mẽ, khu vực dịch vụ cũng ghi dấu ấn với hơn 3,243 triệu lượt khách và tổng thu du lịch đạt hơn 8.984 tỷ đồng, đạt 79% kế hoạch, tăng 0,7% so với cùng kỳ.

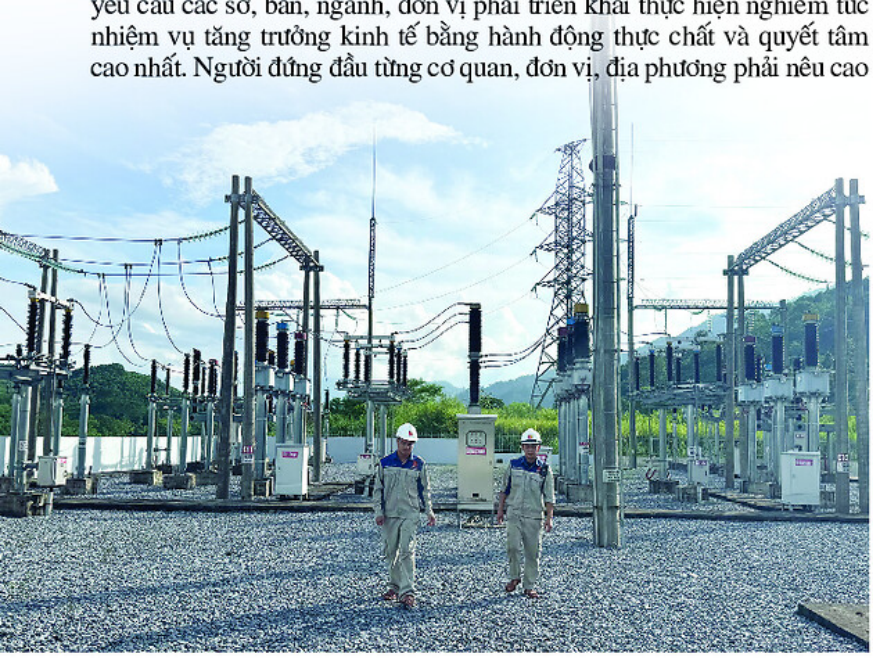
Đồng chí Phạm Hùng Sơn, Trưởng Thống kê tỉnh cho biết: So với mục tiêu 10,17%, tốc độ tăng trưởng hiện nay vẫn còn một khoảng cách. Song đổi lại, tỉnh đang nắm giữ những nguồn lực hiện hữu rất lớn, hoàn toàn có khả năng cán đích thậm chí là vượt ở một số lĩnh vực. Điển hình như công nghiệp, nơi chỉ số sản xuất 9 tháng tăng 9,01%, mục tiêu 15,68% cho cả năm có thể trong tầm tay nhờ dư địa nâng công suất của các doanh nghiệp cùng 7 dự án vừa hoàn thành và 6 dự án đạt từ 90 đến 98% khối lượng. Đây là nguồn năng lực mới hoàn toàn có thể đóng góp trực tiếp cho tăng trưởng sẽ được hoàn tất, đưa vào sản xuất trong thời gian sớm nhất.

Song song với đó, đầu tư công đang được đẩy mạnh để giải khối lượng vốn lớn còn lại trong quý IV, tạo sức lan tỏa mạnh mẽ cho việc làm, vật liệu xây dựng và các ngành liên quan. Đặc biệt, khu vực dịch vụ và du lịch - nơi đã đón hơn 3,243 triệu lượt khách và thu về hơn 8.984 tỷ đồng trong chín tháng - đang đứng trước thời điểm vàng của mùa cao điểm cuối năm. Tư duy khai thác du lịch chuyển dịch từ "chạy theo số lượng" sang "tối ưu hóa giá trị", gắn chặt trải nghiệm của du khách với chuỗi tiêu thụ nông sản, sản phẩm OCOP và đặc sản địa phương, tạo ra vòng tuần hoàn kinh tế khép kín mang lại giá trị gia tăng cao.

Quyết liệt thực hiện kịch bản tăng trưởng

Để hoàn thành mục tiêu tăng trưởng kinh tế cả năm 2026 là 10,17%, áp lực dồn lên quý IV là vô cùng lớn. Theo tính toán của các chuyên gia kinh tế, tốc độ tăng trưởng quý IV phải đạt ít nhất 15,04%.

Trong cuộc họp về kịch bản tăng trưởng quý IV, đồng chí Chủ tịch UBND tỉnh Phan Huy Ngọc nhấn mạnh: Áp lực về những con số phần trăm không phải là gánh nặng, mà chính là biên độ của dư địa và cơ hội để Đảng bộ, chính quyền và nhân dân các dân tộc trong tỉnh khẳng định bản lĩnh, biến quyết tâm thành hành động thực chất. Mang theo tinh thần "rõ người, rõ việc, rõ tiến độ và rõ trách nhiệm", Chủ tịch UBND tỉnh yêu cầu các sở, ban, ngành, đơn vị phải triển khai thực hiện nghiêm túc nhiệm vụ tăng trưởng kinh tế bằng hành động thực chất và quyết tâm cao nhất. Người đứng đầu từng cơ quan, đơn vị, địa phương phải nêu cao tinh thần nêu gương, trực tiếp chịu trách nhiệm toàn diện trước UBND tỉnh; hạ quyết tâm hoàn thành giải ngân 100% kế hoạch vốn đầu tư công năm 2026 trước ngày 31/12/2026.

Nhà máy thủy điện Sông Lô 4 vừa đi vào hoạt động đáp ứng nguồn điện phục vụ sản xuất.

Đối với các công trình trọng điểm, Chủ tịch UBND tỉnh chỉ đạo phải đôn đốc theo từng ngày, tổng hợp theo tuần, yêu cầu nhà thầu tổ chức thi công "3 ca, 4 kíp" để bứt phá tiến độ. Các sở, ngành phải chủ động rút ngắn tối đa thời gian giải quyết thủ tục hành chính thông qua cơ chế "luồng xanh 50%" áp dụng cho các dự án đầu tư trọng điểm ngoài ngân sách. Đồng thời, tập trung phân loại, xử lý dứt điểm các điểm nghẽn, vướng mắc đối với các dự án tồn đọng, kéo dài cả trong và ngoài ngân sách.

Thực hiện nghiêm túc chỉ đạo của tỉnh, các sở, ngành đã lập tức cụ thể hóa bằng hành động. Đồng chí Vân Đình Thảo, Ủy viên Ban Thường vụ Tỉnh ủy, Trưởng Ban Quản lý các Khu công nghiệp và Khu kinh tế tỉnh cho biết, với phương châm hướng về cơ sở, đơn vị đã trực tiếp xuống từng nhà máy, làm việc với các chủ doanh nghiệp để lắng nghe và tháo gỡ dứt điểm vướng mắc. Nhờ vậy các điểm nghẽn về mặt bằng, thủ tục đã được khơi thông, giúp doanh nghiệp ổn định chuỗi cung ứng, tối ưu hóa năng lực vận hành và đóng góp thiết thực vào giá trị sản xuất công nghiệp.

Đồng chí Hoàng Anh Cương, Ủy viên Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh, Giám đốc Sở Công Thương cũng khẳng định: Ngành đang triển khai phương châm "đồng hành cùng doanh nghiệp đến từng chi tiết". Từ việc rà soát vướng mắc về nguồn nguyên liệu, điện năng, thị trường cho đến việc thúc đẩy các dự án cận kề ngày hoàn thành sớm đi vào vận hành, ngành nỗ lực tối đa để các doanh nghiệp khai thác triệt để công suất thiết kế. Việc tập trung vào những sản phẩm chủ lực có thị trường ổn định chính là lời giải thực tiễn để bù đắp phần thiếu hụt và tạo ra cú hích tăng trưởng sắc nét.

Tiến sĩ Nguyễn Minh Phong, thành viên Hội đồng Tư vấn Kinh tế, Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam khẳng định: Bài toán tăng trưởng không chỉ mang ý nghĩa hoàn thành một chỉ tiêu kinh tế trước mắt, mà còn là bài kiểm tra về năng lực quản trị, tính chủ động và sức đề kháng của tỉnh Tuyên Quang đang trên đà đổi mới. Khi nhìn nhận khoảng cách tăng trưởng không phải là áp lực mà là biên độ của dư địa, tỉnh nhà đã chọn cách tiếp cận chủ động, khoa học và thực chất.

Sự kết hợp nhịp nhàng giữa chính sách vĩ mô linh hoạt, sự đồng hành tận tâm của cấp ủy, chính quyền với ý chí vươn lên của cộng đồng doanh nghiệp và Nhân dân các dân tộc trong tỉnh đang tạo ra một sức mạnh tổng hợp to lớn. Từng nhà máy chạy hết công suất, từng công trình đầu tư công cán đích đúng hạn, từng dòng vốn ngoài ngân sách được chuyển hóa thành nhà xưởng, máy móc... chính là những viên gạch hồng xây đắp nên nền tảng phát triển bền vững ■

Đồng chí Phó Bí thư Thường trực Tỉnh ủy Lê Thị Kim Dung, Trưởng Đoàn ĐBQH tỉnh điều hành phiên thảo luận lấy ý kiến tham gia vào các luật sửa đổi.

Từ tâm tư cử tri đến tiếng nói tại nghị trường

■ THANH PHÚC

Đằng sau mỗi ý kiến tại nghị trường là những điều đại biểu lắng nghe từ cuộc sống, những trăn trở trước vấn đề người dân quan tâm và quá trình nghiên cứu, chuẩn bị nghiêm túc. Nêu cao tinh thần trách nhiệm trong công tác chuẩn bị cho Kỳ họp thứ Hai, Quốc hội khóa XVI, Đoàn đại biểu Quốc hội tỉnh Tuyên Quang xác định, mỗi kỳ họp không chỉ là dịp tham gia quyết định những vấn đề quan trọng của đất nước, mà còn là cơ hội để tiếng nói từ cơ sở được phản ánh, những kiến nghị chính đáng của cử tri được theo đuổi đến cùng.

Bắt đầu từ tiếng nói của Nhân dân

TẠI các cuộc tiếp xúc cử tri trước Kỳ họp thứ Hai, Quốc hội khóa XVI, tổ chức ở hai cụm Sơn Dương và Pà Vầy Sủ, hơn 400 cử tri đã tham dự, với 20 lượt phát biểu. Những ý kiến được gửi gắm tập trung vào các vấn đề thiết thực, từ tổ chức bộ máy, bố trí nhân lực ở cơ sở đến giáo dục, y tế và chính sách hỗ trợ người dân.

Cử tri Lại Cao Khải, thôn Bắc Lũng, xã Sơn Dương chia sẻ: Qua theo dõi hoạt động của Đoàn đại biểu Quốc hội tỉnh, tôi rất tin tưởng vào bản lĩnh, tâm huyết và tinh thần trách nhiệm của các đại biểu đối với cử tri. Tôi kỳ vọng tại kỳ họp tới, các đại biểu Quốc hội tỉnh tiếp tục phát huy vai trò, trách nhiệm của người đại biểu dân cử, tích cực phản ánh những vấn đề từ thực tiễn cơ sở; quan tâm hơn nữa đến đầu tư hạ tầng giao thông, phát triển sản xuất, tạo sinh kế bền vững và bảo đảm các chính sách an sinh xã hội đến được với người dân, nhất là đồng bào vùng sâu, vùng xa, vùng còn nhiều khó khăn.

Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật tỉnh tổ chức Hội thảo góp ý đối với các dự thảo Luật trình tại kỳ họp thứ 2, Quốc hội khóa XVI.

Cử tri xã Sơn Dương phát biểu tại hội nghị tiếp xúc cử tri trước kỳ họp thứ 2 Quốc hội khóa XVI.

Đại biểu Quốc hội Ma Thị Thúy là một trong những người có nhiều năm tham gia hoạt động nghị trường, với những ý kiến liên quan đến các vấn đề thiết thực của đời sống. Đại biểu chia sẻ: Tôi luôn trăn trở làm thế nào để các quyết sách của Quốc hội, thực sự đi vào cuộc sống, nhất là với đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi, nơi điều kiện phát triển còn nhiều khó khăn so với các vùng thuận lợi. Với tôi, thước đo cuối cùng của chính sách không phải là có bao nhiêu văn bản được ban hành, mà là cuộc sống của người dân thay đổi như thế nào sau khi chính sách đi vào thực tiễn. Câu hỏi tôi luôn đặt ra trước mỗi dự thảo là: điều khoản này sẽ chạm đến người dân ở bản làng xa nhất như thế nào? Người đồng bào có hiểu, có tiếp cận được, có được hưởng thụ thực chất hay không?

Trách nhiệm của người đại biểu trước cử tri

Chuẩn bị kỳ họp thứ Hai, Quốc hội khóa XVI sắp diễn ra, Đoàn đại biểu Quốc hội tỉnh tổ chức lấy ý kiến đối với các dự thảo luật, nghị quyết và tiếp nhận thông tin từ thực tiễn để chuẩn bị nội dung tham gia kỳ họp. Việc phối hợp với các cơ quan chuyên môn, tổ chức khảo sát và tổng hợp ý kiến cử tri giúp đại biểu có thêm căn cứ đánh giá những vấn đề đặt ra, từ đó nâng cao chất lượng tham gia thảo luận, đóng góp ý kiến.

Đồng chí Hà Quang Giai, Phó Chủ tịch chuyên trách Hội Luật gia tỉnh cho biết, việc Đoàn ĐBQH tỉnh tổ chức lấy ý kiến tham gia vào các dự thảo luật đã tạo điều kiện để các cơ quan, đơn vị và những người có chuyên môn trực tiếp đóng góp ý kiến từ thực tiễn. Tham gia góp ý dự thảo Luật Phát triển doanh nghiệp nhỏ và vừa, tôi quan tâm đến việc hoàn thiện các cơ chế, chính sách hỗ trợ doanh nghiệp, bảo đảm các quy định khi ban hành có tính khả thi, phù hợp với điều kiện thực tế và tạo thuận lợi cho doanh nghiệp phát triển.

Theo đồng chí Lý Thị Lan, Phó Trưởng đoàn chuyên trách Đoàn ĐBQH tỉnh: Yêu cầu đặt ra là các ý kiến tham gia phải có sự chuẩn bị kỹ lưỡng, bám sát nội dung dự thảo và thực tiễn địa phương; đồng thời, những vấn đề cử tri quan tâm cần được tổng hợp, phân loại và kiến nghị đúng thẩm quyền. Đây là cơ sở để hoạt động của Đoàn đại biểu Quốc hội tỉnh ngày càng thực chất, góp phần phản ánh đầy đủ hơn tâm tư, nguyện vọng của Nhân dân.

Từ khâu tiếp xúc cử tri, khảo sát thực tế, nghiên cứu dự thảo luật cho đến khi thảo luận trên nghị trường, mỗi Đại biểu Quốc hội đều phải phát huy tinh thần chủ động, trách nhiệm và bản lĩnh. Dù không phải vấn đề nào cũng thuộc thẩm quyền của Quốc hội hay có thể giải quyết ngay, điều cốt lõi là đại biểu phải xác định đúng bản chất sự việc, làm rõ cơ sở thực tiễn và pháp lý, chuyển kiến nghị đến đúng cơ quan có trách nhiệm, đồng thời kiên trì giám sát quá trình xử lý.

Hành trình của mỗi kiến nghị chỉ thực sự trọn vẹn khi đại biểu biết lắng nghe trung thực, phản ánh khách quan, nghiên cứu thấu đáo và bền bỉ theo đuổi đến cùng những nguyện vọng chính đáng của Nhân dân■

Giao việc khó chọn đúng người

LÝ THU

Nghị quyết số 24-NQ/TW ngày 22/8/2026 của Bộ Chính trị về phát huy tính tiên phong, gương mẫu, tinh thần đổi mới, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm của đội ngũ cán bộ, đảng viên trong kỷ nguyên mới đang được Tuyên Quang cụ thể hóa bằng những việc làm thiết thực từ cơ sở. Từ việc "giao việc khó, chọn đúng người" đến sự đồng thuận của Nhân dân, tinh thần ấy đang tạo nên những chuyển biến rõ nét.

Thước đo năng lực

TRIỂN khai Nghị quyết số 24-NQ/TW, Đảng ủy xã Hồng Sơn xác định tinh thần dấn thân, đổi mới không thể đo bằng lời hứa mà phải bằng sản phẩm cụ thể và sự hài lòng của Nhân dân.

Đồng chí Hoàng Hải Trường, Bí thư Đảng ủy xã Hồng Sơn cho biết: "Đảng ủy xã đã rà soát, chỉ rõ những việc mới, việc khó, những 'điểm nghẽn' tồn đọng kéo dài trên địa bàn để giao trực tiếp cho những cán bộ có năng lực, bản lĩnh đảm nhận. Đi kèm với giao nhiệm vụ, xã tạo điều kiện tối đa về thẩm quyền, nhân lực và thời gian để cán bộ chủ động sáng tạo. Đồng thời, đây cũng là thước đo khắt khe để đánh giá, trọng dụng cán bộ có sản phẩm thực chất; kiên quyết sàng lọc, thay thế những trường hợp né tránh, đùn đẩy hoặc làm việc cầm chừng."

Quy trình giao việc ở Hồng Sơn được thực hiện bài bản qua bốn bước: cán bộ chủ động đăng ký việc mới, việc khó và đề xuất nguồn lực; lập kế hoạch, chương trình hành động chi tiết; tổ chức triển khai; công khai đánh giá kết quả. Nội dung tập trung vào những khâu yếu, việc khó như phát triển đảng viên, giải phóng mặt bằng các điểm nóng, chuyển đổi số và hiện đại hóa thủ tục hành chính, phát triển kinh tế nông nghiệp hàng hóa, huy động nguồn lực xây dựng nông thôn mới.

Kết quả 9 tháng năm 2026 cho thấy cách làm này đúng hướng. Đảng bộ xã kết nạp 39 đảng viên mới, đạt 105% kế hoạch năm. Xã hoàn thành việc sắp xếp, tinh gọn từ 35 thôn xuống còn 19 thôn, từ 11 cơ sở giáo dục xuống còn 7 trường. Toàn xã duy trì 19/19 tiêu chí nông thôn mới, giải ngân vốn đầu tư công đạt 75% kế hoạch, hoàn thành 100% chỉ tiêu giao quân với 36 công dân nhập ngũ. An ninh trật tự ổn định, không phát sinh điểm nóng.

Về kinh tế, tổng sản lượng lương thực ước đạt 9.494 tấn, bằng 98% kế hoạch năm. Các mô hình "3 cây, 3 con" cho hiệu quả cao: trồng dâu nuôi tằm đạt 115%, nuôi chim bồ câu vượt 108%, chăn nuôi dê đạt 92% kế hoạch.

Đồng chí Chủ tịch UBND tỉnh Phan Huy Ngọc thăm mô hình phát triển kinh tế tại xã Thái Bình.

Một trong những khâu đột phá rõ nhất ở Hồng Sơn là giải phóng mặt bằng làm đường giao thông nông thôn, việc khó vì đụng chạm trực tiếp đến quyền lợi của người dân. Ủy ban MTTQ xã đăng ký đây là việc đột phá năm 2026 là vận động Nhân dân tự nguyện hiến đất mở rộng đường.

Với phương châm "Nắm chắc tình hình - giải thích rõ chính sách - lắng nghe Nhân dân - giải quyết từng vướng mắc - vận động bằng trách nhiệm và tình cảm", MTTQ xã cùng các tổ vận động đã đi từng ngõ, gõ từng nhà.

Đồng chí Tiêu Mạnh Tường, Chủ tịch Ủy ban MTTQ Việt Nam xã Hồng Sơn chia sẻ: Chúng tôi quán triệt tinh thần dân chủ, công khai, tuyệt đối không áp đặt hay gây sức ép. Cán bộ, đảng viên phải gương mẫu hiến đất trước để Nhân dân noi theo. Nhờ cách làm ấy, 100% hộ dân trên tuyến đường qua thôn Thịnh Kim (53 hộ) và thôn Đồng Văn (26 hộ) đã tự nguyện ký cam kết hiến đất, tháo dỡ công trình, bàn giao mặt bằng đúng tiến độ, không đòi hỏi bồi thường.

Ở xã Trung Hà, các khu dân cư trên địa bàn xã cũng nhận diện việc khó để phát triển kinh tế, nâng cao đời sống. Điển hình là khu dân cư thôn Bản Túm, nơi sinh sống của bốn dân tộc Tày, Nùng, Dao, Mông, trong đó có đồng bào theo đạo Tin lành. Điểm xuất phát kinh tế thấp, tập quán canh tác cũ cho hiệu quả kém, nhưng nhờ sự vào cuộc của Ban công tác Mặt trận, diện mạo thôn đã thay đổi.

Đồng chí Seo Thị Hòa, Trưởng Ban Công tác Mặt trận khu dân cư Bản Túm chia sẻ: để đưa nghị quyết và chủ trương của Đảng vào cuộc sống, cán bộ, đảng viên trong thôn luôn phải đi trước một bước, nói đi đôi với làm. Lấy hiệu quả kinh tế làm thước đo, Ban công tác Mặt trận vận động bà con đổi mới tư duy sản xuất, mạnh dạn áp dụng tiến bộ kỹ thuật, hình thành các vùng chuyên canh gắn với bao tiêu sản phẩm.

Thôn đã xây dựng được nhiều mô hình có hiệu quả. Dưa chuột liên kết diện tích 4,0 ha. Riêng vụ Xuân 2026, sản lượng đạt 83 tấn, doanh thu 648 triệu đồng, lợi nhuận ròng 398 triệu đồng. Mía nguyên liệu quy mô 16,6 ha với 40 hộ tham gia, cung ứng cho nhà máy 1.000 tấn mía, thu ròng 1,3 tỷ đồng. Đa dạng hóa cây trồng 4 ha sa nhân dưới tán rừng, 1ha măng lục trúc và 0,5 ha gấc.

Nhờ các mô hình này, số hộ nghèo của thôn giảm còn 9 hộ, hộ cận nghèo còn 10 hộ. Đồng bào các dân tộc và đồng bào Tin lành cùng đồng lòng lao động sản xuất, sống "tốt đời đẹp đạo", khối đại đoàn kết toàn dân tộc được củng cố vững chắc.

Nhân rộng cách làm từ cơ sở

Nhằm lan tỏa tinh thần đổi mới trên quy mô toàn tỉnh, ngày 30/9/2026, Ban Thường vụ Tỉnh ủy Tuyên Quang ban hành Chương trình hành động số 83-CTr/TU để triển khai Nghị quyết số 24-NQ/TW của Bộ Chính trị về phát huy tính tiên phong, gương mẫu, tinh thần đổi mới, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm của đội ngũ cán bộ, đảng viên trong kỷ nguyên mới.

Chương trình đặt ra yêu cầu cụ thể. Người đứng đầu cấp ủy, tổ chức đảng, cơ quan, đơn vị và cấp phó phụ trách lĩnh vực, địa bàn phải đăng ký ít nhất một việc khó, việc mới, việc tồn đọng mỗi năm để trực tiếp chỉ đạo giải quyết. Các cấp ủy, cơ quan, đơn vị xây dựng danh mục việc mới, việc khó để giao cho cán bộ lãnh đạo, quản lý. Ủy ban Kiểm tra các cấp đưa nội dung kiểm tra việc thực hiện Nghị quyết vào chương trình hằng năm.

Tỉnh ủy yêu cầu việc triển khai bảo đảm sự lãnh đạo toàn diện của Đảng, gắn với phân cấp, phân quyền, quản trị rủi ro và bảo vệ cán bộ dám nghĩ, dám làm. Mục tiêu đặt ra: 100% người đứng đầu cấp ủy, cơ quan, đơn vị đăng ký ít nhất một việc khó, việc mới, phức tạp, tồn đọng thuộc lĩnh vực phụ trách mỗi năm; 100% cán bộ lãnh đạo, quản lý có cam kết hành động bằng các giải pháp đột phá. Các cấp xây dựng môi trường làm việc dân chủ, cởi mở, tôn trọng ý kiến phản biện, đồng thời kiểm soát quyền lực và xử lý nghiêm hành vi lợi dụng chủ trương để vụ lợi, né tránh trách nhiệm.

Để cán bộ yên tâm cống hiến, Tỉnh ủy nhấn mạnh cơ chế bảo vệ xuyên suốt đối với cán bộ đổi mới, sáng tạo vì lợi ích chung, phân định rõ sai sót do nguyên nhân khách quan trong quá trình thử nghiệm với hành vi cố ý làm trái. Công tác cán bộ được đổi mới theo hướng chọn người theo việc, giao việc để thử thách, lấy sản phẩm và sự hài lòng của Nhân dân làm thước đo cốt lõi; kịp thời trọng dụng người có năng lực, kiên quyết sàng lọc cán bộ đùn đẩy, né tránh.

Từ những mô hình ở Hồng Sơn, Trung Hà đến định hướng chung của tỉnh, có thể thấy một điểm nhất quán: việc khó được gọi tên, giao đúng người, có điều kiện để làm, có kết quả để đo và công khai để Nhân dân giám sát. Cán bộ, đảng viên đi trước nên người dân đồng thuận. Đây là nền tảng để Tuyên Quang xây dựng đội ngũ cán bộ đủ bản lĩnh, trí tuệ, vững vàng bước vào kỷ nguyên mới ■

Cán bộ xã Minh Quang trực tiếp tìm hiểu, hỗ trợ các hộ làm nghề đan nón, góp phần giảm nghèo bền vững.

Phụ nữ Tuyên Quang đoàn kết, phát huy bản lĩnh, trí tuệ, khát vọng vươn lên trong thời đại mới.

Phụ nữ Tuyên Quang *trong thời đại mới*

■ **MAI DUNG** *(Thực hiện)*

Phụ nữ ngày càng khẳng định vai trò chủ thể trong phát triển kinh tế - xã hội, gìn giữ bản sắc văn hóa và tham gia xây dựng Đảng, chính quyền. Nhân kỷ niệm 96 năm Ngày thành lập Hội LHPN Việt Nam (20/10/1930 - 20/10/2026), phóng viên Báo và phát thanh, truyền hình Tuyên Quang đã có cuộc phỏng vấn đồng chí Âu Thị Mai, Ủy viên BCH Đảng bộ tỉnh, Phó Chủ tịch Ủy ban MTTQ Việt Nam tỉnh, Chủ tịch Hội LHPN tỉnh.

Phóng viên: *Thời gian qua, công tác Hội và phong trào phụ nữ đã có nhiều hoạt động thiết thực, hướng mạnh về cơ sở. Đồng chí có thể khái quát những dấu ấn nổi bật, đóng góp của hội đối với sự phát triển của tỉnh?*

Đồng chí Âu Thị Mai: Các cấp hội phụ nữ trong tỉnh đã thực hiện nhiều phần việc, xây dựng các mô hình hiệu quả, thiết thực và có sức lan tỏa. Bên cạnh xây dựng tổ chức hội vững mạnh và nâng cao năng lực giám sát, các cấp hội tập trung hỗ trợ phụ nữ phát triển kinh tế và giảm nghèo bền vững.

Trong thời gian qua, Hội đã phối hợp đào tạo nghề, tư vấn, giới thiệu việc làm cho gần 851 lao động nữ; hỗ trợ con giống, vật tư sản xuất, chăn nuôi trị giá gần 2 tỷ đồng cho hội viên có hoàn cảnh khó khăn; triển khai các mô hình sinh kế, trao 113 con bò sinh sản cho 66 hộ phụ nữ nghèo, cận nghèo. Đồng thời, các cấp Hội tiếp tục tạo điều kiện để phụ nữ tiếp cận các nguồn vốn tín dụng phục vụ sản xuất, kinh doanh. Đến ngày 31/8/2026, dư nợ ủy thác qua Ngân hàng Chính sách xã hội đạt trên 3.200 tỷ đồng với 43.575 thành viên/1.216 Tổ tiết kiệm và vay vốn. Thực hiện thỏa thuận với Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn cho 11.610 thành viên/600 Tổ vay vốn với tổng dư nợ trên 1.400 tỷ đồng. Quỹ hỗ trợ phụ nữ phát triển triển khai cho 3.212 thành viên/351 Tổ tiết kiệm và vay vốn với tổng dư nợ 33.629,597 tỷ đồng.

Hiện nay, phụ nữ chiếm 47,5% lực lượng lao động của tỉnh, là lực lượng quan trọng trong sản xuất nông, lâm nghiệp, tích cực ứng dụng khoa học kỹ thuật, phát triển các mô hình kinh tế. Toàn tỉnh có 1.111 doanh nghiệp do nữ làm chủ; 59 hợp tác xã do nữ tham gia quản lý có sản phẩm OCOP đạt từ 3 sao trở lên. Trong lĩnh vực chính trị, tỷ lệ đảng viên nữ chiếm 39,8%; nữ tham gia cấp ủy tỉnh chiếm 25%; cán bộ nữ lãnh đạo, quản lý thuộc diện Ban Thường vụ Tỉnh ủy quản lý và phối hợp quản lý chiếm 39,86%.

Tinh thần hướng về cơ sở tiếp tục được thể hiện rõ, các cấp Hội đã triển khai 187 công trình, phần việc, mô hình gắn với xây dựng nông thôn mới, bảo vệ môi trường, hỗ trợ phụ nữ khó khăn và nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội ở địa phương.

Phóng viên: *Các cấp Hội đã phát huy vai trò như thế nào trong việc tạo môi trường, điều kiện để phụ nữ Tuyên Quang phát triển*

toàn diện, nâng cao năng lực, phát huy sức sáng tạo và ngày càng khẳng định vai trò, vị thế của mình?

Đồng chí Âu Thị Mai: Thời gian qua, các cấp Hội đã cụ thể hóa phong trào thi đua "Xây dựng người phụ nữ Tuyên Quang có trí tuệ, có trách nhiệm với gia đình và cộng đồng; tích cực học tập, năng động, sáng tạo, có khát vọng vươn lên làm chủ công nghệ; tham gia bảo tồn, giữ gìn, phát huy bản sắc văn hóa dân tộc". Cùng với đó là Cuộc vận động "5 không, 3 sạch, 3 an", trong đó chú trọng xây dựng môi trường an toàn, an tâm, an sinh cho phụ nữ và trẻ em.

Một nội dung đặc biệt quan trọng là nâng cao quyền năng kinh tế cho phụ nữ. Các cấp Hội đã hỗ trợ thành lập 06 hợp tác xã có nữ tham gia quản lý; tiếp tục củng cố 09 hợp tác xã; lũy kế đã phối hợp, hỗ trợ thành lập 24 hợp tác xã với 221 thành viên, 38 tổ hợp tác với 447 thành viên, 548 tổ "Phụ nữ liên kết phát triển kinh tế" và 63 nhóm cùng sở thích.

Cùng với hỗ trợ vốn, đào tạo nghề, việc làm, Hội chú trọng trang bị kiến thức quản trị, kỹ năng tiếp cận thị trường, khoa học kỹ thuật. Chúng tôi muốn chuyển dần từ tư duy "hỗ trợ phụ nữ" sang "tạo năng lực để phụ nữ tự phát triển", để mỗi chị em có thể chủ động lựa chọn con đường phù hợp, tự tin khẳng định mình trong gia đình và xã hội.

Phóng viên: *Chuyển đổi số và tinh thần khởi nghiệp đang mở ra những cơ hội mới cho phụ nữ. Các cấp Hội đã, đang và sẽ làm gì để vừa thúc đẩy hiện thực hóa các ý tưởng sản xuất, kinh doanh?*

Đồng chí Âu Thị Mai: Thực hiện Nghị quyết số 57-NQ/TW, Hội đã triển khai khâu đột phá "Chuyển đổi số toàn diện trong tổ chức Hội; đồng hành cùng phụ nữ nâng cao năng lực số". Phong trào "Bình dân học vụ số" đã hỗ trợ trên 216 nghìn hội viên, phụ nữ tiếp cận công nghệ số, dịch vụ công trực tuyến và thanh toán không dùng tiền mặt.

Đến tháng 8/2026, toàn tỉnh có 124 mô hình "Chi hội số" với 4.959 thành viên; 17 mô hình, câu lạc bộ phụ nữ giúp nhau chuyển đổi số với 1.462 thành viên; 135 mô hình "Gia đình số"; 25 mô hình "Chợ số", "Chợ 4.0", "Nông thôn số" và các "Tổ Phụ nữ kinh doanh số". Hội cũng phối hợp tổ chức khóa "Đại sứ nông sản - KOC", trang bị kỹ năng truyền thông, tiếp thị số, kết nối thị trường và bán nông sản trên môi trường mạng.

Thời gian tới, chúng tôi sẽ gắn chặt khởi nghiệp với chuyển đổi số và chuyển đổi xanh; hỗ trợ phụ nữ xây dựng thương hiệu, bán hàng trực tuyến, truy xuất nguồn gốc, thanh toán số, kết nối các sàn và thị trường. Đồng thời tiếp tục nhân rộng "Chi hội số", "Gia đình số", "Tổ phụ nữ kinh doanh số", "Chợ số"; phát huy cán bộ Hội cơ sở, tổ công nghệ số cộng đồng, hội viên nòng cốt theo phương châm "đi từng ngõ, gõ từng nhà, hướng dẫn từng người".

Phóng viên: *Để tiếp tục cụ thể hóa Nghị quyết Đại hội phụ nữ các cấp vào thực tiễn, thời gian tới Hội LHPN tỉnh xác định những trọng tâm nào nhằm khơi dậy tiềm năng, phát huy trí tuệ, sức sáng tạo và khát vọng vươn lên của phụ nữ Tuyên Quang trong thời đại mới?*

Đồng chí Âu Thị Mai: Nghị quyết Đại hội đại biểu Phụ nữ tỉnh nhiệm kỳ 2025 - 2030 xác định mục tiêu xây dựng tổ chức Hội hoạt động hiệu quả, thích ứng linh hoạt; đội ngũ cán bộ bản lĩnh, tận tâm, sáng tạo, bứt phá; phát huy tính tự chủ, tinh thần đổi mới và khát vọng vươn lên của các tầng lớp phụ nữ.

Trên tinh thần đó, chúng tôi tập trung vào ba khâu đột phá: chuyển đổi số toàn diện trong tổ chức Hội, đồng hành cùng phụ nữ nâng cao năng lực số; thúc đẩy phụ nữ khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo, làm giàu chính đáng; bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống gắn với phát triển du lịch bền vững.

Các mục tiêu được lượng hóa rất cụ thể. Hằng năm, phấn đấu giúp 900 hộ hội viên phụ nữ thoát nghèo, thoát cận nghèo đa chiều; hỗ trợ 250 phụ nữ khởi nghiệp, chủ doanh nghiệp, hộ kinh doanh, hợp tác xã, tổ hợp tác nâng cao kiến thức và kỹ năng; đến cuối nhiệm kỳ thành lập mới 15 hợp tác xã có phụ nữ tham gia quản lý và củng cố 45 hợp tác xã do Hội hỗ trợ thành lập.

Điều quan trọng nhất là phải khơi dậy được nội lực của mỗi phụ nữ. Tổ chức Hội sẽ đồng hành, tạo môi trường, kết nối nguồn lực, nhưng chính sự chủ động học tập, tinh thần dám nghĩ, dám làm, khả năng làm chủ công nghệ và khát vọng vươn lên của mỗi chị em mới là động lực quyết định. Chúng tôi mong muốn mỗi phụ nữ Tuyên Quang vừa gìn giữ những giá trị tốt đẹp của gia đình và bản sắc văn hóa dân tộc, vừa tự tin tiếp cận tri thức mới, công nghệ mới; từ đó đóng góp ngày càng nhiều hơn cho gia đình, cộng đồng và sự phát triển nhanh, bền vững của tỉnh.

Phóng viên: *Xin trân trọng cảm ơn đồng chí!*

THỜI ĐÀM

Tự chủ trong kỷ nguyên mới

■ CHÚC HUYỀN

XUYÊN suốt chiều dài lịch sử dựng nước và giữ nước, phụ nữ Việt Nam luôn là biểu tượng sáng ngời của tinh thần yêu nước và ý chí bất khuất. Bước sang thời kỳ hội nhập, bản lĩnh ấy tiếp tục tỏa sáng mạnh mẽ trên mọi mặt trận, khẳng định vai trò trụ cột của phụ nữ trong sự phát triển toàn diện của đất nước.

Trong gia đình, họ là những "giữ lửa" thầm lặng, là chỗ dựa tinh thần vững chắc, chăm sóc nuôi dưỡng thế hệ tương lai và gìn giữ những giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của dân tộc. Ngoài xã hội, vai trò của người phụ nữ ngày càng mang tầm vóc lớn lao và đa chiều. Họ là những nhà lãnh đạo sắc sảo trong quản lý nhà nước, những doanh nhân tài ba chèo lái nền kinh tế, những nhà khoa học miệt mài với sáng kiến đổi mới sáng tạo, hay những chiến sĩ mang trên mình sứ mệnh quốc tế cao cả trong lực lượng gìn giữ hòa bình Liên Hợp Quốc. Sự kiên cường của người phụ nữ hiện đại không chỉ là sự dấn thân, trí tuệ sắc bén, mà còn là khát vọng làm chủ vận mệnh chính mình trong dòng chảy toàn cầu hóa.

Tuy nhiên, đằng sau ánh hào quang và những thành tựu rực rỡ ấy, họ vẫn mang trong mình không ít những tâm tư, áp lực vô hình và những trăn trở về sự cân bằng giữa cống hiến xã hội và vun vén tổ ấm. Đó chính là lý do vì sao nhân dịp Ngày Phụ nữ Việt Nam 20-10, các diễn đàn "Tháng nghe phụ nữ nói" ra đời và trở thành nhịp cầu kết nối vô cùng thiết thực.

Diễn đàn không đơn thuần là không gian để chia sẻ những nhọc nhằn, hy sinh thầm lặng, mà còn là nơi để phụ nữ mạnh dạn cất lên tiếng nói tự chủ, đề xuất các giải pháp nâng cao chất lượng sống, cơ hội phát triển nghề nghiệp và bảo vệ an toàn cho bản thân cũng như trẻ em. Lắng nghe phụ nữ nói chính là để thấu hiểu sâu sắc, từ đó chuyển hóa thành những hành động cụ thể: từ việc hoàn thiện chính sách an sinh xã hội, luật pháp bảo vệ quyền lợi đến việc xây dựng một môi trường làm việc và sinh sống văn minh, bình đẳng.

Kỷ niệm 20-10 vì thế không chỉ là dịp tôn vinh những đóa hoa kiên cường của đất nước, mà còn là lời nhắc nhở toàn xã hội hãy mở rộng trái tim để lắng nghe, đồng hành và tiếp lửa. Sự quan tâm và sẻ chia đúng mực sẽ là nguồn sức mạnh to lớn để phụ nữ Việt Nam tiếp tục viết nên những trang sử vẻ vang, khẳng định vị thế và khát vọng vươn lên mạnh mẽ trong kỷ nguyên mới ■

Từ cơ sở đến nghị trường, các nữ đại biểu xứ Tuyên đang để lại dấu ấn đậm nét trong hoạt động dân cử. Mỗi người một vị trí, một hành trình cống hiến, nhưng dù ở cương vị nào, các chị đều gặp nhau ở sự am hiểu thực tiễn, bản lĩnh kiên định và tinh thần trách nhiệm với cử tri.

Đại biểu Quốc hội Vương Thị Hương tham gia phát biểu tại hội trường.

Những "bóng hồng" mang tiếng nói cử tri

■ PHƯƠNG THÙY

BẢN LĨNH TỪ THỰC TIỄN

TRÚNG cử đại biểu HĐND xã Bình An nhiệm kỳ 2026-2031 với tỷ lệ phiếu bầu lên tới 99%, chị Phùng Thị Mùi (sinh năm 1992) bước vào nghị trường bằng chính những trải nghiệm thực tiễn sinh động và tư duy của một người trẻ dám nghĩ, dám làm.

Chuyển hướng từ ngành sư phạm sang y dược với tâm huyết bảo tồn nghề thuốc truyền thống của người Dao đỏ, năm 2024, chị sáng lập Hợp tác xã Dược liệu Bình An. Không chỉ nỗ lực chuẩn hóa sản phẩm, chị còn nhạy bén đưa sản phẩm dược liệu quê hương tiếp cận các nền tảng số (TikTok, YouTube) để mở rộng thị trường tiêu thụ. Hành trình khởi nghiệp ấy giúp chị thấu hiểu sâu sắc những khó khăn của bà con vùng cao. Vì vậy, trên cương vị đại biểu dân cử, chị đang dùng chính kinh nghiệm thực tiễn để hỗ trợ người dân đưa nông sản tiếp cận kinh tế số, nhằm giải quyết bài toán đầu ra, từng bước biến tài nguyên núi rừng thành sinh kế bền vững. Với chị Mùi, tiếng nói trên nghị trường chỉ thực sự có trọng lượng khi bắt rễ từ thực tiễn và tạo ra những chuyển biến thiết thực cho sinh kế của Nhân dân.

Ở tuổi 24, chị Hoàng Thùy Dung, cán bộ Văn phòng UBND xã Quang Bình trở thành đại biểu trẻ tuổi nhất HĐND tỉnh khóa XX, nhiệm kỳ 2026-2031. Không né tránh khó khăn, qua các buổi tiếp xúc cử tri, chị lắng nghe, ghi nhận những trăn trở của bà con, từ bất cập về giao thông, sinh kế bấp bênh đến rào cản chuyển đổi số nơi vùng xa. Ý thức rõ sức nặng của lá phiếu tín nhiệm đặt trên đôi vai trẻ, chị kiên định: "Vinh dự phải đi liền với hành động. Tôi sẽ nỗ lực hết mình để làm cầu nối trung thực, lắng nghe trọn vẹn và kiên trì theo đuổi từng kiến nghị, để niềm tin của cử tri kết tinh thành những thay đổi hiện hữu".

Bên cạnh sức trẻ, nghị trường HĐND tỉnh còn ghi dấu kinh nghiệm từ hoạt động doanh nghiệp của đại biểu Nguyễn Thị Lan Dung. Không chỉ giữ cương vị Phó Chủ tịch Hiệp hội Doanh nghiệp nhỏ và vừa tỉnh Tuyên Quang, Tổng Giám đốc Công ty TNHH - Tổng Công ty Gia Long (xã Pà Vầy Sủ), chị còn là nữ doanh nhân duy nhất trong cơ cấu đại biểu HĐND tỉnh khóa XX, đồng thời được cử tri tín nhiệm qua 3 nhiệm kỳ liên tiếp.

Những năm tháng gắn bó "cùng ăn, cùng ở, cùng làm" với đồng bào vùng cao, biên giới giúp chị nhận diện rõ "nút thắt" về thủ tục hành chính, giải ngân vốn và đơn giá nhân công. Không dừng lại ở việc phản ánh, chị trực tiếp chất vấn tại nghị trường, kiến nghị cải thiện môi trường đầu tư, mở rộng dư địa cho kinh tế tư nhân; đồng thời theo sát các vấn đề cử tri quan tâm về khu công nghiệp, tái định cư, đất đai, hạ tầng và sinh kế. Chị tâm niệm: "Đề xuất phải

bắt nguồn từ cơ sở, đã hứa với cử tri là phải theo đuổi đến cùng để ra kết quả".

Những câu chuyện ấy cũng là minh chứng tiêu biểu cho thấy bề dày thực tiễn của các nữ đại biểu HĐND tỉnh khóa XX. Với tỷ lệ nữ đại biểu chiếm 43,55% tổng số đại biểu HĐND tỉnh, các chị đã góp thêm tiếng nói từ nhiều lĩnh vực vào cơ quan dân cử. Anh Nguyễn Văn Chi, tổ 11, phường Nông Tiến nhận định: "Vốn sống và trải nghiệm riêng của mỗi đại biểu mang đến nghị trường những góc nhìn đa chiều. Đó là cơ sở để xây dựng những quyết sách thực chất, sát với thực tiễn và đáp ứng tâm tư của người dân".

DẤU ẤN TRÊN NGHỊ TRƯỜNG QUỐC HỘI

Chiếm tỷ lệ ấn tượng 60% số thành viên Đoàn đại biểu Quốc hội (ĐBQH) khóa XVI tỉnh Tuyên Quang, tiếng nói của các chị đã góp phần đưa những vấn đề thiết thân nhất của đồng bào miền núi vào trọng tâm nghị sự, trực tiếp thúc đẩy quá trình hoạch định chính sách.

Bằng tinh thần trách nhiệm và sự am hiểu sâu sắc thực tiễn địa phương, tại phiên thảo luận toàn thể ở hội trường về định hướng sửa đổi Luật Đất đai năm 2024, trong khuôn khổ Kỳ họp không thường lệ thứ Nhất, Quốc hội khóa XVI, đại biểu Lý Thị Lan, Phó Trưởng đoàn chuyên trách Đoàn ĐBQH tỉnh dùng số liệu thực tiễn để chỉ rõ điểm nghẽn về đất đai. Chị nêu lên một thực trạng ở địa phương: 95% nhu cầu đất ở và 99% nhu cầu đất sản xuất của đồng bào dân tộc thiểu số chưa được đáp ứng, trong khi đó, khoảng 28.000 ha đất có nguồn gốc từ các nông, lâm trường đã thu hồi nhưng còn vướng mắc, chưa thể giao cho người dân. Từ thực tế này, chị kiến nghị cấp có thẩm quyền khẩn trương tháo gỡ rào cản pháp lý, khơi thông nguồn lực đất đai để người dân có điều kiện ổn định cuộc sống, phát triển sản xuất.

Trước đó, tại phiên thảo luận toàn thể ở hội trường ngày 8-8-2026, trong khuôn khổ Kỳ họp không thường lệ thứ Nhất, đại biểu Ma Thị Thúy, Ủy viên chuyên trách Hội đồng Dân tộc để lại dấu ấn khi góp ý vào dự án Luật Dầu khí (sửa đổi). Chị kiến nghị các dự án quy mô lớn phải đặt trách nhiệm với địa phương lên hàng đầu. Hơn thế nữa, những phương án "an dân" như tái định cư hay giải quyết việc làm không thể chỉ nằm trên giấy, mà phải được tính toán căn cơ, thấu đáo ngay từ những ngày đầu đặt nền móng, cốt để bảo vệ trọn vẹn quyền lợi chính đáng của Nhân dân.

Bên cạnh những vấn đề trên, từ lĩnh vực công tác của mình, các nữ đại biểu cũng tích cực tham gia góp ý vào nhiều nội dung được Quốc hội thảo luận. Nếu đại biểu Lò Thị Việt Hà, Phó Chủ nhiệm Ủy ban Văn hóa, Giáo dục của Quốc hội kiên định với mục tiêu minh bạch hóa và bảo đảm an sinh xã hội, thì đại biểu Nguyễn Việt Hà, Giám đốc Agribank chi nhánh Tuyên Quang hiến kế gỡ khó cho doanh nghiệp, đồng thời bảo vệ quyền lợi thiết thực của người dân trong các quy định bồi thường. Ở một góc nhìn khác, thực tiễn cơ sở đã giúp đại biểu Vương Thị Hương, Phó Chủ tịch UBND xã Pà Vầy Sủ "bắt mạch" trúng những khoảng trống pháp lý, từ đó kiến nghị hoàn thiện quy định để hành trình tiếp cận pháp luật của người dân thêm phần rộng mở và công bằng.

Dù mang những thế mạnh riêng, song các nữ đại biểu xứ Tuyên đều chung một đích đến: Kiên trì đi đến tận cùng vấn đề vì quyền lợi của cử tri. Bằng sự nhạy bén và bền bỉ, các chị đã mang "hơi thở" cuộc sống vào từng quyết sách. Dấu ấn ấy vừa khẳng định bản lĩnh phái đẹp trên nghị trường, vừa góp phần kiến tạo nên những quyết sách thiết thực - nơi lợi ích của Nhân dân và sự phát triển bền vững luôn được đặt lên hàng đầu ■

Đại biểu HĐND tỉnh Nguyễn Thị Lan Dung (bên trái) lắng nghe chia sẻ về hành trình khởi nghiệp của phụ nữ (ảnh trái). Đại biểu HĐND xã Bình An Phùng Thị Mùi (thứ hai từ phải sang) livestream giới thiệu nông sản, dược liệu địa phương trên mạng xã hội (ảnh phải).

Phụ nữ xã Tân An chia sẻ kinh nghiệm xây dựng gia đình hạnh phúc.

Lắng nghe ĐỂ THẤU HIỂU

■ HOÀI AN

Có những nhọc nhằn của phụ nữ chưa thể gọi thành tên, những khát vọng vươn lên chưa chạm tới nơi cần đến. Giữa gánh nặng gia đình và trách nhiệm xã hội, phụ nữ vẫn đối mặt với không ít rào cản. Bởi thế, "Tháng nghe phụ nữ nói" lần đầu tiên được tổ chức trong toàn hệ thống Hội LHPN là diễn đàn quan trọng, để những khát vọng ấy được cất lời.

Phụ nữ Nấm Dẩn tự tin kiến nghị nhiều vấn đề trong Tháng nghe phụ nữ nói.

Diễn đàn của phụ nữ

Ở thôn Bản Ruộc, xã Tát Ngà, cuộc đối thoại giữa lãnh đạo Hội LHPN xã với chị em hội viên không bắt đầu từ những vấn đề lớn lao. Câu chuyện mở ra từ chính góc bếp, mảnh vườn: Làm thế nào giúp phụ nữ dân tộc tiếp cận nguồn vốn ưu đãi để phát triển kinh tế, xây dựng gia đình hạnh phúc, xóa mù chữ, chống lại tảo hôn, bảo tồn văn hóa, tham gia hiệu quả các phong trào ở địa phương. Mỗi ý kiến cất lên giữa nhà văn hóa thôn là một góc nhìn sống động từ thực tiễn cơ sở. Có những trăn trở có thể tháo gỡ ngay tại chỗ, có những thắc mắc cần chuyển đến chính quyền địa phương xem xét. Điều

cốt yếu là phụ nữ dân tộc thiểu số vốn quen lùi lại phía sau, nay có cơ hội cất tiếng nói, được lắng nghe. Chị Mua Thị Sính bộc bạch: "Phụ nữ vùng cao quanh năm chỉ quẩn quanh với nương rẫy và gian bếp. Nhiều điều muốn hỏi, nhiều vướng mắc trong cuộc sống muốn nói nhưng không biết bày tỏ cùng ai, phần vì tự ti, phần vì ít chữ. Đến diễn đàn này, được cán bộ hội kiên nhẫn lắng nghe, giải thích và hướng dẫn cách làm ăn, tôi thấy phụ nữ có thể tự vươn lên làm chủ cuộc sống".

Tâm tư của chị Sính cũng là tình trạng chung ở các bản làng vùng cao khi còn nhiều phụ nữ dân tộc thiểu số mù chữ, tái mù chữ, hoàn cảnh khó khăn, yếu thế trong cộng đồng và bị trói buộc bởi nhiều hủ tục hà khắc. Bởi vậy, một cuộc đối thoại cởi mở để phụ nữ "cởi trói" tư tưởng, sẵn sàng chia sẻ cảm xúc, nguyện vọng của mình có ý nghĩa rất lớn, giúp họ nhận diện đâu là quyền lợi chính đáng cần bảo vệ, đâu là cánh cửa chính sách cần gõ để vươn lên trong cuộc sống.

"Tháng nghe phụ nữ nói" được triển khai đồng bộ trong cả nước vì thế có thể xem là công cụ xã hội học để tổ chức Hội thấu hiểu những gì đang diễn ra phía sau cánh cửa mỗi nếp nhà, hiểu vì sao hội viên nghèo mà chưa biết cách làm ăn, muốn bán thổ cẩm trên mạng xã hội nhưng thiếu kỹ năng số, hay một nạn nhân của bạo lực gia đình đang cần địa chỉ đỏ an toàn. Đây là bước chuyển mang tính chiến lược trong thực hiện vai trò đại diện của hội, hướng mạnh về cơ sở, chủ động đi tìm tiếng nói từ cơ sở.

Tại Tuyên Quang, "Tháng nghe phụ nữ nói" được triển khai đồng bộ, thiết thực ở 100% cấp Hội, linh hoạt theo đặc thù địa bàn và tránh hình thức. Nhiều mô hình sáng tạo đã xuất hiện như: "Cà phê cùng phụ nữ", "Ngày thứ Sáu lắng nghe phụ nữ", hay "Đi từng ngõ - nghe từng nhà", chia sẻ trên nền tảng số. Diễn đàn không chỉ hướng tới những hội viên tích cực, mà đặc biệt mở rộng đến phụ nữ nghèo, phụ nữ dân tộc thiểu số, người đơn thân, khuyết tật, chị em đang mang thai hay những người chưa gia nhập tổ chức Hội.

Từ lời nói đến hành động

Tại thôn Tha, phường Hà Giang 1, phụ nữ dân tộc Tày bao đời gắn bó với nghề đan lát thủ công. Nhưng sản phẩm làm ra lâu nay chỉ quẩn quanh trong xóm bản hay bán lẻ ở chợ phiên. Mong muốn kết nối, nâng cao thu nhập từ nghề truyền thống của chị em nhận được lời hồi đáp từ tổ chức hội khi mô hình "Tổ Phụ nữ bảo tồn và phát triển nghề thủ công đan lát" ra đời với 35 thành viên. Đây không chỉ là nơi gìn giữ hồn cốt văn hóa, mà còn là không gian kinh tế giúp chị em chia sẻ kỹ năng, cải tiến mẫu mã, từng bước đưa sản phẩm ra thị trường rộng lớn hơn.

Phụ nữ xã Phố Bảng ra mắt mô hình Gia đình số, Hội viên phụ nữ số, đáp ứng yêu cầu trang bị kỹ năng số cho hội viên.

Thông qua các kênh tiếp nhận ý kiến cả trực tiếp và gián tiếp, hàng chục câu hỏi, kiến nghị, chia sẻ của chị em được gửi đến Hội LHPN tỉnh. Các vấn đề xoay quanh vốn khởi nghiệp, sinh kế cho phụ nữ nông thôn, hỗ trợ trẻ mồ côi, thủ tục hành chính, xóa bỏ hủ tục, đến hạ tầng giao thông. Những việc thuộc thẩm quyền được giải đáp ngay, những vấn đề vượt cấp được Hội LHPN tỉnh chuyển giao đến các sở, ngành liên quan với cơ chế giám sát chặt chẽ.

Với phụ nữ vùng cao, thông tin chính là nguồn lực. Khoảng cách địa lý, rào cản ngôn ngữ và sự hạn chế về công nghệ vô hình chung tạo ra sự bất bình đẳng trong tiếp cận nguồn lực xã hội, trực tiếp ảnh hưởng đến sinh kế, sự an toàn và cơ hội học hành của phụ nữ, trẻ em. Thấu hiểu điều đó, tinh thần "Nghe thật - hiểu đúng - giải quyết cụ thể - đồng hành cùng phụ nữ" đòi hỏi tổ chức Hội phải thoát khỏi tư duy quản lý hành chính để chuyển sang tư duy phục vụ và kết nối. Chị Hoàng Thị Lý, Chủ tịch Hội LHPN xã Bằng Lang chia sẻ: "Chúng tôi chủ động phân loại ý kiến từ cơ sở, chuyển đến đúng nơi và theo dõi đến cùng kết quả xử lý. Các vấn đề được giải quyết thấu tình, đạt lý, phù hợp thì diễn đàn mới có ý nghĩa".

Phó Chủ tịch Hội LHPN tỉnh Tuyên Quang Triệu Thị Tình nhấn mạnh: "Hoạt động này là một trong những thước đo năng lực đại diện của tổ chức Hội. Từ những kiến nghị thực tiễn thu nhận tại cơ sở, Hội có thêm căn cứ sắc bén để thực hiện phản biện xã hội, tham gia xây dựng Đảng và chính quyền, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của phụ nữ, đảm bảo mọi chính sách ban hành đều mang hơi thở cuộc sống và vì lợi ích của người dân".

Khi tiếng nói của người phụ nữ được trân trọng và hồi đáp bằng những chính sách sát thực, họ không còn là đối tượng thụ động nhận trợ cấp. Họ đứng lên trở thành chủ thể tự quyết định tương lai, chủ động kiến tạo hạnh phúc cho gia đình và đóng góp vào sự phát triển bền vững của địa phương■

Cán bộ Hội Liên hiệp phụ nữ xã Mèo Vạc trò chuyện, lắng nghe tâm tư người dân, đưa hoạt động đồng hành, hỗ trợ phụ nữ và gia đình đến gần hơn với cơ sở.

Điểm tựa bình yên

■ HẢI ANH

Từ "Địa chỉ tin cậy" đến "Câu lạc bộ gia đình hạnh phúc" hay "Mẹ đỡ đầu", Hội Liên hiệp phụ nữ (LHPN) các cấp trên địa bàn tỉnh Tuyên Quang đã nối dài hành trình yêu thương. Ở đó, bạo lực bị đẩy lùi, mái ấm được nâng niu và những em nhỏ yếu thế có thêm điểm tựa vươn tới tương lai.

"TRẠM GÁC" CHẮN BÃO GIÔNG

ĐỐI mặt với bạo lực gia đình, việc có một nơi an toàn để tạm lánh và sự vào cuộc kịp thời của cộng đồng chính là điểm tựa vững chắc, bảo vệ phụ nữ khỏi những tổn thương sâu sắc.

Tại thôn Lố Thằng, nơi có 79 hộ người Mông, thuộc xã Lùng Tám, "Địa chỉ tin cậy" được đặt ngay tại nhà Trưởng thôn Mua Mí Giáo.

Từng lâm vào cảnh bế tắc vì những trận đòn roi của người chồng say xỉn, chị Lò Thị S quyết định tìm đến "Địa chỉ tin cậy". Tại đây, sự can thiệp không chỉ là việc băng bó vết thương thể xác, động viên tinh thần, mà còn là sự vào cuộc quyết liệt của các thành viên "Địa chỉ tin cậy", từ Bí thư chi bộ, Trưởng thôn, Thôn đội trưởng đến Công an viên, Chi hội trưởng Chi hội phụ nữ. Chị S bộc bạch: "Dù mâu thuẫn gia đình chưa thể hóa giải ngay nhưng có người lắng nghe, chia sẻ và bảo vệ, tôi thấy nhẹ lòng, không còn sợ hãi nữa".

Chuyện của chị S là một minh chứng chân thực cho sức mạnh chở che của "Địa chỉ tin cậy". Chị Mua Thị Máy, Chủ tịch Hội LHPN xã Lùng Tám cho biết: "8/8 thôn đều xây dựng "Địa chỉ tin cậy". Khi xảy ra sự việc, người vợ được đưa đến nơi ở an toàn để chăm sóc; các thành viên nòng cốt có mặt để phối hợp can thiệp, giải quyết

vụ việc. Chính sự kết hợp khéo léo giữa răn đe nghiêm khắc với tư vấn, gỡ rối tâm lý đã giúp nhiều nếp nhà hóa giải rạn nứt, tìm lại bình yên".

Theo số liệu tổng hợp của Hội LHPN tỉnh: Hiện nay, toàn tỉnh có 451 "Địa chỉ tin cậy" với 2.609 thành viên tham gia. Kết quả này cho thấy nỗ lực đưa hoạt động bảo vệ phụ nữ đến tận thôn, bản. Dù mô hình không thay thế vai trò của cơ quan chức năng, nhưng tạo thêm một điểm tiếp nhận ban đầu, giúp phụ nữ có nơi tạm lánh và được kết nối hỗ trợ kịp thời.

ƯƠM MẦM NHẬN THỨC

Nếu "Địa chỉ tin cậy" đáp ứng nhu cầu an toàn trước mắt, thì các câu lạc bộ về gia đình lại mang sứ mệnh phòng ngừa, đi sâu thay đổi nhận thức. Thay vì đợi "giọt nước tràn ly", tổ chức Hội LHPN các cấp đã tạo ra không gian để vợ chồng cùng học cách giải quyết bất đồng, sẻ chia và yêu thương.

Tại thôn Pắc Nghiêng, xã Kiến Thiết, Câu lạc bộ "Xây dựng gia đình hạnh phúc" được thành lập tháng 10-2014 với 5 cặp vợ chồng. Sau 12 năm, câu lạc bộ đã có 12 cặp tham gia, tất cả đều là đồng bào dân tộc thiểu số. Chị Giàng Thị Cải chia sẻ: "Qua sinh hoạt câu lạc bộ, vợ chồng tôi hiểu hơn về bình đẳng giới, cách chăm sóc, nuôi dạy con và ứng xử trong gia đình. Biết lắng nghe, nhường nhịn, sẻ chia, chúng tôi thêm gắn bó, cùng vun đắp mái ấm hạnh phúc". Không những vậy, câu lạc bộ còn là nơi các thành viên trao đổi kinh nghiệm, tìm hiểu kiến thức pháp luật và hỗ trợ nhau phát triển kinh tế. "Quỹ tự lập" với số dư hơn 10 triệu đồng được duy trì để cho các thành viên vay xoay vòng, cải thiện sinh kế.

Từ điểm sáng ở Pắc Nghiêng, mô hình đã lan tỏa ra 10/10 thôn của xã Kiến Thiết, đưa kiến thức về bình đẳng giới, ứng xử và nuôi dạy con đến gần hơn với mỗi mái nhà. Trên phạm vi toàn tỉnh, 3.354 mô hình, câu lạc bộ về công tác gia đình đang góp phần kết nối các gia đình, khơi dậy tinh thần tương trợ và xây dựng nếp sống tiến bộ từ cơ sở.

Cùng với hoạt động của các mô hình, từ năm 2021 đến nay, các cấp Hội LHPN đã hỗ trợ trên 5.900 hộ đạt tiêu chí "Gia đình 5 không, 3 sạch"; vận động gần 63.000 hộ cam kết không để con tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống; phối hợp vận động 593 hộ với 3.404 nhân khẩu từ bỏ tà đạo "San sư khẻ tọ", trở lại phong tục truyền thống. Những kết quả ấy cho thấy, bằng sự kết hợp giữa nâng cao nhận thức và hỗ trợ sinh kế, các câu lạc bộ, mô hình đã mang lại lợi ích kép, vừa giúp đồng bào thoát nghèo, vừa triệt tiêu hủ tục cản trở sự tiến bộ của phụ nữ, góp phần vun đắp sự bình yên trong cộng đồng.

NỐI DÀI HÀNH TRÌNH YÊU THƯƠNG

Khi phụ nữ được bảo vệ, gia đình được vun đắp, vòng tay của tổ chức Hội tiếp tục nối dài đến trẻ em mồ côi qua chương trình "Mẹ đỡ đầu". Bên cạnh hỗ trợ vật chất, những lần thăm hỏi, sẻ chia và sự đồng hành bền bỉ giúp các em cảm nhận tình yêu thương, có thêm điểm tựa tinh thần để vững bước trên hành trình trưởng thành.

Em Trương Trọng Quang (sinh năm 2015), tổ dân phố Kim Phú 44, phường Minh Xuân mồ côi mẹ khi mới 14 tháng tuổi, bố không ở bên. Suốt những năm tháng tuổi thơ, em sống nhờ sự chăm sóc của ông bà nội. Nay ông đã ở tuổi 81, bà 76, sức khỏe yếu, việc chăm lo cho cháu và tính chuyện tương lai luôn là nỗi trăn trở của ông bà. Thấu hiểu điều đó, đầu tháng 10 vừa qua, Hội LHPN phường Minh Xuân đã nhận đỡ đầu Quang đến năm em đủ 18 tuổi. "Sự sẻ chia của các "mẹ" không chỉ là nguồn hỗ trợ thiết thực cho cháu Quang, mà còn giúp vợ chồng tôi trút bỏ được gánh nặng canh cánh những năm tháng xế chiều", ông Trương Trọng Quế - ông nội Quang nghẹn ngào.

Thông qua chương trình "Mẹ đỡ đầu", từ năm 2021 đến nay, toàn tỉnh có 569 trẻ mồ côi được nhận đỡ đầu với tổng kinh phí hỗ trợ, tặng quà đạt trên 2,5 tỷ đồng. Chị Phan Thị Minh Tâm, Phó Chủ tịch Hội LHPN tỉnh nhận định: "Sự đồng hành của "Mẹ đỡ đầu" đã giúp các con giảm bớt khó khăn trong cuộc sống, có thêm điều kiện để học tập. Quan trọng hơn, các con cũng cảm nhận được sự quan tâm, yêu thương của gia đình và cộng đồng".

Từ mạng lưới bảo vệ phụ nữ lúc nguy nan đến những câu lạc bộ giữ lửa hôn nhân và vòng tay bao dung cưu mang trẻ yếu thế, các mô hình của Hội LHPN tỉnh Tuyên Quang đều xuất phát từ chính hơi thở thực tiễn. Bằng sự bám sát cơ sở và dấn thân bền bỉ, những việc làm thầm lặng ấy đã thực sự hóa thân thành điểm tựa bình yên, trao quyền để phụ nữ và trẻ em vững bước kiến tạo tương lai tươi sáng hơn ■

Hội Liên hiệp phụ nữ phường Minh Xuân nhận đỡ đầu em Trương Trọng Quang đến năm 18 tuổi.

Mùa vàng Hoàng Su Phì trở thành sản phẩm du lịch hút khách.

Di sản sống trong lễ hội vùng cao

BIỆN LUÂN

Tháng mười, khi cái lạnh đầu mùa chạm ngõ, những thửa ruộng bậc thang nhuộm vàng triền núi, cũng là lúc vùng cao Tuyên Quang bước vào mùa lễ hội. Trong không gian rộn ràng sắc màu và thanh âm bản địa, những giá trị văn hóa truyền thống không chỉ được tái hiện, trao truyền qua các thế hệ, mà còn trở thành nguồn lực phát triển du lịch, mở ra sinh kế và tạo nên sức hấp dẫn riêng cho miền di sản.

Du khách tìm hiểu, trải nghiệm các công đoạn làm cốm tại Thuận Hòa.

Bản làng mở hội

Lễ hội Mùa vàng năm 2026 của xã Hồng Thái, với chủ đề "Hồng Thái - Nơi mùa vàng gọi mây", là một trong những điểm hẹn hấp dẫn của núi rừng Tuyên Quang trong tháng mười. Giữa những thửa ruộng bậc thang nối nhau trải dài theo triền núi, sắc áo truyền thống của những cô gái Dao Tiền hòa cùng tiếng hát, điệu múa Dao Tiền uyển chuyển. Không gian lễ hội càng thêm náo

Tái hiện văn hóa tín ngưỡng của người Lô Lô trong Lễ cúng tổ tiên

nức với hội thi gặt lúa, các trận đấu bóng chuyền và trải nghiệm dù lượn giữa biển mây bồng bềnh. Thiên nhiên kỳ vĩ, nhịp sống bản làng và sắc màu văn hóa hòa quyện, tạo nên sức hấp dẫn riêng của Hồng Thái.

Ở nơi biên cương, thôn Xà Phìn, xã Thanh Thủy, cũng rộn ràng trong Lễ hội "Mùa vàng - Làng Nhà Rêu" năm 2026 với chủ đề "Sắc màu đại ngàn". Giữa sắc vàng của lúa chín, những mái nhà phủ rêu xanh hiện lên trầm mặc, tạo nên dấu ấn kiến trúc độc đáo của đồng bào Dao. Những lớp rêu bám trên mái nhà không chỉ là nét chấm phá của cảnh quan, mà còn kể câu chuyện về điều kiện khí hậu, kinh nghiệm dựng nhà, cách cư trú và triết lý sống hài hòa với thiên nhiên được tích lũy qua nhiều thế hệ. Đến Xà Phìn mùa lễ hội, du khách không chỉ dừng chân ngắm cảnh, chụp ảnh bên những nếp nhà rêu, mà còn có cơ hội hòa vào nhịp sống bản địa: cùng người dân gặt lúa, giã bánh dày, sao chè Shan tuyết thủ công, thưởng thức ẩm thực và lựa chọn những sản phẩm OCOP. Từ mái nhà rêu, nương chè đến bữa cơm truyền thống, mỗi trải nghiệm mở ra một lát cắt văn hóa, giúp du khách hiểu hơn về con người và vùng đất mình đặt chân tới.

Ở xã Trung Hà, Lễ hội Cốm lại đưa du khách đến gần hơn với văn hóa nông nghiệp và phong tục của đồng bào địa phương. Nghi lễ cúng tạ ơn, hội thi giã cốm, chương trình nghệ thuật, trình diễn trang phục dân tộc, không gian chợ quê kết hợp chợ số cùng các hoạt động gặt lúa, làm cốm, trò chơi dân gian và thưởng thức ẩm thực tạo nên một hành trình trải nghiệm đa dạng. Với những người yêu khám phá, tour trekking Thác Bản Ba còn mở ra cơ hội kết nối cảnh quan thiên nhiên với đời sống văn hóa cộng đồng.

Từ những thung lũng xanh đến miền đá biên cương, mùa lễ hội đang lan tỏa sức sống trên khắp các bản làng. Đó là Lễ hội Tết cá của người Tày ở xã Mậu Duệ, nơi lưu giữ tri thức dân gian và quan niệm về sự hài hòa giữa con người với tự nhiên; là Lễ hội Nhảy lửa linh thiêng của dân tộc Pà Thẻn, nơi tín ngưỡng được trao truyền qua nghi lễ đặc sắc; là Ngày hội văn hóa dân tộc Lô Lô và giao lưu văn hóa Việt - Trung tại xã Mèo Vạc, góp phần quảng bá bản sắc văn hóa vùng biên.

Không khí ấy còn được nối dài qua Ngày hội Mùa vàng Cao Đường, sắc màu văn hóa trong Tuần Văn hóa, Du lịch Hoàng Su Phì, hay Ngày hội Văn hóa, Du lịch dân tộc Tày ở phường Hà Giang 1. Trong khuôn khổ Lễ hội Hoa tam giác mạch, các hoạt động văn hóa, nghệ thuật, trải nghiệm nghề truyền thống và quảng bá sản phẩm địa phương tiếp tục mở rộng không gian khám phá cho du khách.

Mỗi lễ hội có một sắc thái riêng, nhưng đều gặp nhau ở điểm chung là đưa di sản ra khỏi không gian lưu giữ tĩnh, để trở lại với đời sống cộng đồng. Văn hóa không chỉ hiện diện trong trang phục, điệu múa hay nghi lễ được trình diễn, mà còn sống trong cách người dân làm ra hạt cốm, chế biến món ăn, dựng nhà, canh tác nương rượng và ứng xử với thiên nhiên. Chính những điều bình dị ấy tạo nên chiều sâu cho hành trình khám phá vùng cao.

Sản phẩm du lịch mang hồn bản địa

Nếu cảnh quan thiên nhiên là lời mời gọi du khách, thì văn hóa bản địa và những trải nghiệm chân thực mới là yếu tố tạo nên chiều sâu của chuyến đi. Tuyên Quang có lợi thế từ sự đa dạng văn hóa của các dân tộc, những lễ hội giàu bản sắc và tri thức dân gian được gìn giữ qua nhiều thế hệ. Khi được tổ chức, khai thác phù hợp, những giá trị ấy có thể trở thành sản phẩm du lịch khác biệt, tạo thêm sinh kế cho người dân và gia tăng sức hấp dẫn của mỗi điểm đến.

Tại xã Thuận Hòa, Lễ hội Cốm năm 2026 mang đến không khí rộn ràng với các hoạt động thi giã cốm, thi ẩm thực và trò chơi dân gian. Điểm nhấn là hội thi giã cốm, tái hiện các công đoạn từ hái lúa, nướng lúa đến giã cốm. Từ những bông lúa nếp non, qua đôi bàn tay khéo léo và kinh nghiệm của người làm nghề, hạt cốm xanh, dẻo thơm dần thành hình. Tiếng chày giã cốm vốn quen thuộc trong nhịp sống lao động nay trở thành thanh âm thu hút du khách. Nhưng phía sau màn trình diễn ấy không chỉ là một hoạt động vui hội, đó còn là kinh nghiệm chọn lúa đúng độ, kỹ thuật giữ lửa, căn chỉnh thời gian và sự am hiểu nguyên liệu được người dân tích lũy qua năm tháng. Mỗi công đoạn đều chứa đựng tri thức dân gian, được truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác bằng chính đôi tay và trải nghiệm của người làm nghề.

Khi được giới thiệu trong không gian lễ hội, nghề làm cốm có thêm cơ hội tiếp cận du khách; người dân có dịp kể câu chuyện về sản phẩm của mình, còn những giá trị tưởng chừng quen thuộc trong đời sống thường ngày được nhìn nhận như một tài sản văn hóa. Chủ tịch UBND xã Thuận Hòa Triệu Quốc Đạt cho biết: "Lễ hội cốm gắn với các hoạt động trải nghiệm văn hóa sẽ được xã tổ chức thường niên và trở thành sản phẩm du lịch của địa phương".

Định hướng ấy của Thuận Hòa cho thấy một cách tiếp cận mới, không chỉ tổ chức lễ hội để tạo không khí vui tươi trong một vài ngày, mà từng bước xây dựng sản phẩm du lịch dựa trên giá trị sẵn có của cộng đồng. Khi du khách có thể trực tiếp tìm hiểu quy trình làm cốm, thưởng thức sản phẩm và mua về làm quà, giá trị văn hóa được nối dài thành giá trị kinh tế.

Với Lễ hội hoa Tam giác mạch, sau hơn một thập kỷ, lễ hội này đã trở thành sản phẩm du lịch độc đáo, riêng có của Tuyên Quang. Sức hấp dẫn của mùa hoa không chỉ nằm ở những triền núi phủ sắc hồng tím mà còn là hành trình khám phá miền đá với vô vàn điều thú vị về cảnh quan và văn hóa.

Lễ hội truyền thống đang mở ra cánh cửa rộng lớn để văn hóa bước đi cùng thời đại. Tuy nhiên, mùa lễ hội càng rộn ràng, bài toán bảo tồn di sản càng đòi hỏi sự nghiêm túc và tinh tế. Ranh giới giữa việc quảng bá văn hóa và sự "sân khấu hóa" chạy theo thị hiếu vô cùng mong manh. Nếu nút ngắn nghi thức, giản lược câu chuyện hay biến không gian văn hóa thành phông nền check-in hời hợt, di sản sẽ nhanh chóng mất đi chiều sâu giá trị ■

Hồn bản trong đá

THU PHƯƠNG

Hàng rào đá tạo điểm nhấn cho ngôi nhà cổ của ông Vàng Chứ Chơ, thôn Lao Xa, xã Sà Phìn.

TỪ NHỮNG VIÊN ĐÁ TAI MÈO THÔ RÁP, ĐỒNG BÀO MÔNG TRÊN CAO NGUYÊN ĐÁ ĐỒNG VĂN ĐÃ KHÉO LÉO ĐAN CÀI THÀNH HÀNG RÀO GIỮ ĐẤT, CHỞ CHE NẾP NHÀ. KHÔNG MỘT GIỌT VỮA KẾT DÍNH, NHỮNG HÀNG RÀO ĐÁ SỪNG SỮNG QUA MƯA NẮNG ẤY KHÔNG CHỈ LÀ KIỆT TÁC CỦA KỸ NĂNG SINH TỒN, MÀ CÒN LƯU GIỮ TRỌN VẸN HỒN CỐT VÀ NẾP SỐNG CỦA BẢN LÀNG QUA BAO THẾ HỆ.

Những bờ đá góp phần giữ đất, giữ mùa trên Cao nguyên đá Đồng Văn.

Khi thô mộc làm nên trật tự

CAO nguyên đá Đồng Văn, nơi ¾ diện tích là đá vôi, đá hiện diện trong từng triền núi, con đường, nếp nhà và thửa nương. Đây cũng là không gian sinh sống của 17 dân tộc, trong đó đồng bào Mông chiếm hơn 70% dân số. Giữa miền đá khắc nghiệt ấy, người Mông học cách sống cùng đá, biến đá thành hàng rào giữ nhà, thành bờ nương giữ đất, rồi thành một phần bền chặt trong nếp sống bản làng.

Từ những khối đá thô mộc, người Mông xếp nên những bờ rào vững chãi, hài hòa với nếp nhà và cảnh quan. Nhìn qua, những viên nhọn, viên bẹt, viên lớn, viên nhỏ đan cài tưởng chừng ngẫu nhiên; nhìn kỹ, mỗi viên đều được lựa chọn, đặt theo một thế riêng. Đá lớn, chắc được chọn làm chân; càng lên cao, đá nhỏ dần, được xoay chiều, kê chèn vừa khít để các lớp tựa vào nhau, "khóa" chặt bằng chính trọng lượng và thế đá. Không cần vữa kết dính, bờ rào vẫn bền chắc qua năm tháng, vừa định hình ranh giới, vừa tạo nên dấu ấn kiến trúc kết tinh từ trí tuệ và nếp sống bao đời.

Đằng sau mỗi bờ rào đá vững chãi là sự kiên trì của người thợ. Những ngón tay chai sần lần theo từng góc cạnh, xoay nghiêng, lật mặt, tìm điểm tì cho đến khi mỗi viên đá có thế đứng hài hòa với những viên bên cạnh. Ông Giàng Chủ Ly, thôn Sảng Lủng, xã Đường Thượng chia sẻ: "Chỗ nào chưa chắc, lại kiên nhẫn đổi chiều, kê lại hoặc thay thế...". Lời kể của ông tuy mộc mạc, nhưng gói trong đó kinh nghiệm dựng hàng rào đá và cách người Mông nương theo tự nhiên để tạo dựng không gian sống. Đá vẫn giữ vẻ xù xì, góc cạnh nhưng khi kết thành bờ rào, đá mềm mại ôm lấy nếp nhà, góp phần lưu giữ dáng hình bản làng qua năm tháng.

Bên những bờ rào đá xám, ông Hờ Mí Dũng, thôn Há Ía, xã Khâu Vai tỉ mỉ chỉ cho các cháu cách làm quen với đá. Cậu bé Hầu Mí Dương, 8 tuổi, bắt đầu từ những viên vừa sức; anh trai Hầu Mí Bình, 12 tuổi đã biết nhìn mặt đá, tìm thế đặt, lựa khoảng trống để kê cho khít. Viên nào chưa vừa, ông Dũng lại nhắc lên, xoay mặt khác rồi để các cháu tự tay thử lại. Không giáo trình, không bản vẽ, bài học về đá cứ thế len lỏi từ ánh mắt đến đôi bàn tay, trở thành một phần của nhịp sống thường nhật.

Rời nếp nhà, đá theo chân người Mông lên nương, thành những bờ bao men theo triền dốc, giữ lớp đất canh tác ít ỏi giữa non cao. Người Mông nhặt đá khỏi nương để mở chỗ tra hạt ngô, trồng cây ăn quả rồi dùng chính

những viên đá ấy xếp thành bờ giữ đất, hạn chế xói mòn. Đá được lấy đi để nhường chỗ cho mầm xanh, rồi lại trở về thành bờ chắn chở che cho mùa vụ no ấm.

Sức hút từ những hàng rào đá

Đá vốn lặng im, nhưng giữa bản Mông, mỗi hàng rào đá lại lưu giữ ký ức và kể câu chuyện riêng. Bờ đá quanh nếp nhà gợi dấu tay bao thế hệ dựng bản; đường đá men theo sườn núi kể chuyện người giữ đất, chắt chiu mùa màng. Những câu chuyện lặng thầm ấy đang níu bước du khách, làm nên sức hấp dẫn riêng của miền đá.

Tại Khu nghỉ dưỡng H'Mong Village, xã Lùng Tám, bản Đề Chia hiện lên như một làng Mông thu nhỏ giữa lòng Cao nguyên đá. 20 nếp nhà trình tường mang tên các dòng họ Vương, Lù, Thào, Mã, Ly… được bao bọc bởi gần 2 km hàng rào đá xếp thủ công nương theo dáng núi, tạo nên không gian cư trú đậm đà bản sắc. Giữa mái ngói âm dương nâu trầm và sắc xanh của núi rừng, hoa lan tỏi buông những dải tím mềm trên bờ đá cũ, điểm tô cảnh sắc và dẫn bước du khách khám phá nếp sống người Mông. Đi giữa những bờ đá phủ hoa, anh Thomas Wendling, du khách đến từ Pháp chia sẻ: "Đá vốn thô ráp, cứng cỏi, nhưng khi hòa cùng hoa cỏ và nếp nhà truyền thống lại trở nên mềm mại, gần gũi đến lạ. Chính vẻ đẹp mộc mạc mà tràn đầy sức sống ấy khiến nơi này thực sự khác biệt và rất khó quên".

Nếu Đề Chia cuốn hút bởi không gian bản Mông được tái hiện tinh tế, thì ở thôn Lao Xa, xã Sà Phìn, vẻ đẹp ấy lại lắng đọng tự nhiên qua những nếp nhà cổ. Hiện nay, thôn còn trên 50 nếp nhà truyền thống; trong đó, 12 ngôi nhà có tuổi từ 70 đến hơn 100 năm. Tường đất nện, mái ngói âm dương, hàng rào đá hòa vào nhau, làm nên dáng vẻ mộc mạc của bản làng. Mỗi độ xuân về, hoa đào nở quanh sân, khe tô hồng những nếp nhà cổ, làm bừng sáng không gian mà vẫn giữ nguyên nét bình dị, cuốn hút.

Từ sắc tím hoa lan tỏi trên bờ đá ở bản Đề Chia, đến sắc đào bên ngôi nhà cổ ở Lao Xa hay những bản làng khác nơi Cao nguyên đá Đồng Văn, hàng rào đá đang khoác lên mình nhịp sống mới trong không gian du lịch. Khi được gìn giữ gắn với kiến trúc, cảnh quan, những bờ đá trở thành dấu ấn riêng của từng địa phương, làm phong phú trải nghiệm của du khách.

Đồng chí Phạm Văn Tú, Bí thư Đảng ủy xã Mèo Vạc cho biết, địa phương đã ban hành mẫu nhà theo kiến trúc truyền thống người Mông, thành lập tổ vận động người dân tôn tạo, xếp lại hàng rào đá. Còn tại xã Đồng Văn, nghệ thuật xếp đá được tôn vinh qua các hội thi văn hóa cộng đồng. Tiếng đá chạm nhau lách cách, nhịp tay thoăn thoắt tìm điểm tì, thế đặt của người thợ đã đưa công việc vốn âm thầm quanh nếp nhà, trên nương rẫy thành không gian trao truyền tri thức. Ở đó, người trẻ học nghề, du khách hiểu nghề và cộng đồng thêm trân trọng di sản của cha ông.

Từ nhu cầu giữ nhà, giữ đất giữa miền đá khắc nghiệt, người Mông đã tạo nên nghệ thuật xếp đá, kết tinh trí tuệ, sự khéo léo, bền bỉ và kinh nghiệm sống cùng thiên nhiên. Qua bao thăng trầm, những hàng rào đá vẫn men theo triền nương, ôm lấy nếp nhà, lưu giữ ký ức văn hóa và làm nên nét riêng của Cao nguyên đá Đồng Văn ■

Sắc tím hoa lan tỏi phủ bờ rào đá ở bản Đề Chia, thuộc Khu nghỉ dưỡng H'Mong Village, xã Lùng Tám.

NẾP NHÀ

Giữ hơi ấm mái nhà

■ THIÊN THANH

…"Đời thiếu mẹ hiền, không phụ nữ - Anh hùng, thi sĩ hỏi còn đâu?".

Hai câu thơ của Maxim Gorky gợi nhắc một điều giản dị: trong hành trình trưởng thành của mỗi người, phía sau mỗi bước đi thường có bóng dáng một người phụ nữ âm thầm yêu thương, chở che. Khi là mẹ, khi là người vợ, người bà, người chị…, họ không làm nên những điều lớn lao bằng tiếng vỗ tay, mà bằng những tháng ngày lặng lẽ vun vén cho một mái nhà.

Có những buổi sáng, người phụ nữ thức dậy sớm hơn mọi người để chuẩn bị bữa ăn. Có những chiều muộn, sau một ngày làm việc, họ vẫn nhớ hôm nay con có bài kiểm tra, người bạn đời có cuộc họp quan trọng hay mẹ già cần được chăm sóc. Những việc ấy nhỏ đến mức đôi khi chẳng ai nhắc đến. Nhưng chính từ những điều bình dị ấy, gia đình có thêm sự ấm áp và mỗi người có cảm giác bình yên khi trở về.

Người phụ nữ cũng thường là người trao cho con những bài học đầu tiên về cách làm người. Một đứa trẻ lớn lên không chỉ bằng cơm ăn, áo mặc, mà còn bằng cách mẹ nói lời yêu thương, cách mẹ ứng xử với ông bà, cách cha mẹ nhường nhịn nhau khi trong nhà có điều không vui. Những điều tưởng như rất đỗi bình thường ấy sẽ theo con trẻ đi suốt hành trình trưởng thành, trở thành một phần trong cách chúng đối xử với những người thân yêu và xây dựng gia đình sau này.

Bởi vậy, vai trò của người phụ nữ trong gia đình không chỉ nằm ở việc chăm lo, mà còn ở khả năng kết nối, gìn giữ những giá trị làm nên mái ấm. Tuy nhiên, yêu thương không đồng nghĩa với hy sinh một chiều. Một gia đình hạnh phúc cần sự sẻ chia của tất cả thành viên; người phụ nữ được yêu thương, người đàn ông biết san sẻ việc nhà, con cái biết trân trọng công sức của cha mẹ. Khi ấy, hơi ấm gia đình mới thực sự bền lâu.

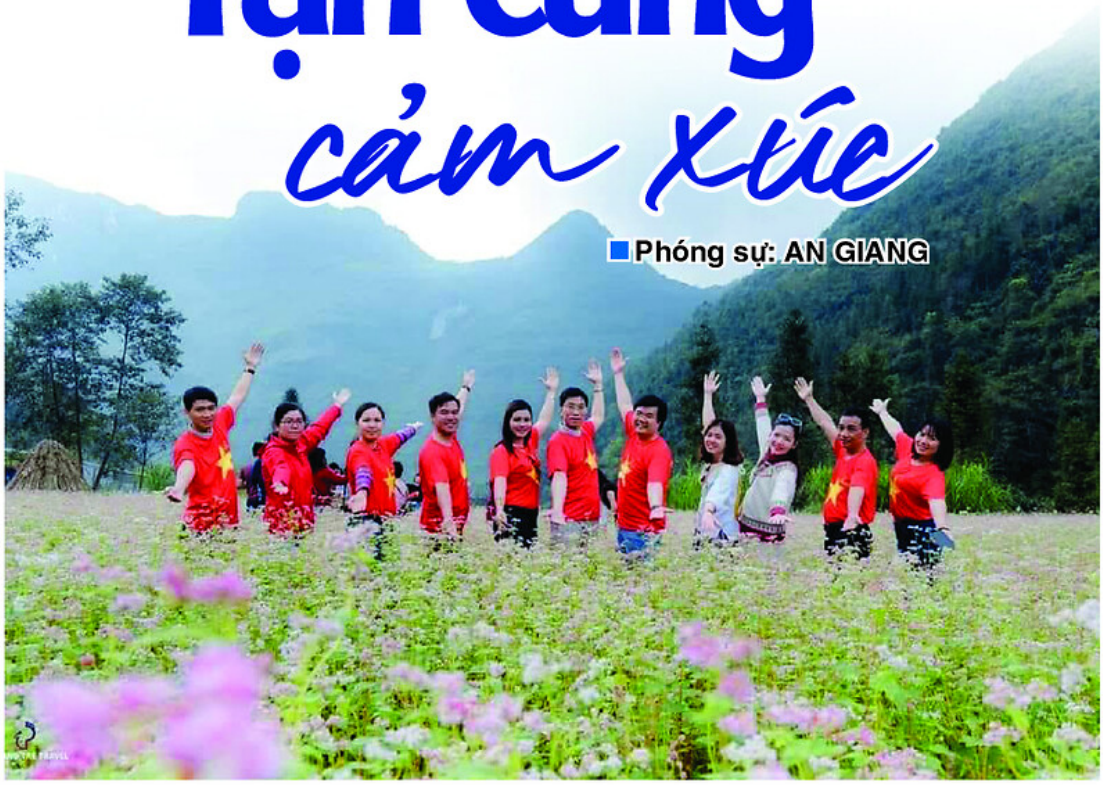
Có lẽ, điều đẹp nhất người phụ nữ đem đến cho một mái nhà không phải là những bữa cơm thật đủ đầy hay căn nhà lúc nào cũng ngăn nắp. Đó là cảm giác mỗi khi trở về, ta biết có một nơi chờ mình, có người nhớ mình và có những yêu thương chẳng cần nói thành lời ■

CẨM NANG XÊ DỊCH

Tận cùng cảm xúc

Phóng sự: AN GIANG

Tôi trở lại Cao nguyên đá Đồng Văn vào mùa hoa Tam giác mạch đến cả chục lần. Thế nhưng, mỗi lần đặt chân đến mảnh đất này, lòng lại trào dâng những nhịp đập mới mẻ như lần đầu tiên. Ở nơi cao nguyên đá này, bất kỳ góc nhỏ nào cũng có thể trở thành một khung hình check-in tuyệt mỹ. Đặc biệt, những bông hoa Tam giác mạch bé nhỏ, miên man trải dài khắp triền núi, kiêu hãnh vươn lên từ kẽ đá góp phần tạo nên một hành trình khám phá kỳ diệu của cảm xúc.

Du khách thích thú với những thảm hoa Tam giác mạch trên cao nguyên đá.

Mỗi điểm check-in với hoa Tam giác mạch đều là một khoảnh khắc đẹp.

CHECK-IN TAM GIÁC MẠCH

CHUYỆN xưa kể lại rằng, hoa Tam giác mạch được sinh ra từ những mày trấu, mày ngô do nàng Tiên Gạo, Tiên Ngô gieo vào khe đá. Đến mùa giáp hạt, hạt Tam giác mạch đã cứu đói cho cả dân làng. Từ ơn huệ ấy, người dân bản địa bắt đầu gieo trồng loài cây này mỗi khi mùa Đông tràn về bản.

Hơn một thập kỷ trước, Tam giác mạch vẫn đơn thuần là loài cây nông nghiệp dùng làm bánh, nấu rượu và làm thức ăn chăn nuôi. Thế rồi, khi du lịch cao nguyên đá bừng tỉnh, những nương hoa phơn phớt sắc hồng theo chân các tín đồ mê xê dịch lan tỏa khắp các diễn đàn du lịch. Dòng người bắt đầu nườm nượp đổ về miền đá xám để "săn" hoa. Đáp ứng tình yêu của du khách, địa phương đã nâng tầm trải nghiệm thành Lễ hội hoa Tam giác mạch thường niên, kéo dài từ tháng 10 đến hết tháng 12, đồng thời quy hoạch trồng hoa tại các điểm đến hấp dẫn. Lên cao nguyên đá mùa này, bạn nhất định phải "bỏ túi" những tọa độ ngắm hoa mê đắm để xây dựng một lịch trình hoàn hảo.

Đầu tiên là bãi đá Thạch Sơn Thần thuộc xã Quản Bạ, thảm hoa rực rỡ đầu tiên rộng mở vòng tay chào đón bạn lên Công viên địa chất toàn cầu. Nhìn từ xa, những thảm hoa tím hồng đan cài giữa những khối đá xám trầm mặc tạo nên một bức tranh thiên nhiên kỳ vĩ và thơ mộng. Tiếp tục hành trình trên cung đường Hạnh Phúc huyền thoại, du khách sẽ dừng chân check-in tại khu vực thôn Lao Và Chải và Vần Chải (xã Yên Minh), trước khi chìm đắm vào vẻ đẹp siêu thực tại thung lũng Sủng Là (thôn Lũng Cẩm, xã Sà Phìn). Nơi đây gắn liền với điểm du lịch nổi tiếng "Nhà của Pao", cũng là nơi hoa nở rực rỡ và bền bỉ nhất suốt mùa lễ hội. Đi sâu hơn vào Phố Bảng, bạn sẽ ngỡ ngàng như bước

qua cánh cửa thời gian để tiến vào một thế giới cổ tích thanh bình và trầm mặc đến lạ kỳ.

Những vạt hoa trải dài ngút ngàn bao bọc lấy bản làng người Mông dọc tuyến đường dẫn lên Cột cờ Quốc gia Lũng Cú. Tại đây, du khách vừa có thể thu vào tầm mắt dải lụa hồng mềm mại hai bên đường, vừa dễ dàng lưu lại những khoảnh khắc ngọt ngào bên các em bé vùng cao mang gùi hoa đầy sắc màu sau lưng. Còn tại xã Đồng Văn, vô số điểm ngắm hoa đẹp trải dài khắp các điểm du lịch, điểm dừng chân ngắm cảnh sẽ không phụ lòng du khách. Nằm ngay dưới chân Mã Pì Lèng, một trong "Tứ đại đỉnh đèo" hùng vĩ của phía Bắc, sắc hoa Tam giác mạch cũng nhuộm hồng cả thung lũng Pải Lủng và Làng văn hóa du lịch cộng đồng Pả Vi.

Với hơn 400 ha hoa Tam giác mạch được gieo trồng tại 12 xã gắn với các điểm du lịch nổi tiếng và dọc tuyến đường Hạnh Phúc, rải vụ từ tháng 10 - 12, một số địa phương còn tạo hình, xây dựng các điểm check-in hoa, chắc chắn sẽ mang đến cho du khách những tọa độ ngắm hoa trọn vẹn.

ĐÁNH THỨC CÁC GIÁC QUAN

Cao nguyên đá là tổng hòa của nhiều sản phẩm du lịch nổi tiếng, nếu chỉ đến đây để ngắm Tam giác mạch, bạn đã bỏ lỡ rất nhiều điều thú vị. Bởi thế, để kích hoạt trọn vẹn từng giác quan say mê khám phá, hãy thử một lần cầm chắc tay lái xe máy, tự tay chinh phục những cung đường uốn lượn, vượt dốc Bắc Sum bồng bềnh giữa biển mây, chinh phục dốc Thẩm Mã với những khúc ôm tay áo nghẹt thở, rồi ngạo nghễ trên đỉnh đèo Mã Pí Lèng huyền thoại. Ghé thăm các điểm đến nổi tiếng như Nhà của Pao, Dinh thự Nhà Vương hay Cột cờ Quốc gia Lũng Cú, Làng du lịch tốt nhất thế giới Lô Lô Chải. Bạn cũng có thể ghé thăm Phố Bảng trầm mặc với những ngôi nhà trình tường hàng trăm tuổi; hoặc ghé thăm bản vùng biên Lao Xa xinh đẹp với nghề chạm bạc truyền thống của người Mông, hay hòa mình vào phiên chợ vùng cao và chinh phục vô số những điểm đến tuyệt đẹp trên suốt hành trình.

Sau những giây phút lái xe trên các con đèo hiểm trở, nhất định bạn phải dành thời gian du thuyền ngoạn cảnh trên dòng Nho Quế xanh ngọc bích, bạn có thể thong dong trên thuyền du lịch hoặc tự tay chèo thuyền Kayak. Từ lòng sông, ngước mắt lên vách đá dựng đứng cao nhất Đông Nam Á của hẻm Tu Sản, bạn sẽ kinh ngạc vì sự kỳ vĩ của thiên nhiên, cũng như sức sống của người dân vùng cao khi họ miệt mài mưu sinh bên hẻm vực.

Cuối ngày, nhâm nhi chén rượu ngô nồng nàn bên những người bạn tâm giao, cùng quây quần bên chảo thắng cố ngựa nghi ngút khói chính là trải nghiệm ẩm thực không thể nào quên. Bên cạnh đó, các đặc sản núi rừng như gà đen, lợn đen, mèn mén, thịt lợn treo gác bếp, lạp sườn nướng than hồng hay xôi ngũ sắc rực rỡ... sẽ là mảnh ghép hoàn hảo để hoàn thiện trọn vẹn vị giác vùng cao của bạn.

Khi màn đêm buông xuống, hòa mình vào không gian Phố cổ Đồng Văn, cùng nhảy múa bên ngọn lửa trại ấm áp, lắng nghe tiếng khèn Mông xao xuyến và hòa cùng nhịp điệu kết nối những tâm hồn du khách đến từ khắp nơi trên thế giới. Và sẽ tuyệt vời hơn nếu bạn đi đúng vào dịp vùng cao tổ chức lễ hội, bởi bạn sẽ được hòa mình vào không gian văn hóa đặc sắc của đồng bào các dân tộc nơi đây. Hàng loạt homestay trên cao nguyên đá mang phong cách độc đáo, giữ trọn nét đẹp kiến trúc truyền thống cùng các dịch vụ chăm sóc sức khỏe đậm chất bản địa như ngâm chân, tắm lá thuốc... sẽ giúp du khách rũ bỏ mọi mệt mỏi sau một ngày dài rong ruổi trên vùng cao.

Lễ hội hoa Tam giác mạch có sức sống bền bỉ suốt hơn 1 thập kỷ, bởi đây không chỉ là một chuyến du lịch khám phá, mà là cuộc hẹn với thiên nhiên kỳ vĩ và lòng hiếu khách chân thành của con người miền đá. Hãy khoác balo lên và tự tay viết tiếp hành trình trải nghiệm của riêng mình. Đừng quên mang theo sạc dự phòng để sẵn sàng check-in mọi khoảnh khắc ■

Tự tay lái xe trên những cung đường đèo vùng cao là trải nghiệm tuyệt vời.

Bức tranh thiên hùng vĩ của vùng cao Tuyên Quang.

Điểm đến xanh đậm bản sắc

Ghi chép: LÊ DUY

Tuyên Quang - vùng đất in đậm dấu ấn lịch sử oai hùng, đang tự tin vươn mình, chuyển biến mạnh mẽ trong dòng chảy chung của du lịch Việt Nam. Tỉnh đang dần khẳng định và định vị vững chắc là một điểm đến "xanh - đậm bản sắc - phát triển bền vững".

Từ những nếp nhà sàn

Về với vùng cao Tuyên Quang hôm nay, sức sống mới đang nảy nở từ chính những xóm làng bình dị. Tại đây, mô hình du lịch cộng đồng gắn với việc bảo tồn bản sắc văn hóa và tạo sinh kế cho người dân đang tiếp tục phát huy hiệu quả. Người dân địa phương không còn đứng ngoài cuộc, mà đã thực sự trở thành những chủ thể trực tiếp trong việc bảo tồn di sản, tham gia cung ứng dịch vụ và thụ hưởng thành quả từ du lịch.

Sự chuyển mình kỳ diệu ấy được thể hiện sinh động qua câu chuyện của chị Sùng Thị Mỷ, một hộ gia đình làm du lịch homestay tại thôn Lô Lô Chải, xã Lũng Cú. Chị Mỷ chia sẻ, trước đây gia đình chủ yếu gắn bó với công việc nông nghiệp, thu nhập rất bấp bênh và cuộc sống gặp nhiều khó khăn. Tuy nhiên, từ khi mạnh dạn chuyển sang làm du lịch, đời sống kinh tế của gia đình ổn định hơn. Đặc biệt hơn, ý thức gìn giữ bản sắc văn hóa truyền thống của gia đình và bà con trong bản cũng được nâng cao rõ rệt khi chứng kiến du khách thập phương ngày càng trân trọng và quan tâm sâu sắc đến các trải nghiệm bản địa. Lô Lô Chải cũng chính là điểm sáng đầy tự hào khi vinh dự được xướng tên là "Làng du lịch tốt nhất thế giới năm 2025", góp phần đưa thương hiệu du lịch của địa phương vươn tầm toàn cầu.

Đến nay, tỉnh Tuyên Quang đã sở hữu 54 làng văn hóa du lịch, trong đó có 28 làng đạt đủ tiêu chuẩn phục vụ du khách. Những cái tên như Nậm Đăm, Pả Vi Hạ, Thượng Lâm hay Lô Lô Chải không chỉ cuốn hút du khách bởi cảnh quan tuyệt mỹ mà cốt lõi còn ở không gian văn hóa bản địa vẫn được gìn giữ tương đối nguyên vẹn. Nhờ đó, mô hình du lịch cộng đồng đang đóng góp một phần đặc biệt quan trọng vào công cuộc giảm nghèo bền vững, xây dựng nông thôn mới và thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội tại các vùng đồng bào dân tộc thiểu số.

Tại xã Lâm Bình, sức hút từ du lịch cộng đồng cũng đang được lan tỏa.

Du khách nước ngoài hào hứng khi đến với Tuyên Quang.

Trung tâm Xúc tiến du lịch tỉnh Tuyên Quang đang tập trung khảo sát toàn diện hiện trạng tiềm năng du lịch tại Làng văn hóa du lịch cộng đồng dân tộc Tày ở thôn Nặm Đíp, nhằm đánh giá mức độ đáp ứng các tiêu chí khắt khe của Homestay ASEAN về cảnh quan, tài nguyên du lịch, cơ sở vật chất, nguồn nhân lực, cũng như môi trường và công tác quản lý điểm đến. Đồng chí Trương Văn Quang, Chủ tịch UBND xã Lâm Bình chia sẻ: Bên cạnh những tiềm năng về du lịch homestay, địa bàn còn có tiềm năng phát triển các sản phẩm du lịch mang tính khám phá, mạo hiểm như leo núi, khám phá hang động. Thời gian tới, chính quyền sẽ chủ động khảo sát, đánh giá điều kiện khai thác, đảm bảo an toàn tuyệt đối và tính kết nối liên hoàn với các tuyến du lịch hiện có, song hành cùng mục tiêu bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa truyền thống của đồng bào dân tộc thiểu số, đưa khách du lịch đến với những không gian mở trong hoạt động trải nghiệm.

Mở rộng không gian liên kết

Một yếu tố mang tính bước ngoặt, tạo nên lực đẩy cho du lịch Tuyên Quang chính là sự mở rộng không gian địa lý. Nếu như trước đây, nhắc đến Tuyên Quang, du khách thường chỉ quen thuộc với một

Mùa vàng Hồng Thái, điểm đến hấp dẫn trên hành trình khám phá mảnh đất Tuyên Quang.

vài điểm đến truyền thống như Tân Trào hay Na Hang, thì bức tranh du lịch nay đã chuyển biến toàn diện và mang tính liên kết chặt chẽ hơn rất nhiều. Sau quá trình điều chỉnh địa giới hành chính và tăng cường liên kết mạnh mẽ giữa hai miền di sản Tuyên Quang - Hà Giang, một không gian phát triển du lịch hoàn toàn mới đã được hình thành. Việc kết nối hài hòa giữa cảnh quan núi đá hùng vĩ cùng bản sắc văn hóa đặc trưng của Hà Giang với không gian lịch sử - văn hóa cách mạng đậm nét của Tuyên Quang đã tạo ra sự cộng hưởng vô cùng mạnh mẽ.

Những thành tựu bước đầu đã được minh chứng bằng những con số hết sức ấn tượng. Trong năm 2025, toàn tỉnh Tuyên Quang đã đón gần 3,93 triệu lượt khách du lịch, trong đó khách quốc tế đạt hơn 546 nghìn lượt; tổng thu từ ngành du lịch vượt mốc 10.633 tỷ đồng. Thị trường khách nội địa tiếp tục giữ vai trò chủ lực, trong khi khách quốc tế trải rộng từ 192 quốc gia và vùng lãnh thổ, đặc biệt từ các thị trường Đông Á, Bắc Mỹ và châu Âu. Thời gian lưu trú trung bình đạt 2,5 ngày với khách quốc tế và 1,8 ngày với khách nội địa cho thấy tiềm năng kéo dài chuỗi cung ứng dịch vụ vẫn còn rất dồi dào.

Để tạo đột phá chiến lược, ngày 30/9/2026, Ban Thường vụ Tỉnh ủy Tuyên Quang đã ban hành Nghị quyết số 117-NQ/TU mang tầm nhìn dài hạn, nhằm phát triển du lịch tỉnh trở thành ngành kinh tế mũi nhọn trong kỷ nguyên mới. Nghị quyết đánh dấu sự chuyển đổi tư duy mạnh mẽ: từ phát triển mô hình diện rộng chú trọng số lượng sang phát triển chiều sâu nâng cao chất lượng, lấy thời gian lưu trú, giá trị gia tăng và mức độ thụ hưởng của người dân làm thước đo thành công. Tuyên Quang đặt mục tiêu đầy tham vọng đến năm 2030 sẽ đón 6 triệu lượt khách (gồm 900 nghìn lượt khách quốc tế); đạt tổng thu du lịch 17.000 tỷ đồng; đóng góp trực tiếp trên 10% GRDP; và tạo việc làm cho khoảng 40.000 lao động. Đáng chú ý, tỉnh đang tập trung hoàn thiện các quy hoạch để sớm đưa Tân Trào và Cao nguyên đá Đồng Văn trở thành 2 Khu du lịch quốc gia, cùng với việc trình duyệt quy hoạch Khu du lịch quốc gia Na Hang - Lâm Bình.

Phát triển xanh và bền vững

Bà Nguyễn Thị Hoài, Phó Giám đốc Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Tuyên Quang khẳng định, địa phương luôn xác định du lịch là ngành kinh tế tổng hợp có tính lan tỏa cao. Ngành kinh tế này không chỉ thúc đẩy quá trình chuyển dịch cơ cấu, tạo việc làm và nâng cao đời sống Nhân dân mà còn là phương tiện hữu hiệu để quảng bá hình ảnh địa phương, bảo tồn các giá trị văn hóa truyền thống.

Để làm được điều đó, hệ thống tài nguyên phong phú với gần 800 danh lam thắng cảnh, di tích lịch sử, văn hóa cùng hệ thống 871 loại hình di sản phi vật thể đang được chắt lọc để phát triển. Những di sản cấp quốc gia, đặc biệt là thực hành Then của người Tày, Nùng, Thái đã được UNESCO ghi danh, đang bồi đắp làm giàu thêm bản sắc địa phương. Sự cuốn hút của du lịch còn đến từ các lễ hội văn hóa - tâm linh đặc sắc như Lễ hội Thành Tuyên, Lễ hội Nhảy lửa, Lễ Cấp sắc, Lễ hội hoa Tam giác mạch hay Chợ Phong lưu Khâu Vai, nơi không gian nghệ thuật được kết hợp với kinh tế đêm, lan tỏa sức sống mạnh mẽ của ngành công nghiệp văn hóa. Cùng với đó, những địa danh cách mạng như Kim Bình, Tân Trào không ngừng lan tỏa giá trị giáo dục truyền thống thông qua các tuyến du lịch "về nguồn". Các nguồn khoáng nóng giá trị tại Mỹ Lâm, Quảng Ngần, Nậm Choong cũng sẽ được khai phá mạnh mẽ, kết hợp với các dược liệu cổ truyền bản địa để hình thành hệ sinh thái du lịch nghỉ dưỡng và chăm sóc sức khỏe chất lượng cao.

Chìa khóa cho mọi chiến lược phát triển tại Tuyên Quang chính là nguyên tắc bất biến: "Bảo tồn để phát triển, phát triển để bảo tồn". Việc phát triển du lịch luôn được đặt song hành cùng công cuộc chuyển đổi số và chuyển đổi xanh. Hệ thống điểm đến đang dần được số hóa toàn diện với phủ sóng 5G/wifi, áp dụng bản đồ số, trợ lý ảo AI, vé điện tử và đẩy mạnh thanh toán không tiền mặt. Các hạ tầng giao thông xanh, mô hình "Điểm đến không rác thải nhựa" cùng với sự vào cuộc nghiêm ngặt trong xử lý hành vi phá hoại rừng phòng hộ, san gạt di sản hay xây dựng trái phép đang minh chứng cho cam kết bền vững của địa phương trong phát triển du lịch xanh■

DU LỊCH XANH

Mùa hoa đại ngàn

■ HOÀNG ANH

CƠN gió se lạnh đầu đông mang theo hương thơm dịu ngọt của những triền đồi ngút ngàn sắc hoa. Dừng chân bên chiếc xe đạp mộc mạc, Mai hít một hơi thật sâu, ánh mắt lấp lánh niềm vui khi nhìn phong cảnh nguyên sơ trước mắt.

Ngước sang người bạn đồng hành, cô hào hứng cất lời:

- Lan ơi, nhìn kìa! Những thảm hoa tam giác mạch cứ nối dài tận chân trời, chúng ta như đang lạc vào xứ sở thần tiên nhỉ.

Tôi mỉm cười nhìn Mai, đáp lại:

- Điều tuyệt vời nhất là ở đây, thiên nhiên được giữ lại trọn vẹn vẻ đẹp nguyên bản nhờ mô hình du lịch xanh đấy. Không có khói bụi, không rác thải nhựa, chỉ có tiếng gió thổi qua thảm hoa và sự bình yên thuần túy.

Mai gật đầu đồng tình, cô cúi xuống nhặt một chiếc lá khô rụng bên lối mòn rồi đặt nhẹ sang một bên để giữ gìn sạch sẽ cho con đường nhỏ.

- Mình rất thích cách bà con nơi đây làm du lịch bền vững. Họ không bê tông hóa các sườn đồi, mà tận dụng nguyên liệu tự nhiên để làm nhà nghỉ cộng đồng, vừa bảo tồn hệ sinh thái lại vừa giữ được nét văn hóa bản địa. Đi giữa không gian trong lành thế này mới thấy giá trị thực sự của việc sống xanh.

Đứng giữa đất trời bao la, giữa muôn ngàn cánh hoa khoe sắc dưới nắng vàng, chúng tôi không chỉ thu vào tầm mắt một khung cảnh nên thơ, mà còn cảm nhận sâu sắc nhịp đập của tự nhiên. Đó là sự gắn kết dung dị giữa con người và đất mẹ - nơi mỗi bước chân ghé qua đều để lại sự trân trọng và giữ gìn ■

Nụ cười sơn cước

■ Phóng sự ảnh: NGUYỄN CHÍNH

Du khách khi đến với vùng cao Tuyên Quang luôn bị cuốn hút bởi những nụ cười miền sơn cước: từ sự hồn nhiên của trẻ thơ, vẻ kiêu hãnh của người Mông, nét bình thản giản dị của người già, cho đến nụ cười rạng rỡ "làm say lòng người" của các thiếu nữ.

SÁNG, CHIẾN ĐẤU, LAO ĐỘNG

▲ *"Concert quốc gia" Tổ quốc trong tim" 2026 tổ chức tại Vạn Phúc City.*

Sức sống của ca khúc chính luận

■ BÙI VIỆT PHƯƠNG

NHỮNG năm gần đây, các concert như: "Tổ quốc trong tim"; "V Concert - Rạng rỡ Việt Nam" ; "Người là Hồ Chí Minh"; "Bản hùng ca mùa xuân"…thực sự đã tạo sức hút với công chúng, trở thành các sự kiện âm nhạc tiêu biểu. Không chỉ theo dõi trực tiếp trên sóng truyền hình, các bài hát còn được thưởng thức lại nhiều lần trên Youtobe, được chia sẻ trên mạng xã hội với ấn tượng sâu sắc.

Thực tế cho thấy các bài hát ca ra đời trong kháng chiến, ca ngợi sự kiện cách mạng được dàn dựng công phu bằng công nghệ hiện đại, kết hợp trình diễn nghệ thuật. Bên cạnh các giọng ca gạo cội như NSND Thanh Hoa, NSUT Đăng Dương, Trọng Tấn… là những tài năng trẻ như: Hòa Minzy, Võ Hạ Trâm, Anh Tú, Soobin, Hòa Minzy, Noo Phước Thịnh, Phương Mỹ Chi… đang khẳng định chỗ đứng vững chắc trong dòng nhạc này.

Một nguyên nhân rất quan trọng đem đến sự thành công đó chính là giá trị tư tưởng trong đời sống tinh thần hôm nay. Tính Đảng, tính Nhân Dân vốn không phải là những khái niệm khô cứng nặng nề, gò ép nhằm mục đích tuyên truyền, cổ động mà được minh chứng trên con đường cách mạng, vì lợi ích của nhân dân, vì sự phồn vinh của dân tộc và đi vào nghệ thuật tạo ra vẻ đẹp bình dị mà thiêng liêng. Những hình ảnh như: "Nghe gió thổi đồng xanh quê ta đó/ Nghe sóng biển ầm vang xa tận tới chân trời…" trong Đường chúng ta đi (Nhạc: Huy Du, thơ: Xuân Sách); "Vũ trụ theo ta vào trong chiến trận/ Có chị Hằng soi sáng canh thâu" trong Nổi lửa lên em (Nhạc Huy Du, Thơ: Lam Giang) và:

Sắc đỏ bao trùm khán đài.

"Ta muốn ôm hôn mỗi tấc đất quê hương/ Ta muốn ca vang bước chân những người chiến sĩ giải phóng kiên cường" trong Đất nước trọn niềm vui của nhạc sĩ Hoàng Hà…chưa bao giờ cũ kĩ, khô cứng và trở thành vẻ đẹp trường tồn, bất diệt của đất nước Việt Nam.

Chúng ta thử hình dung nếu không phải là các ca khúc chính luận thì dòng nhạc nào sẽ tạo ra được concert có sức hút như thế? Dĩ nhiên, trong sự phát triển đa dạng, các dòng nhạc khác vẫn góp phần tạo nên nhiều màu sắc, đem lại cảm hứng cho người xem nhưng không thể thay thế được vị trí trung tâm ấy. Qua các thử thách như bão lũ, dịch bệnh, các trận bóng đá của đội tuyển quốc gia, những người trẻ hôm nay càng thấu hiểu chỉ có tinh thần Việt Nam, lòng yêu nước, sự tin tưởng tuyệt đối vào sự lãnh đạo của Đảng, của Chính quyền mới có thể tạo nên sức mạnh đoàn kết ấy. Tinh thần dũng cảm của quân và dân ta trong phút nguy nan.

Là người hay theo dõi các chương trình âm nhạc tại Thủ đô Hà Nội, bạn trẻ Bùi Phương Hà (28 tuổi, xã Kim Bôi, tỉnh Phú Thọ) chia sẻ: "Nếu đứng dưới góc nhìn của một người trẻ hôm nay, khi nghe những ca khúc cách mạng, em không chỉ cảm nhận đó là những giai điệu hào hùng của một thời đã qua, mà còn thấy trong đó câu chuyện về lịch sử, lòng yêu nước và sự hy sinh của các thế hệ cha anh. Những ca khúc như Tiến quân ca, Như có Bác Hồ trong ngày vui đại thắng, Màu hoa đỏ, Đất nước trọn niềm vui… mang đến cho em nhiều cảm xúc. Có những bài hát khiến em tự hào, xúc động; có những ca từ nhắc em nhớ rằng cuộc sống bình yên hôm nay được đánh đổi bằng biết bao mồ hôi, nước mắt và cả sự hy sinh của những người đi trước. Là người trẻ, em nghĩ yêu những ca khúc cách mạng không nhất thiết phải chỉ thể hiện bằng việc thuộc lòng từng lời ca. Quan trọng hơn là hiểu được những giá trị mà bài hát gửi gắm: tình yêu quê hương, đất nước, tinh thần đoàn kết, ý chí vượt khó và trách nhiệm với cộng đồng… ".

Sức hút của các concert, sức sống của các ca khúc chính là căn cứ thuyết phục nhất để phản bác các luận điểm sai trái nhằm hạ thấp vai trò của nghệ thuật chính luận, của các tác phẩm ra đời trong kháng chiến. Họ cho rằng đó chỉ là nghệ thuật "phải đạo", "giáo điều", "hô hào"… mà không biết rằng Đảng, cách mạng, kháng chiến, anh bộ đội Cụ Hồ… đã trở thành giá trị thiêng liêng của dân tộc, thành sức mạnh đoàn kết, gắn kết hơn một trăm triệu người Việt Nam hôm nay.

Người trẻ hôm nay thích nghe radio trên xe hơi, thích xem các clip chính luận qua điện thoại được thể hiện bằng các giọng ca thế hệ Gen Z, Anpha…Tinh thần cách mạng, dòng chảy tư tưởng sẽ luôn được tiếp nối và vai trò lãnh đạo của Đảng được khẳng định bằng một nền tảng tư tưởng phong phú, đa dạng, hiện đại và giàu bản sắc như tinh thần của Đề cương văn hóa Việt Nam năm 1943 và cho đến Nghị quyết số 80-NQ/TW hôm nay.

Nghệ thuật chính luận đã khẳng định chỗ đứng trong đời sống tinh thần, bảo vệ nền tảng tư tưởng và tiếp tục là bài học sinh động nhất để vụn đắp tâm hồn con người Việt Nam trong thời đại công nghệ và hội nhập quốc tế hôm nay■

MÓN NGON NHỚ LÂU

Linh hồn chợ phiên

■ THANH HÀ

Bát thắng cố nghi ngút hương thơm.

GẮN bó lâu đời với đời sống đồng bào vùng cao, đặc biệt là người Mông, thắng cố đã trở thành hương vị quen thuộc ở nhiều phiên chợ. Mỗi nơi có thể có cách chế biến, nêm nếm riêng, nhưng sức hấp dẫn của món ăn vẫn nằm ở sự mộc mạc, đậm đà và kinh nghiệm được truyền qua nhiều thế hệ.

Để có nồi thắng cố ngon, khâu sơ chế nguyên liệu rất quan trọng. Thịt, xương và các phần nội tạng được làm sạch cẩn thận, thái miếng vừa ăn rồi chế biến cùng những gia vị đặc trưng như thảo quả, quế, hồi, gừng và các loại rau thơm. Sự phối trộn khéo léo tạo nên hương vị riêng, vừa nồng ấm, vừa đậm sâu, khiến món ăn mang dấu ấn khó trộn lẫn của miền sơn cước.

Trên bếp lửa, nồi thắng cố sôi liu riu, hơi nóng quyện cùng mùi thơm của thịt và gia vị, lan tỏa giữa không gian bảng lảng sương núi. Nước dùng đậm đà, béo ngậy; những miếng thịt, miếng lòng mềm thơm, thấm vị. Múc bát thắng cố còn nghi ngút khói, đưa lên miệng là cảm nhận được vị ngọt của nguyên liệu hòa cùng hương thảo quả, gừng, hồi; chút cay nồng làm ấm đầu lưỡi, vị béo lưu lại nơi cuống họng. Ăn kèm rau xanh, thêm chút gia vị chấm hợp khẩu vị, nhấp một ngụm rượu ngô thơm nồng, thực khách như cảm nhận trọn vẹn hương vị núi rừng trong ngày thu se lạnh.

Nhưng thắng cố hấp dẫn không chỉ bởi hương vị. Điều làm nên nét riêng của món ăn còn là cách người ta quây quần thưởng thức. Bên chiếc bàn gỗ, bát đặt sát bát, câu chuyện nối tiếp câu chuyện. Người vừa bán xong gùi nông sản ghé vào hàng thắng cố; mấy người bạn lâu ngày gặp lại cùng nâng chén rượu ngô; chuyện mùa màng, gia đình, bản làng rôm rả bên nồi nước dùng còn sôi lục bục. Không cần mâm cao cỗ đầy, một bữa ăn nóng hổi cũng đủ nối gần những con người giữa miền núi rộng dài.

Bởi thế, giữa bao mặt hàng được mang đến chợ phiên, nồi thắng cố luôn có sức hút đặc biệt. Người bán không chỉ trao cho khách một món ăn, mà còn góp phần gìn giữ không gian gặp gỡ, sẻ chia đã làm nên hồn cốt phiên chợ. Người tìm đến không chỉ vì đói bụng, mà còn bởi nhớ hương vị quen thuộc, nhớ cảm giác ngồi bên nhau giữa núi rừng, nghe tiếng nói cười hòa trong gió lạnh.

Chợ phiên hôm nay đã đổi thay theo nhịp sống mới, nhưng khi làn khói thắng cố vẫn bay lên giữa phiên chợ, những bát ăn nóng hổi vẫn được chuyền tay và câu chuyện vẫn rộn ràng bên chén rượu ngô, nét văn hóa ấy vẫn tiếp tục hiện diện trong đời sống thường ngày.

Giữa tiết thu se lạnh nơi cực Bắc, thắng cố không chỉ làm ấm bụng người đi chợ. Trong vị béo ngậy, cay nồng và hương thơm của núi rừng còn có ký ức cộng đồng, phong tục gặp gỡ và sự chân tình của người vùng cao. Một nồi thắng cố đỏ lửa, vì thế, không chỉ níu chân thực khách, mà còn giữ lại linh hồn chợ phiên - nơi người ta tìm đến nhau và mang theo dư vị thân thương ấy trên mỗi dặm đường về bản■

ĐẾN VỚI BÀI THƠ HAY

Vô danh?

Dọc vách đá lên điểm cao, bình độ
Bươm bướm bay chấp chới vẫy dòng người
Những người vợ, người con, đồng đội…
Hành hương về giỗ trận chiều nay!

Cao điểm còn đây, bình độ còn đây
Đã xanh lại những vạt đồi lở lói
Xóm Thanh Thủy đã tưng bừng phố mới
Xương cốt các anh còn lẩn khuất nơi nao?

Các anh ơi mỗi giọt máu đào
Góp tô thắm giang sơn gấm vóc
Nhưng "vô danh" lẽ nào không thể khác
Khi tuổi tên danh bạ đủ đầy?

Như hư vô hương khói lẫn trời mây
Bao năm vẫn dứt day ngày giỗ trận
Và bướm trắng chiều nay hiển hiện
Nối những vòng khăn trắng giữa đồi cao…

MAI NAM THẮNG

NHÀ văn, nhà báo, Đại tá Mai Nam Thắng sinh năm 1958 tại Quảng Bình; hội viên Hội Nhà văn Việt Nam, nguyên Trưởng ban Biên tập báo *Quân đội nhân dân cuối tuần*. Ông đã xuất bản trên dưới 10 đầu sách thơ, văn xuôi và giành một số giải thưởng văn học, báo chí.

Là nhà thơ trưởng thành trong quân ngũ, ông có nhiều tác phẩm về người lính và chiến tranh cách mạng. Những lần về Vị Xuyên - Hà Giang trước đây (nay là Tuyên Quang) thăm đồng đội đã an nghỉ nơi đây trong cuộc chiến đấu bảo vệ biên giới phía Bắc, ông đã sáng tác không ít bài thơ; trong số đó, tôi ấn tượng đặc biệt với bài *Vô danh?*. Bài thơ là tiếng lòng nghẹn ngào của thi nhân trong một chiều giỗ trận 12-7 tại đồi cao Vị Xuyên, là nỗi xót xa khi xương cốt đồng đội vẫn còn lẩn khuất dưới lòng đất và nhiều ngôi mộ chưa xác định được danh tính

Bài thơ bắt đầu từ một cuộc hành hương về quá khứ, nhưng càng đi sâu vào cảnh vật, càng chạm đến một câu hỏi nhức nhối của hiện tại: những người đã hiến dâng tuổi trẻ và máu xương cho Tổ quốc, vì sao vẫn chưa tìm thấy tên tuổi và hài cốt? Từ câu hỏi ấy, bài thơ không chỉ là nén nhang tưởng niệm mà còn là một lời đánh thức lương tâm.

Thi phẩm mở ra bằng một con đường lên cao: *"Dọc vách đá lên điểm cao bình độ/Bươm bướm bay chấp chới vẫy dòng người/Những người vợ, người con, đồng đội…/Hành hương về giỗ trận chiều nay!"*. Giỗ trận là lễ tưởng niệm những người đã hy sinh trong một trận đánh lịch sử tại Biên giới phía Bắc. Đây là một không gian vừa thực vừa thiêng. "Vách đá", "điểm cao", "bình độ" gợi lại địa hình khốc liệt của chiến trường; còn "những người vợ, người con, đồng đội…" đem hơi ấm của đời sống hiện tại trở về nơi từng thấm máu. Đáng chú ý nhất là hình ảnh *bươm bướm*. Nó không chỉ làm mềm hóa cảnh sắc mà còn như một tín hiệu từ cõi tâm linh vô hình: những linh hồn không tuổi đang "vẫy" người sống. Ngay từ đầu, bài thơ đã đặt hai thế giới - người sống và người đã khuất - trong một cuộc gặp gỡ lặng thầm.

Từ dòng người hành hương, cái nhìn của thi nhân dừng lại ở ngọn đồi: *"Cao điểm còn đây, bình độ còn đây/Đã xanh lại những vạt đồi lở lói/Xóm Thanh Thủy đã tưng bừng phố mới/Xương cốt các anh còn lẩn khuất nơi nao?"* Điệp từ "còn đây" là một sự khẳng định: địa danh còn đó, trận địa còn đó, lịch sử còn đó… Nhưng thời gian đã phủ lên chiến trường một màu xanh mới. "Những vạt đồi lở lói" nay đã xanh lại; "xóm Thanh Thủy" đã "tưng bừng phố mới". Sự hồi sinh của cuộc sống càng làm nổi bật sự mất mát của những người không trở về. Thiên nhiên có thể chữa lành những vết thương trên mặt đất, nhưng không thể xóa câu hỏi trong lòng người. Vì thế, câu thơ "Xương cốt các anh còn lẩn khuất nơi nao?" trở thành điểm nhấn đau đớn. "Lẩn khuất" không chỉ nói đến hài cốt chưa tìm thấy mà còn gợi một tình trạng tồn tại chưa được hoàn tất: người lính đã hy sinh, nhưng cuộc trở về với tên tuổi, với gia đình, với một nơi an nghỉ xác định vẫn còn dang dở…

Từ đó, cảm xúc chuyển thành lời tri ân: *"Các anh ơi mỗi giọt máu đào/ Góp tô thắm giang sơn gấm vóc"*. Nhưng bài thơ không dừng ở ngợi ca. Nó lập tức chuyển giọng bằng một câu hỏi sắc nhói: *"Nhưng "vô danh" lẽ nào không thể khác/Khi tuổi tên danh bạ đủ đầy?"*. Đây là hạt nhân tư tưởng của toàn bài thơ. Dấu hỏi trong nhan đề "Vô danh?" đến đây mới thực sự bật lên. "Vô danh" không có nghĩa những người lính ấy không có tên. Họ có tên, có quê hương, có mẹ cha, có những người vợ, người con chờ đợi. Cái "vô danh" là một nghịch lý phũ phàng. Đặc biệt, sự đối lập giữa "vô danh" và "danh bạ đủ đầy" khiến câu thơ vượt khỏi phạm vi một nỗi đau riêng. Trong một thời đại có khả năng lưu giữ biết bao dữ liệu về con người, vẫn còn những cái tên bị khuất lấp dưới lòng đất. Câu hỏi vì thế không chỉ là lời than oán mà còn là lời chất vấn về trách nhiệm của người sống đối với người đã chết.

Sau tiếng hỏi ấy, giọng thơ lắng xuống: *"Như hư vô hương khói lẫn trời mây/Bao năm vẫn dứt day ngày giỗ trận"*. "Hư vô", "hương khói", "trời mây"… mở ra một cõi mờ xa, nơi những người đã khuất dường như hòa vào đất trời. Nhưng "hư vô" không đồng nghĩa với mất dấu. Trái lại, chính sự không xác định ấy làm nỗi nhớ thêm day dứt. Hai chữ "dứt day" được đảo âm tiết, diễn tả trạng thái cảm giác bứt rứt, áy náy không an yên của người còn sống trước một món nợ chưa trả xong với tiền nhân quá khứ.

Bài thơ khép lại bằng chính hình ảnh đã mở đầu: *"Và bướm trắng chiều nay hiển hiện/Nối những vòng khăn trắng giữa đồi cao…"*. Cấu trúc đầu - cuối tạo nên một vòng tròn nghệ thuật đầy ám ảnh. *Bươm bướm* ở đầu bài còn "chấp chới", đến cuối đã "hiển hiện"; từ một nét chấm phá của cảnh vật, nó trở thành biểu tượng của linh hồn. Hình ảnh "Bướm trắng" gặp "khăn trắng", gợi tả người đã khuất gặp người đang sống; hai màu trắng nối nhau giữa đồi cao thành một vòng tưởng niệm không lời. "Vô danh?" vì thế có cái hay của một bài thơ không nói nhiều mà để lại một câu hỏi rất dài, rất sâu. Câu hỏi ấy hôm nay đã và đang được toàn Đảng toàn dân ta thực hiện trong Chiến dịch 500 ngày đêm, đẩy mạnh thực hiện tìm kiếm, quy tập và xác định danh tính hài cốt liệt sĩ. Chiến dịch do Bí thư Trung ương Đảng, Phó Thủ tướng Chính phủ kiêm Trưởng Ban Chỉ đạo quốc gia về tìm kiếm, quy tập và xác định danh tính hài cốt liệt sĩ phát động từ ngày 15/3/2026 đến ngày 27/7/2027. Hy vọng và tin rằng sau đợt này sẽ có rất nhiều liệt sĩ được về với quê hương với, danh tính của mình.

Giờ đây chiến tranh đã lùi xa, những vạt đồi đã xanh, phố xóm đã thay da đổi thịt nhưng dưới màu xanh bình yên ấy vẫn còn những cái tên cần được gọi lại. Bởi người lính vì độc lập của dân tộc có thể nằm lại giữa đất trời, nhưng sự hy sinh của họ không bao giờ được phép lãng quên. Thêm một nữa bài thơ của Mai Nam Thắng đã nhắn nhủ với chúng ta đạo lý uống nước nhớ nguồn đó, với hôm nay và mai sau…

NGUYỄN THỊ THIỆN

TẢN VĂN

Mẹ...!

■ THIÊN THANH

Minh họa: **ĐỨC TRẦN**

QUÊ tôi một vùng đất bãi ven sông Hồng, nằm nép mình bên rìa đô thị. Những bãi ngô xanh ngút ngàn, những triền cỏ mềm in dấu chân bò, những con đường quê vương mùi đất ẩm đã nuôi tôi lớn lên. Mỗi chiều muộn, khi lùa đàn bò no căng bụng từ bãi sông trở về, tôi thường đứng trên triền đê, nhìn theo dòng nước xuôi về hạ du, nơi thành phố bắt đầu lên đèn.

Tôi đâu biết rằng, để con có thể đi xa, có một người mẹ đang lặng lẽ chắt chiu từng ngày, gom góp từng nhọc nhằn để nâng giấc mơ con bay lên.

Ngày ấy, tôi chỉ biết nhận lấy tình thương như nhận lấy bữa cơm nóng mỗi chiều, ngỡ rằng những điều ấy vốn dĩ vẫn luôn có mặt trên đời. Tôi đâu hiểu phía sau trang sách mới là những nhọc nhằn mẹ giấu vào đêm khuya, phía sau mỗi bước chân đến trường là bao lần mẹ chắt chiu, nhường phần đủ đầy về phía con. Mẹ không giữ tôi lại bên mình. Mẹ thương con bằng cách dạy con bước đi, rồi lặng lẽ đứng phía sau, dõi theo đến khi bóng con khuất cuối đường.

Và tôi đã đi, mang theo những ước mơ của tuổi trẻ, đi qua những con đường rộng hơn, những thành phố sáng đèn hơn. Nhưng cuộc sống chưa bao giờ chỉ có những chân trời rực rỡ. Có những ngày mỏi mệt giữa phố đông, tôi mới hiểu ánh sáng ngoài kia dù lộng lẫy đến đâu cũng không thể thay thế ngọn đèn ấm áp trong căn nhà có mẹ.

Xa quê đã mấy mươi năm. Cuộc sống cuốn người ta đi bằng những chuyến xe vội vã, những cuộc hẹn nối nhau, những nỗi lo chẳng bao giờ dứt. Những lần trở về cứ thưa dần. Cho đến một chiều, giữa phố đông, sau bao va vấp của cuộc đời, tôi bỗng thấy lòng mình trống trải. Tôi nhớ mẹ, nhớ dáng người đứng nơi thềm cửa, nhớ mùi khói bếp quyện trong hương cơm mới, nhớ câu hỏi bình dị mà đi suốt cuộc đời.

Tôi muốn trở về. Muốn được nhào vào vòng tay mẹ, được một lần làm đứa trẻ chẳng cần gồng mình trước những giông gió cuộc đời. Con ngõ nhỏ mùa này ngập lá vàng. Ngôi nhà cũ vẫn nằm đó, mái ngói đã sẫm màu, khoảng sân bạc đi qua bao mùa mưa nắng. Mẹ đứng trước hiên nhà.

Bóng mẹ đổ dài trên khoảng sân cũ. Mái tóc ngày nào còn đen nhánh giờ bạc đi nhiều. Làn da đã in những nếp nhăn, những đốm đồi mồi lặng lẽ hiện lên như dấu vết của tháng năm. Đôi vai từng gánh gồng bao nhọc nhằn để con được lớn lên giờ đã nhỏ bé hơn trong chiếc áo bạc màu.

Tôi chợt hiểu, trong những ngày mình mải miết đi về phía trước, thời gian vẫn âm thầm đi qua mẹ. Tôi đã kịp lớn lên, kịp thực hiện những ước mơ, nhưng mẹ cũng đã già đi trong những tháng ngày tôi vắng mặt. Có những chuyến đi, người ta có thể trở về bất cứ lúc nào. Nhưng tuổi trẻ của mẹ thì không. Những mùa xuân đã qua đời mẹ, tôi chẳng thể nào xin lại.

Tôi ngồi bên mẹ, nắm lấy bàn tay gầy guộc. Bao điều muốn nói cứ nghẹn lại nơi cổ họng. Tôi muốn kể mẹ nghe những mỏi mệt của mình, muốn xin lỗi những lần hẹn về rồi lại lỗi hẹn, muốn cảm ơn mẹ vì đã dành cả đời để tôi có được một cuộc đời riêng. Nhưng cuối cùng, tôi chỉ ngồi sát bên mẹ hơn một chút. Bàn tay mẹ vẫn ấm. Ngoài hiên, nắng chiều nghiêng qua mái tóc bạc, dịu dàng đến nao lòng.

… Ngoài kia, thành phố vẫn sáng đèn. Dòng sông Hồng vẫn lặng lẽ chảy qua miền bãi quê tôi, mang theo những mùa phù sa và những tháng năm không trở lại. Chỉ có mẹ là đã khác xưa. Tôi biết, một ngày nào đó, ngôi nhà nhỏ sẽ không còn ánh đèn đợi cửa, con ngõ vàng lá sẽ vắng bóng người đứng ngóng… tất cả sẽ chỉ còn vọng lại trong ký ức.

Nghĩ đến ngày ấy, lòng tôi se thắt. Bởi vậy, chiều nay, tôi muốn ngồi lâu hơn bên mẹ, muốn nghe thêm những câu chuyện cũ, muốn ăn thêm một bữa cơm nhà. Tôi không mong thời gian ngừng trôi, chỉ mong mình biết sống chậm lại để yêu thương khi còn có thể, biết trở về khi mẹ vẫn còn ngồi đó.

Sau tất cả những cuộc đi, tôi hiểu rằng quê hương không chỉ là nơi ta sinh ra, mà còn là nơi có người dành cả đời để đợi ta trở về. Mẹ còn, tôi còn mái nhà. Mẹ còn, tôi còn quê hương. Và dẫu ngoài kia có bao nhiêu giông gió, chỉ cần được trở về bên mẹ, tôi vẫn còn một miền bình yên để nương náu giữa cuộc đời rộng lớn.

TÙY BÚT

Một thước lụa mềm vắt qua núi sông

HOA NGUYÊN

Minh hoạ: CẢNH TRỰC

NGƯỜI ta thường nhắc đến Tuyên Quang bằng câu ca dao quen thuộc: "Chè Thái, gái Tuyên". Nhưng có lẽ, lắng sâu trong tâm thức của bao người từng đặt chân đến miền đất này, Tuyên Quang còn là một miền ký ức mềm mại, đọng lại qua vẻ đẹp rạng ngời của những người con gái mang hồn sông Lô, núi Hồng.

Xứ Tuyên từ lâu đã được vinh danh là cội nguồn của nhan sắc. Điển tích về mạch nước trong lành từ đại ngàn và thổ nhưỡng đặc ân đã khéo tạo nên những gương mặt thanh tú, làn da trắng mịn và đôi mắt phảng phất nét sơn cước mờ sương. Thiên nhiên hình như đã rất đỗi thiên vị khi ban phát cho con gái nơi này một vẻ đẹp thanh tao. Để rồi theo dòng chảy thời gian, vẻ đẹp ấy không chỉ nằm lại trong những câu chuyện truyền miệng hay các điệu hát then bên sàn nhà cọ, mà nay đã vươn xa, tỏa sáng rực rỡ. Biết bao người con gái xứ Tuyên bước ra từ miền sơn cước ấy đã mang theo hương sắc của núi rừng để xướng danh kiêu hãnh tại các cuộc thi sắc đẹp, hay trở thành những diễn viên, người mẫu tài năng tỏa sáng trên các sàn diễn nghệ thuật, khẳng định sức hút đương đại của những đóa hoa rừng giữa phố thị.

Nhưng nếu chỉ dừng lại ở dung mạo hay những chiếc vương miện lấp lánh, thì khúc hoan ca về người con gái xứ Tuyên hẳn còn thiếu đi một khoảng âm vang trầm bổng.

Đẹp thôi chưa đủ. Cái đẹp của người phụ nữ Tuyên Quang hôm nay đã bước qua khỏi lớp sương mờ của huyền thoại để bám rễ sâu hơn vào đất mẹ, thăng hoa trong nết ăn, ý ở và cách sống đậm đà bản sắc.

Đến với những bản làng người Tày, người Dao, hay những khu đô thị nhịp sống đổi thay từng ngày bên dòng sông Lô cuộn chảy, ta dễ dàng bắt gặp sự nền nã trong từng cử chỉ của người con gái xứ Tuyên. Nết ăn, ý ở không phải là thứ quy chuẩn khô cứng, mà nó thấm đẫm qua sự hiếu khách, qua chén rượu ngô ngọt lịm tình người, qua mâm cơm ấm cúng rộn rã tiếng cười trong những ngôi nhà sàn. Họ dịu dàng trong tiếng nói ngọt ngào, đằm thắm nhưng không kém phần cương nghị, thẳng thắn. Đó là cái chất mộc mạc của núi rừng hòa quyện cùng sự thanh lịch, tinh tế qua năm tháng.

Và rồi, nhịp sống hiện đại cuộn chảy không làm phai mờ đi hương sắc ấy, mà trái lại, nó còn là ngọn lửa tôi luyện thêm bản lĩnh của những người phụ nữ. Ta bắt gặp những bóng hồng xứ Tuyên chủ động vươn lên làm chủ cuộc đời, khẳng định tiếng nói đầy uy quyền mà duyên dáng trên mọi lĩnh vực. Từ những nữ trí thức trẻ tuổi mang tri thức đổi mới quê hương, những người mẹ, người chị miệt mài bên khung cửi dệt thổ cẩm, đến những nữ doanh nhân sắc sảo hay những người đẹp bước ra từ hào quang sân khấu nay trở về cống hiến cho cộng đồng... Tất cả đều toát lên một tinh thần tự cường mãnh liệt. Họ biết cách giữ gìn ngọn lửa ấm áp trong gia đình, đồng thời hiên ngang bước ra ánh sáng của thời đại, khẳng định vị thế bằng chính tài năng, trí tuệ và phẩm giá của mình.

Chiều nay, đứng bên bến sông Lô, nhìn ánh nắng vàng rượm trải dài trên những triền đồi chè bát ngát, nghe thoảng đưa tiếng cười giòn tan của các sơn nữ trong bộ áo dân tộc rực rỡ sắc màu, lòng chợt dâng lên một nỗi niềm thổn thức. Gái đẹp xứ Tuyên đâu chỉ là một danh xưng đẹp đẽ để người đời tụ ca. Đó là một biểu tượng của sự kết tinh giữa thiên nhiên và văn hóa, giữa truyền thống dịu dàng và bản lĩnh thời đại mới.

Miền đất ấy, qua bao thăng trầm lịch sử, vẫn cứ hiền hòa chảy mãi. Và những người con gái xứ Tuyên, tựa như dòng sông Lô mềm mại vắt qua chân núi, vừa dịu dàng chở che, vừa mãnh liệt vươn ra biển lớn, làm rạng ngời thêm một cõi sơn cước thanh tao■

ĐỌC VÀ NGẪM

Hành trình tự viết nên vận mệnh cuộc đời

MAI LINH

Ngay từ những trang mở đầu, tác phẩm kinh điển "Liễu Phàm Tứ Huấn" của tác giả Viên Liễu Phàm do Nhà xuất bản Hồng Đức ấn hành đã đanh thép xác lập một chân lý mạnh mẽ và đầy cảm hứng rằng con người hoàn toàn không bị trói buộc bởi định mệnh tuyệt đối, mà có toàn quyền năng tự chủ, tự cải tạo vận mệnh của chính mình. Số phận chưa bao giờ là một cuốn kịch bản cứng nhắc hay một thế lực siêu nhiên buộc ta phải cúi đầu phó mặc, mà đó là một không gian sống động do chính nhận thức nội tâm, đạo đức và hành động của mỗi người tự khắc họa nên.

Cuốn sách Liễu phàm tứ huấn.

Mệnh do chính mình tạo

Đi vào hành trình chiêm nghiệm tác phẩm, ta hãy cùng nhìn lại cuộc đời đầy đổi thay của chính tác giả - học giả Viên Khôn Nghi, tức Viên Liễu Phàm. Thuở thiếu thời, sau khi gặp một bậc cao nhân là Khổng tiên sinh chấm số chung thân, ông được dự báo tường tận từng dấu mốc cuộc đời: từ năm thi đỗ, mức lộc gạo triều đình cho đến việc không có con nối dõi và định mệnh qua đời ở tuổi 53. Vì tin tuyệt đối vào số mệnh đã an bài, ông đã sống trong trạng thái điềm nhiên, an phận thủ thường, buông xuôi theo dòng chảy của hoàn cảnh mà không màng tranh đấu hay mưu cầu chi thêm.

Thế nhưng, bước ngoặt vĩ đại đã đến khi ông diện kiến thiền sư Vân Cốc tại Thê Hà Sơn. Trải qua ba ngày đêm tĩnh tọa không khởi một vọng niệm, ông được thiền sư cười bảo rằng ta tưởng ngươi là một hào kiệt, nào ngờ ngươi vốn cũng chỉ là phàm phu. Thiền sư chỉ rõ rằng phàm là người còn vọng tưởng thì vẫn bị ràng buộc bởi âm dương khí số, nhưng số mệnh ấy chỉ ứng nghiệm với kẻ phàm phu buông xuôi, chứ không thể câu thúc được những người làm việc cực thiện hoặc cực ác. Câu nói "Mệnh do chính mình tạo, phúc do tự mình cầu" đã vang lên như một đòn chí mạng phá tan lớp sương mù của tư duy định mệnh thụ động, giúp ông lột xác hoàn toàn, tự tay viết nên một chương mới với tuổi thọ vượt mức, sự nghiệp hanh thông và con cháu đầy nhà.

Để thực hiện công cuộc cải mệnh ấy, tác giả chỉ ra ba điểm tựa tu dưỡng nội tâm cốt lõi. Thứ nhất là lòng tri sỉ - sự biết hổ thẹn trước các thói hư tật xấu để không sa ngã. Thứ hai là lòng úy kính - sự e dè, kính sợ luật nhân quả cùng sự soi xét của thiên địa quỷ thần. Thứ ba là tinh thần dũng mãnh - thái độ quyết liệt, không chần chừ khi đối diện với khuyết điểm để canh tân bản thân ngay lập tức. Đặc biệt, phương pháp sửa lỗi tối thượng chính là sửa từ tâm địa, bởi tội lỗi hay phước báu đều do tâm tạo ra; khi tâm thanh tịnh, chính niệm bừng sáng thì tà niệm tự khắc tiêu tan như tuyết gặp ánh mặt trời.

Nghệ thuật thực hành tích thiện

Chuyển sang phần tiếp theo của hành trình đọc sách, tác phẩm nhấn mạnh rằng việc thay đổi vận mệnh không dừng lại ở sự tu tâm trong ý nghĩ mà phải chuyển hóa thành hành động thiết thực thông qua việc tích lũy phước đức và giữ gìn phẩm giá khiêm nhường. Tác phẩm phân tích tường tận rằng việc thiện có rất nhiều hình thái phức tạp: có chân, có giả, có âm, có dương, có lớn, có nhỏ, có dễ và có khó. Ranh giới giữa chân thiện và giả thiện được vạch rõ: làm việc có ích cho người là thiện, chỉ có lợi cho riêng mình là ác; hành thiện xuất phát từ chân tâm, không vướng bận tâm niệm mưu cầu sự báo đáp mới là chân thiện đích thực.

Điểm nhấn đắt giá nhất trong nghệ thuật tích lũy phước đức chính là việc làm phước ẩn giấu hay còn gọi là âm đức (âm thiện). Tác phẩm chỉ rõ: Phàm làm việc thiện mà mọi người đều hay biết thì gọi là dương thiện, còn hành thiện mà không một ai biết đến chính là âm đức. Dương thiện mang lại danh tiếng ở đời, nhưng danh tiếng lừng lẫy mà thực tâm công đức không xứng đáng thường dễ chuốc lấy tai họa bất kỳ do tạo hóa đố kỵ. Ngược lại, âm đức tuy không một ai hay biết ngoài trời đất quỷ thần chứng giám, nhưng lại có sức mạnh cảm ứng sâu xa, đem lại quả báo tốt lành, bền vững cho bản thân và con cháu đời sau.

Bên cạnh đó, tác phẩm đúc kết mười phương thức tùy duyên thực hành thập thiện trong đời sống hằng ngày: từ việc trợ giúp người cùng làm thiện, giữ lòng kính mến người, thành toàn việc thiện của người khác, khuyến khích người làm lành, cứu giúp người lúc nguy khốn, kiến thiết tu bổ những công trình lợi ích lớn, xả tài làm phúc, bảo hộ chánh pháp, kính trọng tôn trưởng cho đến lòng trắc ẩn thương tiếc mạng sống loài vật. Mỗi hành động nhỏ bé nếu được thực hiện bằng tâm thanh tịnh, đặt lợi ích đại chúng lên trên tư lợi cá nhân đều sẽ vun bồi công đức vô lượng. Song hành cùng việc tích thiện là đức khiêm nhường qua quy luật "Mãn chiêu tổn, khiêm thụ ích" (Tự mãn chuốc lấy tổn thất, khiêm nhường gặt hái lợi ích), khẳng định rằng sự kiêu ngạo làm con người thu mình trong sự hẹp hòi, trong khi lòng khiêm cung luôn mở ra những cánh cửa phước lộc bền vững.

Đem những trang gia huấn quý giá ấy soi chiếu vào đời sống hôm nay, ta càng thấm thía hơn giá trị nhân văn sâu sắc khi lắng nghe những chia sẻ chân thành từ chính những người trong cuộc. Trao đổi về sức hút vượt thời gian của tác phẩm, chị Nguyễn Thị Bình, Giảng viên Đại học Tân Trào chia sẻ rằng: "Đã có những giai đoạn tôi cảm thấy bế tắc trước áp lực công việc và cuộc sống. Nhưng khi đọc cuốn sách này, tôi đã bừng tỉnh nhận ra rằng thay vì oán trách hoàn cảnh, chính thái độ sống và cách mình gieo những hạt mầm tử tế ẩn giấu mỗi ngày mới quyết định tương lai. Sách dạy tôi biết buông bỏ sân si, hướng nội và tìm thấy sự bình an đích thực".

Khép lại những trang sách ý nghĩa, tác phẩm "Liễu Phàm Tứ Huấn" của tác giả Viên Liễu Phàm do Nhà xuất bản Hồng Đức ấn hành tiếp tục gửi gắm một thông điệp trường tồn rằng số phận hoàn toàn không phải là một định mệnh khắc nghiệt giam cầm con người, mà là một không gian rộng lớn để mỗi cá nhân bằng trí tuệ, lòng dũng cảm và sự tử tế có thể tự tay kiến tạo một cuộc đời bình an, ý nghĩa và thịnh vượng cho chính mình và xã hội■

Giữ trọn một lời hứa

Truyện ngắn: NGUYỄN VĂN NHẬT THÀNH

NGÀY bố mất, trời mưa từ sáng đến chiều. Tôi khi ấy mới mười tuổi, chưa hiểu hết chuyện người lớn. Chỉ nhớ căn nhà nhỏ bỗng đông người, ai cũng nói khẽ. Mấy người hàng xóm đi lại ngoài sân, người mang theo nải chuối, người đem bó nhang. Mẹ ngồi bên chiếc giường tre, hai mắt đỏ hoe, bàn tay cứ nắm lấy vạt áo bố.

Tôi đứng nép ở cửa, nhìn mãi đôi bàn chân bố. Đôi dép cao su vẫn để dưới gầm giường, đôi dép bố thường mang đi làm mỗi buổi sáng. Lúc đó, nhà tôi chẳng có gì đáng giá chỉ có một chiếc tivi cũ, cái xe đạp bố dùng đi làm và mấy bao lúa mẹ cất dưới bếp. Bố tôi làm thợ hồ còn mẹ nhận may quần áo thuê. Bố thường bảo: "Ráng học nghe con, sau này đừng vất vả như bố mẹ".

Tôi nghe vậy thì nghe vậy, chẳng nghĩ ngợi nhiều. Sau đám tang, cuộc sống trong nhà trở nên khó khăn. Mẹ nhận thêm việc. Sáng mẹ đi chợ, trưa may áo, tối lại ngồi bên chiếc máy may cũ đến khuya. Có hôm tôi thức giấc lúc gần sáng, vẫn thấy ánh đèn vàng dưới bếp. Mẹ bảo tôi:

- Ngủ đi con. Mai còn đi học sớm. Mẹ làm nốt cho xong rồi đi nghỉ sớm.

Tôi biết mẹ mệt nhưng chẳng biết làm gì để giúp. Một năm sau ngày bố mất, có người đàn ông tên Long thường ghé nhà. Chú Long trước đây làm cùng đội xây dựng với bố. Chú góa vợ, có một đứa con gái đã lấy chồng ở xa. Ban đầu tôi không thích chú. Tôi sợ chú sẽ bước vào căn nhà này rồi mọi thứ của bố sẽ biến mất. Tôi còn nhớ một buổi tối, khi chú Long về, tôi nói với mẹ:

- Con không cần ai làm bố.

Mẹ ngồi im rất lâu. Sau đó mẹ nói:

- Mẹ cũng không bảo chú ấy làm bố con.

Mẹ nhìn ra ngoài sân, nơi mưa đang rơi xuống mái tôn.

- Nhưng mẹ phải nghĩ cho con. Mẹ không thể một mình nuôi con mãi bằng đôi tay này.

Tôi lúc ấy vẫn chưa hiểu câu nói ấy có nghĩa gì. Cho đến một ngày, mẹ gọi tôi lại và nói:

- Mẹ có một lời hứa với bố con.

Tôi nhìn mẹ.

Minh họa: BÍCH NGỌC

- Hứa gì hả mẹ?

Mẹ đáp rất khẽ:

- Hứa nuôi con ăn học thành người.

**

Mẹ cưới chú Long vào một ngày cuối tháng mười. Đám cưới đơn giản và chỉ có vài người họ hàng, mấy người hàng xóm và những người từng làm cùng bố. Nhà được quét dọn sạch sẽ. Mẹ mượn một bộ áo dài màu đỏ của dì tôi. Chú Long mặc bộ quần áo cũ nhưng được là phẳng phiu. Tôi không muốn gọi đó là ngày vui. Buổi sáng, tôi phụ mẹ xếp mấy chiếc ghế ra sân. Mẹ đi ngang qua, dừng lại nhìn tôi.

- Con có giận mẹ không?

Tôi cúi đầu.

- Không, con không giận ai cả.

Mẹ biết tôi nói dối nhưng không hỏi thêm. Từ hôm ấy, chú Long sống trong nhà tôi. Chú không bao giờ bắt tôi gọi mình là bố. Cũng không tự ý đụng vào những thứ bố để lại. Chiếc xe đạp của bố vẫn dựng ở góc bếp. Chiếc áo lao động cũ vẫn được mẹ giặt sạch, gấp trong chiếc tủ gỗ. Một lần, chú Long sửa lại cái mái hiên bị dột. Tôi đứng ngoài sân nhìn. Chú hỏi tôi:

- Con đứng đó làm gì?

- Con xem chú có làm hư nhà con không.

Chú bật cười.

- Nhà của con mà. Chú làm hỏng thì mẹ con đuổi chú đi à.

Tôi không cười, chú cũng thôi. Những ngày sau đó, tôi dần nhận ra chú là người ít nói. Sáng chú đi làm từ sớm. Chiều về, chú thường mua cho mẹ bó rau hoặc con cá. Có khi mua cho tôi quyển vở mới nhưng chỉ đặt lên bàn rồi đi ra ngoài. Tôi vẫn giữ khoảng cách. Đến năm tôi vào cấp hai, học phí bắt đầu nhiều hơn. Tiền sách, tiền đồng phục, tiền học thêm. Mẹ làm mãi vẫn không đủ. Một hôm, tôi nghe tiếng mẹ nói chuyện với chú trong bếp.

- Hay cho nó nghỉ một thời gian, đợi có tiền rồi học tiếp.

Tôi đứng ngoài cửa, tim thắt lại. Chú Long nói:

- Không được.

- Nhưng tiền đâu?

- Anh sẽ đi làm thêm để phụ giúp em.

Mẹ im lặng rồi chú nói tiếp:

- Anh ấy trước khi mất đã muốn nó học. Em đã hứa với anh ấy rồi thì cứ để anh phụ em giữ lời.

Tôi đứng sau cánh cửa, không bước vào. Đêm đó, tôi nằm trên chiếc giường cũ của mình, nghe tiếng xe máy chú Long ngoài sân. Chú đi từ sáng đến tối, vậy mà vẫn phải đi làm thêm. Lần đầu tiên, tôi thấy có điều gì đó trong lòng mình thay đổi. Nhưng tôi vẫn chưa gọi chú một tiếng bố.

**

Năm tôi thi vào đại học, mẹ bán chiếc máy may. Đó là thứ gắn với mẹ nhiều năm nhất. Tôi biết mẹ tiếc nhưng không dám nói. Chú Long cũng không nói gì. Chú chỉ bảo:

- Máy cũ rồi. Bán được thì bán. Thi đậu rồi tính tiếp.

Tôi đậu đại học. Ngày tôi lên thành phố nhập học, mẹ gói cho tôi ít cá khô, mấy bộ quần áo và một túi gạo nhỏ. Chú Long đưa tôi một phong bì. Tôi lắc đầu:

- Con có tiền rồi.

- Cầm đi. Thành phố cái gì cũng phải mua.

- Con còn tiền mà.

Chú dúi vào tay tôi.

- Cầm lấy, không nói nhiều.

Tôi nhìn phong bì rồi cất vào túi. Trước lúc tôi lên xe, chú chỉ dặn:

- Con giữ gìn sức khỏe và học cho tử tế nhé.

Tôi gật đầu. Xe chạy được một đoạn, tôi quay lại. Mẹ đứng bên đường vẫy tay. Chú Long đứng phía sau mẹ, hai tay đút túi quần. Tôi bỗng thấy ông giống một người đang cố giấu điều gì đó. Sau này tôi mới biết, số tiền trong phong bì là tiền chú vừa lĩnh sau mấy tháng làm thêm.

Bốn năm đại học trôi qua. Tôi tốt nghiệp, xin được việc ở thành phố. Lần đầu nhận tháng lương đầu tiên, tôi mua cho mẹ một chiếc máy may mới. Mẹ nhận món quà, sờ tay lên chiếc máy rồi khóc. Tôi bảo:

- Mẹ giữ lấy mà dùng.

Mẹ lau nước mắt:

- Mẹ già rồi, may gì nữa.

Tôi cười:

- Mẹ thích thì cứ may.

Tôi cũng mua cho chú Long một chiếc áo mới. Chú cầm chiếc áo, nhìn tôi:

- Tốn tiền nhiều không?

- Dạ, cũng bình thường, không bao nhiêu đâu ạ.

Chú gật đầu. Ừ. Chỉ một tiếng "ừ" nhưng tôi biết chú vui. Năm ấy, tôi về nhà đúng ngày giỗ bố. Buổi tối, sau khi thắp nhang, tôi ngồi trước bàn thờ thật lâu. Trên đó, bố vẫn cười như ngày trước. Mẹ từ trong bếp đi ra. Tôi hỏi:

- Mẹ còn nhớ lời hứa ngày trước không?

Mẹ đứng khựng lại.

- Lời hứa gì?

- Mẹ hứa với bố nuôi con ăn học thành người.

Mẹ nhìn tôi rồi cười.

- Nhớ chứ.

Tôi quay sang nhìn chú Long đang sửa lại cái bóng đèn ngoài hiên.

- Mẹ giữ lời rồi.

Mẹ không nói. Tôi nói tiếp:

- Nhưng nếu không có chú Long, chắc mẹ khó giữ được lời hứa ấy.

Mẹ nhìn ra sân. Chú Long vẫn cúi đầu bên chiếc ghế, loay hoay với mớ dây điện.

- Ừ. Có những lời hứa một người giữ không nổi đâu con.

**

Nhiều năm sau, tôi lập gia đình rồi đưa vợ con về quê sống gần mẹ. Chú Long lúc ấy đã già. Mái tóc bạc đi nhiều, lưng không còn thẳng như trước. Ông vẫn giữ thói quen dậy sớm, quét sân, tưới mấy luống rau phía sau nhà. Chiếc xe đạp cũ của bố tôi vẫn được dựng ở góc hiên. Chẳng ai nhắc đến chuyện đem bán hay bỏ đi. Một chiều cuối năm, tôi tình cờ nhìn thấy mẹ lấy từ trong tủ ra một chiếc hộp gỗ nhỏ. Bên trong là tấm ảnh cưới đã ngả màu. Tôi cầm lên và trong ảnh mẹ mặc chiếc áo dài đỏ mượn của dì. Chú Long đứng bên cạnh, khuôn mặt nghiêm nghị. Cả hai đều không cười. Phía sau là căn nhà cũ, trước sân có mấy chiếc ghế nhựa và một chậu hoa nhỏ. Tôi nhìn tấm ảnh rất lâu.

Ngày ấy, tôi chỉ nhớ đó là ngày mẹ cưới một người đàn ông khác sau khi bố mất. Tôi từng giận mẹ. Tôi sợ một người mới bước vào sẽ làm những gì thuộc về bố biến mất. Nhưng những năm tháng sau đó đã cho tôi câu trả lời. Tôi nhớ những buổi sáng chú Long dậy trước cả nhà. Nhớ những ngày mưa chú đi làm về muộn, áo quần lấm đầy bùn đất. Nhớ những lần tôi đóng học phí, chú chẳng nói gì, chỉ lặng lẽ đưa tiền cho mẹ. Nhớ ngày tôi nhập học đại học, chú đứng ngoài cổng bến xe rất lâu, đến khi xe chạy khuất mới quay về.

Ông chưa một lần hỏi tôi có xem ông là bố hay không. Ông chỉ làm những việc của một người bố. Tôi đặt tấm ảnh xuống, bất giác nhìn sang chiếc bàn thờ phía trong. Ảnh của bố vẫn ở đó, bình thản như ngày nào. Mẹ ngồi bên cạnh, mái tóc đã bạc gần hết. Tôi nói với mẹ rằng ngày trước tôi từng không hiểu vì sao mẹ lại lấy chồng lần nữa.

Mẹ không trả lời. Bà chỉ nhìn ra sân, nơi chú Long đang cúi xuống sửa chiếc xe đạp nhỏ cho đứa cháu ngoại. Tôi bỗng thấy mọi chuyện đã đủ rõ. Mẹ đã giữ lời hứa với bố.

Còn chú Long, suốt bao nhiêu năm, cũng giữ lời hứa với mẹ. Tôi bước ra hiên, đón lấy chiếc xe từ tay ông. Lần đầu tiên, tôi gọi một tiếng thật tự nhiên:

- Bố để con làm cho.

Ông ngẩng lên nhìn tôi. Không hỏi lại, cũng chẳng nói gì. Chỉ đưa chiếc cờ-lê cho tôi rồi ngồi xuống chiếc ghế bên cạnh. Trong nhà, mẹ vẫn lặng lẽ xếp lại tấm ảnh cưới cũ. Tôi chợt hiểu, ngày cưới năm ấy không phải là ngày mẹ quên bố. Đó là ngày mẹ tiếp tục sống, tiếp tục nuôi tôi khôn lớn, và cùng một người khác giữ trọn lời hứa mà mẹ đã nói với người đã khuất. Ngoài sân, chiều xuống chậm. Ba người ngồi dưới mái hiên, mỗi người một việc. Không ai nhắc lại chuyện ngày cưới. Nhưng với tôi, đó là ngày mà đến tận bây giờ, tôi mới thật sự thấu hiểu ■

Thơ Trần Thị Nương

Nhà thơ Trần Thị Nương, sinh năm 1953 tại Phú Thọ; tốt nghiệp Đại học Chính trị, từng nhiều năm dạy học và làm báo văn nghệ ở Phú Thọ, Yên Bái (trước đây) và báo Đại Đoàn Kết trước khi nghỉ hưu, hiện nay sống và viết tại Hà Nội; Hội viên Hội Nhà văn Việt Nam, Huy chương Vì sự nghiệp VHNT Việt Nam và Huy hiệu 40 năm tuổi Đảng; đã xuất bản 19 tập thơ, văn xuôi, nghiên cứu… và được trao 16 Giải thưởng VHNT của Trung ương và địa phương.

Thơ Trần Thị Nương giản dị, chân thành, cảm hứng chủ đạo về quê hương, đất nước và luôn hướng tới những giá trị cao đẹp của cuộc sống.

Nhà thơ MAI NAM THẮNG chọn và giới thiệu.

Mùa thu quê hương

Tìm em giữa hội xòe
Giữa nhịp trống chiêng ngất ngây trời đất
Sắc áo, màu da náo nức hội xòe
Lửa đã cháy tận cùng bao đêm hội
Giữa ngàn người. Em đang ở đâu?

Em gái Trường Sơn đường hành quân dằng dặc
Vết thương lành khăn ấm tình ai?
Hẹn gặp lại hội xòe ngày thống nhất
Bao mùa ban trắng xòe đợi chờ…

Lửa đêm xòe khát cháy mười năm trước
Mười năm sau, mở khèn là tôi tìm
Em ở đâu Củ Chi hay Đồng Lộc?
Hãy về với hội xòe
Dù trong giấc mơ thôi!…

Thăm Núi Đôi

Anh đưa em về thăm Núi Đôi
Ngàn thông vi vút giữa mây trời
Ngẩn ngơ sim tím bên triền đá
Ai mất ai còn núi thương ơi!

Trung du ngày ấy bầm vết đạn
Giờ dậy hương thơm cả bốn mùa
Máu người đổ xuống oà lên hạt
Sỏi đá vô hồn cũng rưng rưng…

Bóng giặc mờ xa trong ký ức
Đồn thù giông bão vẫn trơ trơ
Chiều xanh thủ thỉ diều mê hát
Ai khắc khoải ai tận bây giờ?

Núi Đôi lẻ bóng thiên tình sử
Không hẹn nào ngờ ta chẫn nhau!

Duyên

Cái duyên ai bán mà mua
Dốc vàng ra đổi duyên chưa thèm về…

Khi duyên náu ở đồng quê
Sợi dây ngầm buộc lời thề cùng em
Chốn nào trong đục bon chen
Nửa người nửa ngợm bõ bèn gì đâu...

Lắng sâu đáy nước chân cầu
Nón ai không lưới mà câu duyên tình
Cõi người năm tháng trung trinh
Hữu duyên không hẹn vẫn mình với ta!

Vô duyên chợt chạm bã trà
Đã thừa luễnh loãng lại ba tấc trời
Cái duyên lặn ở giữa đời
Vít hai đầu bão tìm người có duyên…

Lá cỏ

Chiều nào buông tím hoàng hôn
Ngẩn ngơ chân trời cỏ dại
Thắm lại một thời con gái
Non tơ cỏ biếc lời thề…

Tuổi thơ xa lắc xa lơ
Sáo diều mê trên đồng nội
Cỏ bứt hồn ai bối rối
Nhập vào sắc áo người đi...

Cỏ nở tràn trong mưa nắng
Đan xanh khắp mọi nẻo đường
Xé hết mình làm vị đắng
Âm thầm rịt dịu vết thương...

Nước non suốt thời trận mạc
Bom giội xuống cỏ mọc lên
Chở che đôi bàn tay mẹ
Dịu êm gỡ mối ưu phiền…

Bâng khuâng nửa đời gặp lại
Rưng rưng chẳng nói nên lời
Quê tôi nặng tình nặng nghĩa
Trong từng lá cỏ non tươi!

Minh họa: **XUÂN ĐỨC**

ĐỖ MINH TUẤN

Thế mà, Nho Quế ơi...

Trời cho dòng Nho Quế
Núi bế sông lên mây
Sợi lanh em tuột tay
Vắt hoang triền đá xám

Nước mắt ngày khô cạn
Sông chạm đáy lòng rêu
Cơn lũ bồng bột yêu
Quét phăng... chiều chăn gối

Những vết bùn rửa tội
Cứu rỗi một hờn riêng
Thế mà lúc bình yên
Sông hiền... như cánh võng!

TRẦN VĂN THIÊN

Tôi về bến sông

Tôi về giữa chốn mênh mông
Bờ sông cá quẫy những vòng sóng loang
Triền lau núi mảnh trăng vàng
Ru thầm tiếng dế giữa bàng bạc sương

Tôi về chạm bóng tà dương
Tìm trong xa vắng làn hương cuối mùa
Ngõ xưa ngân tiếng chuông chùa
Khẽ lay bông khế rụng vào giấc mơ

Tôi về ghép lại câu thơ
Thương màu áo cũ trên bờ vai xưa
Tay nâng hoa nắng đong đưa
Mắt em khép gió ngày chưa biết buồn

Tôi về nhặt mảnh chiều buông
Dấu rêu xanh biếc trên vuông gạch hồng
Xa mờ một dáng thuyền cong
Mưa hay sương trắng mặt sông tháng mười?

Tôi về theo cánh chim trời
Bãi sông khoác áo hoa cười vàng ươm
Cải ngồng ủ một mùa thơm
Câu thơ tôi buộc sợi rơm quê nhà…

NGUYỄN NGỌC PHÚ

Ngày mưa nhớ mẹ

Mưa rơi trắng xóa cánh đồng
Tôi ngồi nhớ mẹ như mong cánh cò
Một đời mẹ gánh âu lo
Sợi mưa xiên xuống mấp mô ruộng đồng
Mẹ như cây lúa uốn cong
Qua thì con gái lại đong sữa mềm
Mưa rơi bong bóng bên thềm
Sủi bao tăm cá vớt lên bọt bèo . .
Một đời trải mấy gieo neo
Qua sông sóng tạt chống chèo gió mưa
Tháng mười tóc mẹ dần thưa
Chưa ngày đã tối, non trưa mới chiều
Đê vòng dáng mẹ liêu xiêu
Tốt tươi mùa vụ phì nhiêu dâng người . .

Minh họa: **NGỌC AN**

NGÔ THẾ LÂM

Ghé lại miền thu cũ

Ghé lại miền thu năm cũ
vay em ngày tháng nhu mì
tóc xanh thêu mùa thiếu nữ
sợi mềm vấn vít tay thơm

Ghé lại giận hờn năm cũ
mắt buồn xếp nét thơ ngoan
cơn mưa nghịch mùa nông nổi
lăn qua phiến nhớ phiêu bồng

Ghé lại hẹn hò năm cũ
vay em dăm đóa môi tình
tôi vin mùa thu trễ nải
nương hồn mấy dặm vàng phai

Ghé lại hững hờ năm cũ
thu em khoác áo trang đài
thơ tôi tủi lòng khép cửa
lỗi mùa nhịp phách chơi vơi...

NGUYỄN HÀ HẢI

Mâm cơm của mẹ

Mâm cơm mẹ dọn ra rồi
Cầm đôi đũa cả đầu nồi xới cơm
Chiếu mê trải mảnh sân vuông
Chị cả so đũa, em hờn giành ăn

Dãi dầu mưa nắng quanh năm
Hạt cơm đổi lấy gian truân phận người
Bát canh mặn đắng mồ hôi
Củ khoai lấm láp một đời nhà nông

Đĩa dưa gang, lọ muối vừng
Đáy nồi cháy vét lưng chừng bụng no
Bữa cơm của tuổi ấu thơ
Nuôi tôi qua những bến bờ bình yên

Bôn ba nay khắp trăm miền
Đồ ăn thức uống triền miên ê hề
Sánh sao đạm bạc nhà quê
Thèm nghe tiếng mẹ gọi về ăn cơm.

NGÔ THÚY HÀ

Khúc giao mùa

Giọt nắng giao mùa trên trái bưởi
Tôi về lượm nhớ tuổi chân quê
Bờ tre còn nựng chùm thu chín
Lá ngả vàng tôi mấy bậc hè

Con gà đầu xóm bâng quơ gáy

Chậm bước thời gian gõ cửa chờ
Có vạt tháng mười ôm cả nắng
Vô thường chén rượu mắc câu thơ

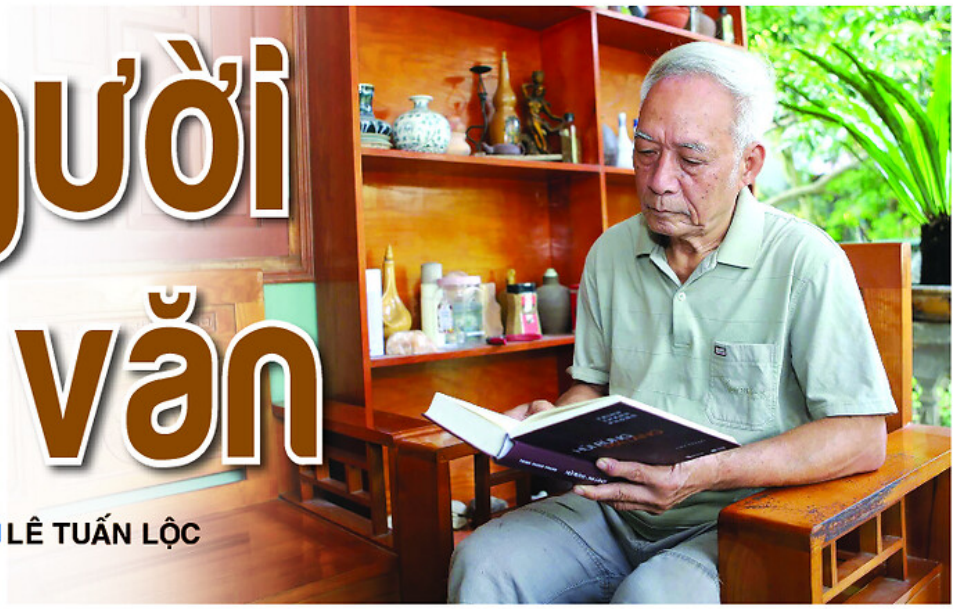
Tôi lục trên tường sau bức ảnh
Vẫn còn mạng nhện níu giao duyên
Cũng như tờ lịch chưa từng cũ
Ai bóc hôm qua gói lại mềm

Hình như vạt nắng thương chùm bưởi
Nên cũng ngây thơ để nhớ hoài
Có chở tôi về ngang mùa cũ
Cúc quỳ ai ngắt cánh mảnh mai!

TÁC GIẢ - TÁC PHẨM

TRỊNH THANH PHONG

Đời người và đời văn

LÊ TUẤN LỘC

Nhà văn Trịnh Thanh Phong và tác phẩm Ma làng.

ĐỜI NGƯỜI

CON người ta, việc đời NGƯỜI mới quan trọng, đời văn như vó ngựa qua cửa sổ.

Tôi quen Trịnh Thanh Phong đã lâu lắm rồi, từ năm 1993. Nhớ mãi lần ấy, Đại hội III - Hội Văn nghệ Tuyên Quang xong, hôm sau ông mời tôi về nhà ông ăn cơm, uống rượu.

Chơi với Trịnh Thanh Phong, tôi nhận ra một điều. Ông sống rất chan hòa nên rất nhiều bạn bè. Chính cố nhà thơ Mai Liễu đã giới thiệu ông với tôi. Mai Liễu bảo, Phong hay lắm. Hay là thế nào, tôi chưa biết. Lúc Mai Liễu làm Tổng Biên tập báo Tân Trào, cả nhà Mai Liễu, vợ Mai Liễu, bà Ủy, các con Mai Liễu đều chơi với các con Trịnh Thanh Phong rất thân. Tết nhất cỗ bàn đều có vợ chồng Mai Liễu và các cháu đến.

Chơi với vợ chồng họa sĩ Trần Thái, tôi có cảm giác như hai nhà đã kết thân với nhau, kết nghĩa anh em ruột thịt. Ông Phong gọi vợ chồng Trần Thái là cậu mợ. Các con Trần Thái và con Trịnh Thanh Phong chơi thân với nhau, ngày tết bù khú. Thật vui, ngày dài đêm thâu.

Chơi với vợ chồng Phù Ninh, ông xử lý khác hẳn. Kính trên nhường dưới một bác hai em. Phù Ninh từng là Chủ tịch Hội, là Tổng Biên tập báo Tuyên Quang, là Chánh Văn phòng Tỉnh ủy Tuyên Quang nên Phù Ninh - Nguyễn Văn Mạch chín chắn nói năng mẫu mực. Ông gọi một bác hai em là đúng rồi.

Nhưng đặc biệt ông sống với con cháu thật chu đáo. Cháu nội thì đã đành. Cháu ngoại thật tuyệt vời không kém. Con của em trai tôi, tức con của Lê Hữu Long lấy con gái ông, được ông bà ngoại chăm sóc chu đáo. Nghe mọi người bảo ông bà còn cho cháu ngoại tiền học phí, cho chiếc xe máy để đi học đại học. Các con tôi, tôi cũng chưa làm được thế. Tôi nhận ra một điều nữa, Trịnh Thanh Phong đối đãi với cháu chắt quá chu đáo, xứng đáng là ông nội, ông ngoại.

Ngày tết, ngày giỗ hoặc dịp nào đấy vui vẻ người xứ Tuyên có lễ hội hè, bạn bè con đàn cháu lũ rất đông, nhiều mâm nhiều bát, bạn nhiều khách. Thật vui, tôi lại thấy một Trịnh Thanh Phong đời thường, dân dã, không hề quan chức, không hề lên lớp ta là nhà văn nhà thơ gì.

Bất ngờ con trai ông, Trịnh Thành Công bị ung thư. Ông sống dở chết dở. Con nhắm ở bệnh viện, con cháu giấu kín vì sợ ông bà không chịu nổi tin sét đánh này. Nhưng chúng nó nhầm. Người nhiều tuổi tính xa lắm, ông dự tính hết mọi tình huống. Ông còn mua đất âm phần từ lâu để giữ phần về sau có ông bà con cái, không ngờ con ông đi trước. Tôi nhận ra một Trịnh Thanh Phong quá lo xa cho gia đình. Phần âm, phần dương đều chu đáo, cẩn thận.

Ông Trịnh Thanh Phong! Tôi rất tự hào về ông. Nhớ về Xứ Tuyên, tôi có một người bạn tốt, có một gia đình liên gia tuyệt vời. Ông Phong ơi! Nhà thơ Gia Dũng đã lên trời, nhà thơ Mai Liễu đã lên tiên, nhà văn Nguyễn Trọng Hùng đã khuất núi, nhà văn Đinh Công Diệp đã về với ông bà... Bạn bè chúng ta, tôi tin, họ ngậm cười nơi chín suối, họ tự hào về ông, một nhà văn PHONG MA LÀNG, tên người đời đã đặt, thế là đủ ông Phong ạ.

ĐỜI VĂN, ÔNG MA LÀNG

Phòng văn của ông trật tự nền nếp, sách nào ra sách đó, sách xếp đầy bàn. Sách chất đầy ngăn, chật giá. Ông nói với

Nhà văn Trịnh Thanh Phong trò chuyện về văn chương cùng độc giả trẻ.

tôi tay ông bị Packison, khó viết. Nhưng ông viết suốt ngày, suốt đêm, suốt năm, suốt tháng. Ông viết bằng cách nào tôi không biết.

Về Tuyên ngày ấy, biết đến Trịnh Thanh Phong, tôi đọc Bãi cuối sông in từ năm 1990. Bãi cuối sông thuở ấy, tôi lại nhớ truyện ngắn của ông, Điều ấy sẽ ghi trong lý lịch, truyện ngắn rất ngắn nhưng đọc xong mấy chục năm sau tôi vẫn bị ám ảnh. Ông kể về câu chuyện tình của một chàng trai xứ Thanh với cô gái Tuyên. Có một đứa con vụng trộm. Người đi chiến trận không trở về. Người ở nhà chịu bao tai tiếng và không dám nói thật có con với ai. Bãi cuối sông với tôi như kỷ niệm đầu tiên với Tuyên.

Tuyên Quang, cũng nhiều cây bút tiếng tăm như Gia Dũng, Phù Ninh, Đinh Công Diệp, Nguyễn Trọng Hùng, Trần Khoái, Cao Xuân Thái…., lớp kế theo là Nguyễn Quốc Trí, Vũ Xuân Tửu, Kim Thu, Đinh Công Thủy… Họ đều tâm nguyện suốt đời vì văn chương và ít nhiều cũng để lại dấu mốc riêng của mình đóng góp cho sự phát triển văn học của tỉnh và cả nước. Riêng Trịnh Thanh Phong, chỉ cần một Ma Làng là đã làm vui lòng bạn bè và người đọc khắp nơi nhớ mãi.

Tôi chưa có ý định viết đầy đủ một chân dung nhà văn Trịnh Thanh Phong vì ông còn viết nữa. Tôi chỉ nhấn mạnh những gì ở đời văn của ông mà tôi thích. Thì vẫn là Ma Làng với lối viết giản dị, đậm chất khẩu ngữ, gợi lại không khí "chuyện kể bên bếp lửa", dễ lôi cuốn tôi. "Ma Làng" vừa là một tác phẩm nổi tiếng, vừa trở thành một khái niệm gắn với tên tuổi Trịnh Thanh Phong.

Vị trí của Trịnh Thanh Phong trên văn đàn Việt Nam được đưa lên tầm xứng đáng. Ông được đánh giá là một trong những nhà văn đưa văn học làng quê hòa nhập với dòng chảy văn hóa đại chúng, góp phần làm phong phú diện mạo văn xuôi Việt Nam đương đại.

Một số tác phẩm của nhà văn Trịnh Thanh Phong.

Nhưng với ông, theo thời gian, sau Ma Làng còn nhiều đứa con lục tục ra đời: Dưới chân núi Bắc Quan, Lời ru ban mai, Rừng lân tinh, Sống sót, Ông mãnh về làng (Kế tiếp Ma Làng), Đất cánh đồng Chum... Những đứa con văn chương, ông cứ đẻ sồn sồn 2 năm 1 đứa, có năm đẻ sinh đôi. Tôi nhận ra một Trịnh tiên sinh tên tuổi vượt qua biên giới Việt Nam. Sách xếp đầy nhà. Văn chương nết đất...

Chỉ cần một Ma Làng, Trịnh Tiên sinh đã nổi tiếng văn chương cần gì một Đất cánh đồng Chum. Nhưng Đất cánh đồng Chum lại là tầm quốc tế. Ma Làng đấy là đất nội địa. Tôi vui hơn vì sách Đất cánh đồng Chum đã dịch ra tiếng Lào. Tôi lên Tuyên chơi. Ông cười hì hì. Coi như mọi thứ văn chương làm ra để chơi thôi. Mà chơi sang.

Giải thưởng với Tuyên Quang, ông lĩnh đã nhiều rồi. Chỉ cần một Ma Làng, ông đã làm nên nghiệp lớn. Văn chương người ta đặt tên tác phẩm cho tên ông. Ông còn tầm quốc tế giải thưởng Sông MEKONG. Đã là tiếng ngoài tầm biên giới. Ông không lo người ta quên ông. Ông sẽ còn giải thưởng cao nữa. Mọi điều sẽ xảy ra, cái gì đến sẽ đến, tôi tin thế ông Phong Ma Làng ạ ■

Nỗi đau thật phía sau màn ảnh

MỸ UYÊN

Lấy cảm hứng từ những câu chuyện có thật về nạn mua bán người và lừa đảo xuyên biên giới, bộ phim điện ảnh "Trại buôn người" đưa khán giả vào thế giới tội phạm đầy hiểm nguy. Những thước phim hành động nghẹt thở đan cài cùng tình thân, khát vọng sống và chất liệu từ đời thực khiến tác phẩm không chỉ cuốn hút, mà còn giáng lên hồi chuông cảnh tỉnh về những cạm bẫy vẫn hiện hữu giữa thời đại số.

Các nhân vật trong "Trại buôn người" vật lộn tìm đường sống giữa khu trại biệt lập.

Địa ngục mang tên "trại người"

KHÔNG bản án, không nhà tù, nhưng hàng trăm con người vẫn bị giam cầm sau những lớp hàng rào thép gai. Tên gọi bị thay bằng số hiệu, tự do bị tước đoạt, mỗi ngày trôi qua được đong đếm bằng chỉ tiêu lừa đảo. Không hoàn thành, họ bị tra tấn; dám phản kháng, có thể phải trả giá bằng mạng sống. Thông qua ngôn ngữ điện ảnh cùng chiều sâu tâm lý tội phạm, "Trại buôn người" phơi bày một "địa ngục trần gian", nơi con người bị giáng cấp thành món hàng, còn sinh mạng bị đặt lên bàn cân mua bán.

Bi kịch bắt đầu từ cuộc sống bình dị của Ny (Steven Nguyễn thủ vai), chàng trai miền Tây làm nghề nông, một mình chăm lo cho em gái Út Đẹt (Huỳnh Minh Kiên thủ vai). Khát khao kiếm tiền phụ giúp anh, Út Đẹt nhẹ dạ tin vào lời mời chào "việc nhẹ, lương cao" trên mạng xã hội, để rồi sập bẫy đường dây buôn người xuyên biên giới. Quyết tâm cứu em, Ny cùng bạn thân là Báu (Trầm Minh Hoàng thủ vai) liều mình dấn thân vào sào huyệt tội phạm. Nhưng nơi ấy nhanh chóng biến cả hai thành những con tin, bị giam cầm và cuốn sâu vào vòng xoáy hiểm nguy.

Theo bước Ny, câu chuyện dần mở rộng từ nỗi đau của một gia đình đến bi kịch của hàng trăm phận người. Trong khu trại biệt lập, các nạn nhân bị ép dùng công nghệ giả giọng nói, hình ảnh để lừa đảo, chiếm đoạt tài sản. Trớ trêu thay, những người từng là nạn nhân lại bị cưỡng ép trở thành mắt xích trong đường dây tội ác, tiếp tục lừa gạt người khác. Những chiếc áo mang số hiệu trở thành hình ảnh giàu sức gợi về thân phận con người nơi trại giam. Sau mỗi con số là một danh tính bị đánh cắp, một cuộc đời bị biến thành món hàng, một gia đình mòn mỏi ngóng chờ. Trong guồng máy tội ác ấy, nỗi sợ len vào từng khoảnh khắc, phẩm giá bị chà đạp, còn hy vọng đoàn tụ dần lụi tắt.

Giữa những cuộc truy đuổi và phản kháng, câu chuyện mẹ con Nhân tạo nên khoảng lặng giàu tính nhân văn. Nhân (Đinh Viết Tường thủ vai) mắc hội chứng Tics, thường bị chế giễu, hành hạ vì những cử động ngoài ý muốn. Lạc lõng, sợ hãi giữa trại giam, anh tìm thấy điểm tựa khi mẹ (Nghệ sĩ Nhân dân Như Quỳnh thủ vai) lần theo dấu vết, vào trại làm đầu bếp để được ở gần con. Trong hiểm nguy, tình mẫu tử trở thành nguồn sức mạnh, giúp Nhân giữ lại niềm tin và phẩm giá giữa nghịch cảnh.

Vai diễn càng thêm lay động khi ngoài đời thực, Đinh Viết Tường cũng sống cùng hội chứng Tics. Lần đầu chạm ngõ điện ảnh, anh chắt lọc trải nghiệm của chính mình để hóa thân vào nhân vật. "Tôi chọn bước ra ánh sáng để chứng minh người mắc hội chứng Tics vẫn có thể sống rực rỡ và có ích", Đinh Viết Tường chia sẻ. Chính vốn trải nghiệm ấy giúp anh thể hiện vai Nhân bằng nét mộc mạc, chân thành và giàu chiều sâu. Qua hành trình của nhân vật, bộ phim gửi gắm thông điệp: Mỗi người, dù khác biệt, đều xứng đáng được tôn trọng và yêu thương.

Nỗ lực trốn thoát bất thành, các nạn nhân tiếp tục bị khống chế trong khu trại (ảnh trái). Ny và Út Đẹt, hai anh em bị cuốn vào vòng xoáy của đường dây buôn người (ảnh phải).

Khán giả Trần Đức Khương, phường Minh Xuân chia sẻ: "Sau khi xem phim, điều khiến tôi xúc động là tình thân và tình người vẫn hiện diện giữa chốn giam cầm tàn khốc. Ở đó, nỗi đau không chỉ là đòn roi mà còn là nguy cơ bị tước mất tên tuổi, phẩm giá. Bởi vậy, khát vọng được gọi bằng tên thật và trở về đoàn tụ với gia đình đã tiếp thêm sức mạnh để họ không gục ngã".

Hiện thực hóa thành nghệ thuật

Dù câu chuyện và nhân vật được hư cấu, song "Trại buôn người" vẫn mang sức nặng từ những chất liệu hiện thực nghiệt ngã. Hình ảnh các khu trại giam, thủ đoạn thao túng tâm lý và bi kịch của nạn nhân được chắt lọc từ những hồ sơ ghi lại nỗi đau có thật.

Nổi bật trong số đó là câu chuyện của Hồ Hải Hiếu - chàng trai quê Vĩnh Long. Tin vào lời tuyển dụng phụ xe chở sầu riêng với thù lao 450.000 đồng/ngày, anh bị lừa sang Campuchia, mắc kẹt 6 tháng trong sào huyệt lừa đảo. Sau này, những ký ức ám ảnh về cảnh giam giữ, tra tấn và mua bán đồng loại đã được anh chia sẻ với ê-kíp, làm tư liệu xây dựng nhân vật cùng tên (do Võ Đình Hiếu thủ vai). Đặc biệt, sự góp mặt của Hồ Hải Hiếu trong vai nạn nhân số 56 đã đưa hơi thở đời thực vào từng khuôn hình, giúp bộ phim chạm đến người xem bằng sức nặng của sự thật.

Từ những mảnh ghép đời thực đau xót đó, đạo diễn Toni Dương Bảo Anh cùng nhà sản xuất, biên kịch Mèo Bích Trang đã dành gần 5 năm nghiên cứu thực địa, tìm hiểu phương thức hoạt động của đường dây tội phạm, lắng nghe câu chuyện từ nạn nhân và gặp gỡ lực lượng giải cứu. Những tư liệu thu thập được trở thành chất liệu cho bộ phim dài 135 phút với cách dàn dựng quy mô. Một số đại cảnh quy tụ hơn 700 diễn viên quần chúng tham gia, góp phần tái hiện không khí đông đúc, ngột ngạt của khu trại và làm nổi bật thân phận bị giam cầm của các nạn nhân.

Khởi chiếu ngày 25-9-2026, "Trại buôn người" nhanh chóng vượt mốc doanh thu 400 tỷ đồng ở tuần chiếu thứ 3, trở thành hiện tượng phòng vé nổi bật của điện ảnh Việt. Thành công ấy cho thấy sức lan tỏa của những câu chuyện xã hội gai góc khi được chắt lọc từ đời sống và kể bằng nhịp phim giàu cảm xúc. Bên cạnh cuộc đối đầu giữa thiện và ác là suy ngẫm day dứt về tự do, nhân phẩm và sự sống - những giá trị không thể bị đánh đổi hay mua bán.

Ở một chiều sâu khác, bộ phim còn chuyển tải lời cảnh báo về những thủ đoạn lừa đảo được ngụy trang dưới lời mời tuyển dụng hấp dẫn. Theo Thiếu tá Hoàng Xuân Vọng (Công an tỉnh): "Một tin đăng trên mạng, lời hứa thu nhập cao hay chuyến đi làm xa chưa được kiểm chứng đều có thể mở đầu cho những hệ lụy khó lường. Khi hình ảnh, giọng nói và danh tính có thể bị làm giả bằng công nghệ, sự tỉnh táo và thói quen xác minh thông tin là cách thiết thực để mỗi người tự bảo vệ mình và người thân".

Khép lại những cuộc truy đuổi và hành trình sinh tồn, "Trại buôn người" để lại dư âm về khát vọng được sống, được trở về và được đối xử đúng với phẩm giá con người. Phía sau màn ảnh là những nỗi đau có thật và khi được chuyển hóa thành nghệ thuật, những nỗi đau ấy không chỉ đánh thức lòng trắc ẩn, mà còn nhắc mỗi người biết cảnh giác trước những cạm bẫy, trân trọng hơn sự bình yên trong cuộc sống■

GIAI THOẠI

Tài ứng đối của Đoàn Thị Điểm

■ HẢI YẾN

NĂM lên 6 tuổi, khi đang học Sử ký cùng anh trai là Đoàn Doãn Luân, người anh thấy một tích hay bèn ra vế đối thách đố: "Bạch xà đương đạo, Quý bạt kiếm nhi trảm chi" (Rắn trắng chặn đường, Lưu Bang tuốt gươm chém chết).

Đoàn Thị Điểm đối lại ngay: "Hoàng long phụ chu, Vũ ngưỡng Thiên nhi thán viết" (Rồng vàng đội thuyền, Vua Vũ ngửa mặt lên trời than thở).

Vế đối của cô bé 6 tuổi sử dụng điển tích hoàn hảo chỉnh từng câu chữ khiến người anh vô cùng kinh ngạc.

Một lần, Đoàn Doãn Luân đi rửa chân ngoài ao, nhìn vào nhà thấy em gái đang ngồi trang điểm trước gương, liền ứng khẩu ra một vế đối chơi chữ đầy ý nhị: "Đối kính họa mi, nhất điểm phiên thành lưỡng điểm" (Soi gương vẽ mày, một chấm (Điểm) hóa thành hai chấm (hai nàng Điểm)).

Đoàn Thị Điểm liền đáp: "Lâm trì ngoạn bích, song luân chuyển tác cô luân" (Ra ao ngắm vách/ngọc, hai bánh xe (Luân) hóa thành một bánh xe (một chàng Luân)).

Màn đối đáp vừa thông minh, vừa mang chút tinh nghịch trêu chọc anh trai đã trở thành một trong những minh chứng đẹp về tình anh em và tài năng thiên bẩm của Hồng Hà nữ sĩ thuở thiếu thời■

Nhà văn Y Ban
Phụ nữ và quyền không hoàn hảo

Nhà văn Y Ban

BÌNH NGUYÊN TRANG (Thực hiện)

Y Ban là một trong những nhà văn Việt Nam hiện đại quan tâm đặc biệt đến đề tài phụ nữ. Với hơn 30 đầu sách đã xuất bản, và trong ngăn kéo vẫn còn 4 cuốn tiểu thuyết và nhiều truyện ngắn chưa in (theo tiết lộ của nhà văn), Y Ban chỉ đau đáu kể những câu chuyện về phụ nữ, với những nỗi niềm riêng mà bà quan sát được trong đời sống bằng cặp mắt tinh tường và trái tim thấu hiểu. Sắc sảo, quyết liệt, luôn truy vấn mọi điều đến tận cùng, Y Ban trong văn chương và ngoài đời đều có một cá tính riêng mạnh mẽ, khiến người đối diện vừa yêu quý vừa nghi ngại.

Công chúa Thái Lan trao bằng chứng nhận giải thưởng văn học Đông Nam Á 2025 cho nhà văn Y Ban.

Phóng viên: *Thưa nhà văn Y Ban, có thể thấy, trong tác phẩm của bà, phụ nữ thường không đẹp theo nghĩa truyền thống. Họ thường là những nhân vật phức tạp, có nổi loạn, có yếu đuối, có ham muốn, có ích kỷ và thậm chí sai lầm. Phải chăng bằng các trang viết của mình, bà muốn trả lại cho người phụ nữ một quyền rất căn bản: quyền không hoàn hảo?*

Nhà văn Y Ban: Tôi cho rằng đây là một câu hỏi thú vị, có lẽ sẽ mở cho tôi một lối nhỏ để xây dựng nhân vật tiếp theo của mình. Bạn biết đấy, tôi là nhà văn sinh ra và lớn lên trong thời kỳ đất nước có chiến tranh. Trong chiến tranh, những người đàn ông mạnh mẽ nhất phải ra chiến trường bảo vệ đất nước, những người phụ nữ ở địa phương gánh vác mọi vấn đề, đôi khi họ phải hy sinh toàn bộ cái Tôi nhỏ bé của mình vì mục tiêu chung. Tôi vừa là nhân vật vừa là nhân chứng của những năm tháng ấy. Không cần phải nhìn đâu xa, tôi nhìn những người phụ nữ trong gia đình mình, xung quanh mình để hiểu về thân phận người con người. Khi bắt đầu cầm bút, tôi đã chọn một vị trí, là đứng về phe yếm thế. Những người phụ nữ đã cất giấc mơ của mình đi quá lâu, để sống với mong cầu của xã hội. Truyện ngắn đầu tiên của tôi, đã mất bản thảo viết tay, viết về một người phụ nữ phải sống với giá trị mà xã hội mong muốn. Truyện tiếp theo có tên "Người đàn bà có ma lực", kể về một người phụ nữ đẹp, có biết bao người mê đắm nhưng họ vẫn không thể có cho mình một mối tình riêng, họ cứ mãi dở dang. Đến cái truyện ngắn thứ 3 "Bức thư gửi mẹ Âu Cơ" nổi tiếng, tôi đã bắt đầu ý thức về việc kêu lên tiếng nói của người phụ nữ yếu đuối. Mẹ Âu Cơ sinh ra 50 người con trai và 50 người con gái. Chiến tranh và thiên tai liên miên, những con trai thành anh hùng, thi sĩ, những con gái buộc phải mạnh

mẽ. Mẹ đã không mấy chú ý đến những cô gái nhu mì, yếu đuối, khuất lấp trong cuộc đời. Nhưng tôi là Y Ban, tôi lên tiếng đòi hỏi mẹ Âu Cơ phải chú ý đến những người thân phận phụ nữ đó. Với thông điệp rõ ràng này, tôi đã chọn kim chỉ nam cho đời viết của mình, là đưa những cuộc đời phụ nữ bình thường, nhỏ bé vào tác phẩm.

Phóng viên: *Nghĩa là Y Ban muốn giải phóng phụ nữ khỏi những khuôn mẫu cũ, cho phép họ sống với những khiếm khuyết của mình?*

Nhà văn Y Ban: Chúng ta đốt đuốc đi tìm sự hoàn hảo, không có đâu. Bởi vì con người là khiếm khuyết. Phụ nữ chỉ cần là chính mình họ sẽ hoàn hảo. Nếu đọc kỹ tác phẩm của tôi bạn sẽ luôn nhận ra, tôi không khi nào đẩy người phụ nữ vào chân tường, mà luôn có một lối mở cho họ. Tôi muốn cung cấp một nguồn năng lượng cho người phụ nữ, và muốn rằng, phụ nữ phải cất tiếng nói của mình. Khi họ nói ra, họ sẽ hết tiêu cực.

Phóng viên: *Tuy nhiên trong một số tác phẩm gần đây của bà, tôi lại thấy bà viết theo phong cách giễu nhại. Có phải Y Ban đã đi từ "phe nước mắt" sang "phe nụ cười"?*

Nhà văn Y Ban: Thời tôi còn trẻ, phụ nữ yếu thế là "phe nước mắt", giờ tôi lớn tuổi hơn, phụ nữ yếu thế là "phe nụ cười". Vẫn là họ thôi, những người phụ nữ ấy. Để mạnh mẽ hơn, phụ nữ cần biết khóc. Chính nước mắt làm phụ nữ thêm sức mạnh. Nhưng phụ nữ cũng cần phải biết cười, bởi vì khi đã hiểu đời sống sâu sắc, họ biết đối diện cuộc sống bằng nụ cười. Tôi cho rằng, phụ nữ phải tự trải nghiệm, tự đứng lên, lao động và làm chủ cuộc sống của mình.

Phóng viên: *Khi nói về bình đẳng giới, người ta thường bảo phụ nữ phải bớt hy sinh đi, xã hội đừng đòi hỏi phụ nữ phải hy sinh quá nhiều, để họ được sống với mong nguyện của chính họ. Tuy nhiên có một mâu thuẫn, nhiều phụ nữ khát khao bình đẳng, nhưng trong từng tình huống cụ thể, họ vẫn chọn hy sinh như một món nợ tiền kiếp. Bà nghĩ sao?*

Nhà văn Y Ban: Tôi cho rằng điều này là do bản năng giới quy định. Phụ nữ có vai trò duy trì nòi giống nên từ trong vô thức họ thường chọn hy sinh, chăm sóc. Quan sát mà xem, trong một gia đình, đứa con chưa kêu đói bà mẹ đã vào bếp nấu nướng, người chồng chưa kêu đau, người vợ đã hỏi han, chăm sóc. Điều này rất tự nhiên và chúng ta không nên xếp nó vào câu chuyện bình quyền. Đối với cá nhân tôi, ở một khía cạnh nào đó, đàn bà lớn hơn đàn ông, vì họ là mái ấm, là bếp lửa. Khi tôi viết về đàn bà với tất cả những điều bé nhỏ, bí ẩn và phức tạp của họ tôi chỉ muốn giúp cho người đàn ông hiểu thêm được một phần nào đấy về người phụ nữ. Bởi vì, sự yên ấm của một người đàn ông phụ thuộc rất nhiều vào người phụ nữ. Về phía những người đàn bà, lời khuyên của tôi: các chị hãy làm một người vợ, người mẹ thông thái. Đừng quá lười, quá phụ thuộc, nhưng cũng đừng ngược đãi chính mình.

Phóng viên: *Tuy nhiên thời thế cũng đã khác, chúng ta không dễ để nhận ra, phụ nữ trẻ thời nay họ khác rất nhiều. Nhiều phụ nữ trẻ chọn sống cho mình, độc lập tài chính, thậm chí không kết hôn, không sinh con, không đi theo "lối" của mẹ, của bà họ. Một chút đánh giá của bà về câu chuyện này?*

Nhà văn Y Ban: Phụ nữ trẻ hôm nay họ khác chúng tôi nhiều, vì họ không trải qua chiến tranh, không sống thời bao cấp, không bị đòi hỏi phải hy sinh, thậm chí họ chỉ biết cuộc đời phải "cấp" cho họ những gì họ muốn. Và họ có tri thức, sống tôn trọng pháp luật, sẵn sàng hội nhập vào thế giới, tự chủ trong việc chọn con đường nào để đi. Họ cũng ít đánh giá, phán xét, tò mò cuộc đời người khác. Nhưng, không phải là họ không có bi kịch riêng. Mà có thời nào không có bi kịch riêng. Tuy nhiên, tôi không khi nào muốn so sánh để nói thời tôi hay hơn thời họ dở hơn, và ngược lại. Đơn giản là không thể lấy thước đo thời tôi đo thời của họ. Theo tôi, công bằng nhất là lấy thước đo hạnh phúc để đo từng thời. Chọn gì cũng được, miễn là phụ nữ phải thấy hạnh phúc.

Phóng viên: *Được biết, bà có một cô con gái, điều quan trọng nhất bà dạy con gái là gì? Con gái bà hiện có trở thành một người phụ nữ như bà mong muốn?*

Nhà văn Y Ban: Từ nhỏ tôi đã chọn cách dạy con hơi nghiệt ngã. Tôi dạy con phải độc lập, và chọn con đường tri thức để đi trong cuộc đời. Tôi cho con học trường tư, song ngữ. Khi con chưa đủ 14 tuổi, tôi để con trên chuyến bay một mình sang Pháp học tập nhờ sự hỗ trợ của một người bạn. Con gái tôi sau này trở thành một cô gái xinh đẹp, mạnh mẽ, là kiến trúc sư và cô ấy luôn hạnh phúc trong mọi lựa chọn của mình.

Phóng viên: *Người phụ nữ thành công, theo bà, là người phụ nữ như thế nào?*

Nhà văn Y Ban: Phụ nữ thành công với tôi là người đủ ăn, đủ mặc, có chút danh phận và có những đứa con không hư. Tôi đã chứng kiến những gia đình có con hư, bi kịch khủng khiếp lắm.

Phóng viên: *Vậy còn những thành công trong văn chương, những giải thưởng đạt được có ý nghĩa thế nào với Y Ban?*

Nhà văn Y Ban: Trong tôi luôn có hai người đàn bà rõ ràng. Một người là Y Ban với đủ mọi thứ xấu xí, đời thường. Đi chợ thì thích mặc cả, mua bán thích được thêm, nhiều lúc đanh đá chua ngoa, có lúc tham vặt, tham nhỏ bỏ lớn, nhưng cũng đầy lòng tốt, biết sống tử tế, cho đi. Một người khác là Y Ban viết văn, khi nhập vào nhân vật luôn muốn hướng đến những điều tốt đẹp, cao cả. Y Ban nhà văn ấy rất thao thiết với cuộc đời, nhưng thú thật là tôi chưa từng dồn toàn bộ tâm lực, trí tuệ cho văn chương như nhiều người tưởng. Tôi luôn có cảm giác bị "ấn đầu" viết văn chứ không phải tôi muốn viết. Tôi cứ đi lang thang, quan sát, nghe chuyện, rồi khi có một chi tiết nào đó nó nhập vào đầu tôi, nó cứ thế tự hình thành "một cái gì đấy", cho tới một hôm nó đẩy tôi ngồi xuống bàn viết. Tôi đã nhìn cái sự viết đó một cách rất tỉnh táo và thấy, mình có sứ mệnh phải làm, bắt phải làm, bất kể mình muốn hay không. Nên, nhiều lúc chuyện khen chê của đời tôi cũng kệ, cho nó xoay quanh cái sứ mệnh đó, tôi không bận lòng lắm. Còn giải thưởng, đối với tôi, là một kiểu như quay xổ số. Viết một tác phẩm, gửi dự thi là mua một vé số. Giải thưởng nếu là niềm vui thì bởi tôi đã quy ra tiền. Tức là mình có thêm một chút tiền để nuôi con, rất thực tế. Tất cả chỉ là như vậy.

Phóng viên: *Trong các nhân vật nữ chị đã xây dựng, chị yêu thương nhân vật nào nhất, mất ăn mất ngủ vì họ nhất?*

Nhà văn Y Ban: Tôi không yêu ai cả. Tôi viết xong là xong. Họ đi đường họ, tôi đi đường tôi, không còn mấy liên quan.

Phóng viên: *Xin cảm ơn nhà văn Y Ban về cuộc trò chuyện thú vị*

Trong nhịp chuyển mình của quê hương, nhiều nữ doanh nhân ngày càng khẳng định dấu ấn bằng bản lĩnh, sự năng động và khát vọng vươn lên. Họ tự tin khẳng định vị thế, trở thành những nữ doanh nhân chân chính, là biểu tượng cho người phụ nữ thời đại mới, tự tin làm chủ cuộc sống.

Lãnh đạo Hội Liên hiệp phụ nữ tỉnh trao quyết định kiện toàn Câu lạc bộ nữ doanh nhân tỉnh.

Những "đóa hoa" giữa thương trường

■ MY LY

Chị Trần Thị Sáu (bên phải), Chủ tịch Hội đồng quản trị kiêm Giám đốc Hợp tác xã Nông lâm nghiệp Ngọc Sơn, xã Minh Ngọc trăn trở với nông sản địa phương.

Từ khát vọng cá nhân đến giá trị cộng đồng

NĂM 2015, khi vẫn là một giáo viên, chứng kiến những củ nghệ vàng óng của quê hương Minh Sơn bị bỏ lại trên đồng ruộng vì không tìm được đầu ra, chị Trần Thị Sáu, Chủ tịch Hội đồng quản trị kiêm Giám đốc Hợp tác xã Nông lâm nghiệp Ngọc Sơn, xã Minh Ngọc luôn trăn trở làm sao để vực dậy nông sản quê mình, từ đó tạo ra giá trị bền vững cho người dân. Chị Sáu bắt đầu hành trình học cách làm tinh bột nghệ. Không máy móc, không ai hướng dẫn, chị tự làm mọi thứ để có những mẻ bột nghệ đầu tiên, vượt qua những khó khăn về vốn, đầu ra cho sản phẩm, sản phẩm nhận được những phản hồi tích cực đầu tiên.

Đến năm 2016, từ xưởng nhỏ, chị Sáu mở rộng quy mô xưởng, phát triển thành HTX với vùng nguyên liệu hàng trăm héc-ta và những sản phẩm từng bước vươn ra thị trường quốc tế. Đến nay, HTX đã liên kết với gần 100 hộ dân tại Minh Ngọc và các xã lân cận, phát triển

Câu lạc bộ Nữ doanh nhân tỉnh Tuyên Quang đóng góp tích cực cho sự phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh.

gần 130 ha nghệ theo hướng hữu cơ. Các hộ dân được hỗ trợ giống, hướng dẫn kỹ thuật và bao tiêu sản phẩm, tạo nguồn thu nhập ổn định khoảng 30 triệu đồng/tháng. Không chỉ nâng giá trị nông sản, HTX còn tạo việc làm thường xuyên cho 7 - 8 lao động địa phương, chủ yếu là phụ nữ. Hiện HTX có 9 sản phẩm tiêu biểu và đạt nhiều giải thưởng, được công nhận OCOP 3 sao, 4 sao; Thương hiệu vàng đất Việt và xuất khẩu sang thị trường Nhật Bản, Mỹ.

Chia sẻ về hành trình đầy gian nan ấy, chị Sáu tâm sự: Với tôi, hành trình đưa sản phẩm tinh bột nghệ mở rộng đến với thị trường trong nước và quốc tế không chỉ nhằm nâng cao doanh thu, mà còn là hành trình mở thêm những cánh cửa sinh kế cho người dân. Bản thân tôi hiểu sâu sắc những khó khăn mà phụ nữ, nhất là phụ nữ dân tộc thiểu số đang gặp phải nên giá trị của một công việc ổn định là cơ hội để phụ nữ tự chủ kinh tế. Phát triển HTX và thương hiệu tinh bột nghệ đồng nghĩa với việc sẽ liên kết được nhiều hộ dân hơn, tạo thêm việc làm để chị em phụ nữ có thu nhập, có cơ hội vươn lên và tự tin làm chủ cuộc sống ngay trên mảnh đất quê hương.

Hành trình gieo mầm nhân ái

Chị Bùi Thị Thúy, Giám đốc Công ty TNHH Sao Việt Tuyên Quang không chỉ là một nữ doanh nhân xuất sắc, chị còn là một doanh nhân "chăm" làm từ thiện. Gần 20 năm mệt mài trên thương trường, chị Thúy luôn gắn công việc kinh doanh với hoạt động xã hội. Chị dành hàng trăm triệu đồng mỗi năm để ủng hộ quỹ vì người nghèo, quỹ nhân đạo của địa phương, hỗ trợ kinh phí xây nhà cho hội viên phụ nữ hoàn cảnh đặc biệt khó khăn. Chị còn cùng các nhà hảo tâm duy trì nồi cháo nhân đạo tại Bệnh viện Đa khoa tỉnh suốt nhiều năm qua. Đồng thời là mạnh thường quân thường xuyên đồng hành với Quỹ Khuyến học của tỉnh; đứng sau giúp những ý tưởng khởi nghiệp, khởi sự kinh doanh, phát triển kinh tế cho chị em nữ và các chương trình xây dựng nông thôn mới tại địa phương.

"Là một doanh nhân, với tôi, thành công của doanh nghiệp còn thể hiện ở việc góp phần mang lại cuộc sống tốt hơn cả về vật chất lẫn tinh thần cho người lao động, cho những hoàn cảnh khó khăn trong cộng đồng. Khi mỗi doanh nghiệp lựa chọn cách sẻ chia, đóng góp phù hợp với khả năng của mình thì sự quan tâm đến cộng đồng trở thành một phần trong văn hóa doanh nghiệp. " Chị Thúy chia sẻ.

Khẳng định vị thế nữ doanh nhân

Câu lạc bộ (CLB) Nữ Doanh nhân tỉnh Tuyên Quang là nơi tập hợp, kết nối các nữ doanh nhân, nữ lãnh đạo, quản lý doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh. Hiện, CLB có 40 hội viên, hoạt động trong nhiều lĩnh vực sản xuất, kinh doanh và dịch vụ khác nhau, tạo nên sự đa dạng về kinh nghiệm, kiến thức và nguồn lực. Thông qua các hoạt động của mình, CLB hướng tới góp phần xây dựng hình ảnh nữ doanh nhân Tuyên Quang thời đại mới: năng động, tự tin, có bản lĩnh trong kinh doanh nhưng vẫn giữ được sự nhân văn, trách nhiệm và tinh thần sẻ chia.

Đánh giá về những đóng góp tích cực, những giá trị tốt đẹp, bền vững những nữ doanh nhân trên địa bàn tỉnh mang lại, ông Nguyễn Hữu Thập, Chủ tịch Hiệp hội Doanh nghiệp tỉnh Tuyên Quang cho biết: Đội ngũ nữ doanh nhân là lực lượng có đóng góp quan trọng vào sự phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh Tuyên Quang. Dấu ấn của họ thể hiện ở năng lực tổ chức sản xuất, sự nhạy bén với thị trường và trách nhiệm đối với người lao động, cộng đồng. Với một tỉnh miền núi, mỗi cơ sở sản xuất đứng vững còn giúp người dân có thêm sinh kế ổn định. Song song với hoạt động kinh doanh, những nữ doanh nhân cũng thể hiện trách nhiệm với cộng đồng thông qua việc hỗ trợ phụ nữ, trẻ em, bệnh nhân nghèo... Hiệp hội doanh nghiệp tỉnh sẽ luôn đồng hành tạo điều kiện để nữ doanh nhân tiếp cận vốn, nâng cao năng lực quản trị, ứng dụng công nghệ và mở rộng thị trường, để những nữ doanh nhân có thêm cơ hội phát triển.

Bằng bản lĩnh của người phụ nữ thời đại mới, những nữ doanh nhân Tuyên Quang đang góp phần khẳng định vị thế của phụ nữ trong phát triển kinh tế - xã hội, đồng thời viết tiếp những câu chuyện đầy tự hào về quê hương cách mạng đang đổi thay từng ngày ■

Kim ngạch xuất khẩu tăng trưởng bứt phá

TRANG TÂM

Kim ngạch xuất khẩu hàng hóa của Tuyên Quang 9 tháng đầu năm 2026 đạt 869,24 triệu USD, tăng 32,22% so với cùng kỳ năm 2025 và bằng 147,3% kế hoạch năm. Đằng sau mức tăng trưởng bứt phá là sự chuyển động tích cực của sản xuất công nghiệp, khả năng mở rộng thị trường, tận dụng các hiệp định thương mại tự do (FTA) và những nỗ lực ngày càng chủ động của doanh nghiệp trong nâng cao sức cạnh tranh.

Vượt xa kế hoạch

NHỮNG con số về xuất nhập khẩu đang cho thấy điểm sáng nổi bật trong bức tranh kinh tế của Tuyên Quang. Theo báo cáo của Sở Công Thương, tháng 9-2026, kim ngạch xuất khẩu hàng hóa ước đạt 153,87 triệu USD, tăng 40,14% so với cùng kỳ năm trước. Tính chung quý III, kim ngạch xuất khẩu đạt khoảng 485,96 triệu USD; lũy kế 9 tháng đạt 869,24 triệu USD, tăng 32,22% so với cùng kỳ, bằng 147,3% kế hoạch năm.

Như vậy, chỉ sau 9 tháng, kim ngạch xuất khẩu đã vượt 47,3% mục tiêu cả năm. Đáng chú ý, đà tăng trưởng tiếp tục được củng cố trong quý III, đặc biệt trong tháng 9 với mức tăng hơn 40% so với cùng kỳ. Kết quả này cho thấy hoạt động sản xuất, giao thương và thực hiện đơn hàng của doanh nghiệp duy trì xu hướng tích cực. Cùng với xuất khẩu, tổng kim ngạch xuất nhập khẩu 9 tháng đạt 1,075 tỷ USD, tăng 30,21% so với cùng kỳ, bằng 128,06% kế hoạch năm. Trong đó, xuất khẩu tăng 32,22%, cao hơn mức tăng 22,4% của nhập khẩu. Kết quả trên không chỉ phản ánh sự gia tăng lượng hàng hóa đưa ra thị trường quốc tế mà còn cho thấy năng lực sản xuất, khả năng kết nối thị trường của doanh nghiệp từng bước được cải thiện.

Một trong những nền tảng quan trọng của tăng trưởng xuất khẩu là sự phát triển của khu vực sản xuất công nghiệp. Năm 2026, tỉnh xác định công nghiệp là lĩnh vực trọng tâm, đồng thời ban hành Nghị quyết số 86-NQ/TU ngày 24-4-2026 về phát triển công nghiệp trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2026 - 2030, tầm nhìn đến năm 2050. Cùng với đó, tỉnh triển khai các giải pháp phát triển cụm công nghiệp, công nghiệp hỗ trợ và tháo gỡ khó khăn cho các dự án sản xuất, tạo thêm năng lực cung ứng hàng hóa cho thị trường.

Sản xuất giày xuất khẩu tại Công ty TNHH TaiShing (Phúc Sinh) Cụm công nghiệp Phúc Ứng, xã Sơn Dương.

Tỉnh tập trung phát triển 4 nhóm hàng xuất khẩu chủ lực gồm nông, lâm, thủy sản; công nghiệp chế biến, chế tạo; hàng may mặc và các mặt hàng xuất khẩu mới. Định hướng này gắn với việc hỗ trợ doanh nghiệp nâng cao năng lực sản xuất, mở rộng thị trường và tận dụng hiệu quả các hiệp định thương mại tự do (FTA).

Thực tế, khả năng tiếp cận và khai thác các FTA đang trở thành lợi thế của Tuyên Quang. Tuyên Quang đạt 33,61 điểm, đứng thứ 2 cả nước trong bảng xếp hạng FTA Index 2025, thuộc nhóm "Tốt". Kết quả này ghi nhận những nỗ lực của tỉnh trong tiếp cận thông tin, thực thi các quy định liên quan đến FTA, hỗ trợ doanh nghiệp và thúc đẩy phát triển bền vững.

Trong bối cảnh yêu cầu của thị trường quốc tế ngày càng cao, lợi thế từ các FTA chỉ có thể phát huy khi doanh nghiệp đáp ứng tốt

Công ty cổ phần Giấy An Hòa chú trọng nâng cao chất lượng sản phẩm, tối ưu hóa quy trình sản xuất để đáp ứng tốt hơn yêu cầu của khách hàng và phát triển xuất khẩu bền vững.

các quy định về xuất xứ hàng hóa, tiêu chuẩn chất lượng, môi trường, trách nhiệm xã hội và hàng rào kỹ thuật. Vì vậy, tỉnh hướng tới xây dựng hệ sinh thái tận dụng FTA, hỗ trợ doanh nghiệp, hợp tác xã tiếp cận quy tắc xuất xứ, cấp giấy chứng nhận xuất xứ hàng hóa (C/O), nâng chuẩn sản xuất và từng bước đáp ứng các tiêu chuẩn xanh, ESG, kinh tế tuần hoàn.

Chủ động mở "cửa" ra thế giới

Nếu năng lực sản xuất là nền tảng thì mở rộng thị trường chính là động lực thúc đẩy xuất khẩu tăng trưởng bền vững. Trong 9 tháng năm 2026, Tuyên Quang đẩy mạnh xúc tiến thương mại trong và ngoài nước, hỗ trợ doanh nghiệp, hợp tác xã tham gia hội chợ, triển lãm, hội nghị kết nối cung cầu tại Trung Quốc và nhiều địa phương trong nước. Tỉnh cũng tăng cường kết nối với các cơ quan chức năng Trung Quốc, hướng dẫn doanh nghiệp cập nhật quy định của thị trường, theo dõi hoạt động xuất nhập khẩu tại các cửa khẩu, góp phần tạo thuận lợi cho lưu thông hàng hóa.

Cùng với đó, tỉnh triển khai Chương trình vươn ra thị trường quốc tế giai đoạn 2026 - 2030; Đề án Hệ sinh thái tận dụng các hiệp định thương mại tự do (FTA) giai đoạn 2026 - 2030, tầm nhìn đến năm 2035 và Kế hoạch thúc đẩy phát triển kinh tế cửa khẩu, thương mại biên giới giai đoạn 2026 - 2030. Việc Tuyên Quang đứng thứ 2 cả nước về FTA Index năm 2025 là tín hiệu tích cực, cho thấy những nỗ lực trong hỗ trợ doanh nghiệp tiếp cận thông tin, thực thi các cam kết thương mại và tận dụng cơ hội hội nhập. Tuy nhiên, để chính sách thực sự chuyển hóa thành đơn hàng và kim ngạch xuất khẩu, doanh nghiệp cần chủ động nâng cao năng lực cạnh tranh, mở rộng thị trường và đáp ứng tốt hơn yêu cầu của đối tác.

Trong bối cảnh đó, ngành giày da tiếp tục ghi nhận kết quả tích cực. Trong 9 tháng năm 2026, cả 4 đơn vị sản xuất giày da trên địa bàn đều vượt kế hoạch. Công ty TNHH Sản xuất giày Chung JYE Tuyên Quang - Việt Nam tại cụm công nghiệp Tân Thành, xã Hàm Yên đạt 2,501 triệu sản phẩm, bằng 250,1% kế hoạch; chi nhánh Sơn Dương đạt 1,215 triệu sản phẩm, bằng 121,5%; chi nhánh Yên Sơn đạt 1,115 triệu sản phẩm, bằng 111,5%. Công ty TNHH TaiShing (Phúc Sinh) đạt 3,269 triệu sản phẩm, bằng 109% kế hoạch.

Cùng với giày da, giấy và bột giấy cũng là nhóm sản phẩm công nghiệp có tiềm năng đóng góp vào xuất khẩu của tỉnh. Trong 9 tháng năm 2026, Công ty cổ phần Giấy An Hòa sản xuất 73.500 tấn bột giấy, tăng 78,3% so với cùng kỳ; sản lượng giấy in, giấy viết và giấy photocopy đạt 70.526 tấn, giảm 8,3%. Kết quả giữa hai nhóm sản phẩm có sự khác biệt đặt ra yêu cầu doanh nghiệp tiếp tục bám sát nhu cầu thị trường, linh hoạt điều hành sản xuất và nâng cao hiệu quả tiêu thụ.

Ông Hoàng Minh Sơn, Giám đốc Hành chính - Nhân sự Công ty cổ phần Giấy An Hòa cho biết, doanh nghiệp sẽ tiếp tục chú trọng nâng cao chất lượng sản phẩm, tối ưu hóa quy trình sản xuất và đáp ứng tốt hơn yêu cầu của khách hàng. Đồng thời, công ty chủ động nghiên cứu tiêu chuẩn của từng thị trường, mở rộng mạng lưới đối tác, đa dạng hóa thị trường tiêu thụ, góp phần nâng cao hiệu quả sản xuất, kinh doanh và phát triển xuất khẩu bền vững.

Thực tế cho thấy, tăng sản lượng mới là một phần của bài toán xuất khẩu. Để hàng hóa đứng vững trên thị trường quốc tế, doanh nghiệp cần nâng cao năng lực quản trị, đổi mới công nghệ, kiểm soát chất lượng và cập nhật kịp thời các tiêu chuẩn, quy định của từng thị trường. Chuyển từ tư duy "có sản phẩm để bán" sang sản xuất theo nhu cầu thị trường, giảm phụ thuộc vào một số khách hàng hoặc thị trường nhất định sẽ giúp doanh nghiệp chủ động hơn trước những biến động của thương mại toàn cầu.

Trong quý IV, ngành Công Thương tiếp tục hỗ trợ doanh nghiệp xúc tiến thương mại, quảng bá sản phẩm trên nền tảng số, kết nối cung - cầu, tận dụng các FTA và mở rộng thị trường quốc tế. Hội chợ Thương mại Quốc tế Việt - Trung (Tuyên Quang) năm 2026 là cơ hội để doanh nghiệp tìm kiếm đối tác, mở rộng đơn hàng, quảng bá sản phẩm.

Sau 9 tháng năm 2026, kim ngạch xuất khẩu của tỉnh đạt 869,24 triệu USD. Để duy trì đà tăng trưởng, tỉnh tiếp tục tháo gỡ khó khăn, tạo thuận lợi cho doanh nghiệp; đồng thời, doanh nghiệp cần chủ động đổi mới công nghệ, nâng cao chất lượng sản phẩm, giữ vững thị trường hiện có và đa dạng hóa thị trường xuất khẩu, hướng tới phát triển bền vững ■

Độc đáo
Trà Đông Phương Mỹ nhân cổ thụ

Anh Triệu Vinh Lầu giới thiệu cách pha và hương vị đặc trưng của Trà Đông Phương Mỹ nhân cổ thụ.

■ HỒNG NHUNG

TRONG NHỮNG ĐỒI CHÈ CỔ THỤ TRÊN DẢI TÂY CÔN LĨNH, CÓ NHỮNG BÚP CHÈ SAU KHI THU HÁI THƯỜNG BỊ BỎ LẠI VÌ MANG DẤU VẾT CÔN TRÙNG. TRIỆU VINH LẦU, GIÁM ĐỐC CÔNG TY TNHH TRÀ RÂU RỒNG, THÔN VINH QUANG, XÃ TÂN QUANG LẠI NHÌN THẤY Ở ĐÓ MỘT HƯỚNG ĐI KHÁC. SAU NHIỀU LẦN TÌM TÒI, THỬ NGHIỆM, ANH TẠO RA TRÀ ĐÔNG PHƯƠNG MỸ NHÂN CỔ THỤ, MỘT SẢN PHẨM MANG HƯƠNG VỊ RIÊNG CỦA CHÈ CỔ THỤ TÂY CÔN LĨNH.

Anh Triệu Vinh Lầu bên những cây chè cổ thụ trên dải Tây Côn Lĩnh - nguồn nguyên liệu để anh nghiên cứu, chế biến Trà Đông Phương Mỹ nhân cổ thụ.

Làm trà từ lá chè bị côn trùng cắn

TÌM đến không gian làm trà của Triệu Vinh Lầu ở thôn Vinh Quang, xã Tân Quang, tôi được anh chia sẻ những câu chuyện về nguồn gốc và giá trị của các búp chè cổ thụ trên dải núi Tây Côn Lĩnh. Từ câu chuyện ấy, tôi biết được vì sao thứ nguyên liệu vốn ít được lựa chọn lại trở thành điểm bắt đầu cho một dòng trà đặc biệt.

Năm 2018, Triệu Vinh Lầu bắt đầu làm các sản phẩm từ chè trên dải Tây Côn Lĩnh. Trong quá trình sản xuất, anh nhận thấy những búp chè bị côn trùng gây tổn thương thường cho vị chát, đắng hơn so với chè ở những vụ khác. Lá chè bị cắn cũng không còn giữ được vẻ ngoài đẹp mắt, vì thế dễ bị loại ngay từ khâu lựa chọn nguyên liệu.

Không muốn bỏ phí nguồn nguyên liệu ấy, anh Lầu bắt đầu nghĩ đến việc làm một dòng trà riêng. Sự chú ý của anh dần tập trung vào chè vụ hè, khoảng từ đầu tháng 6 đến giữa tháng 8 dương lịch. Theo anh Lầu, đây là thời điểm cây chè sinh trưởng mạnh, cũng là lúc côn trùng xuất hiện và tác động lên búp, lá non.

"Chè vụ hè khi bị sâu rệt cắn sẽ tiết nhiều nhựa nên độ đắng và chát hơn chè các vụ khác. Nhưng nó lại có ưu điểm riêng, trong đó có hàm lượng chất chống oxy hóa cao. Tôi nghĩ nếu tìm được cách chế biến để lược bỏ nhược điểm mà giữ được ưu điểm thì có thể tạo ra một dòng trà khác", anh Lầu chia sẻ.

Từ những đặc tính ấy, anh bắt đầu tìm hiểu về Đông Phương Mỹ nhân - dòng trà sử dụng lá chè chịu tác động của côn trùng làm nguyên liệu. Trong quá trình tìm hiểu, anh được một người thầy đến từ Đài Loan hướng dẫn công thức chế biến. Năm 2023, anh bắt tay vào thử nghiệm.

Có công thức trong tay nhưng để làm ra một sản phẩm phù hợp với chè Tây Côn Lĩnh lại là câu chuyện khác. Nguồn nguyên liệu anh Lầu sử dụng được lấy từ các vùng Túng Sán, Cao Bồ và Quảng Ngần. Đây là những cây chè cổ thụ sinh trưởng trên núi cao, trong điều kiện

tự nhiên, không sử dụng thuốc bảo vệ thực vật. Theo anh Lầu, đất, khí hậu và môi trường sinh thái tạo nên những đặc tính riêng của chè Tây Côn Lĩnh khác với vùng nguyên liệu tại Đài Loan. Vì thế, công thức học được chỉ là điểm khởi đầu. Phần còn lại là quá trình thử nghiệm để tìm cách chế biến phù hợp với chính búp chè nơi đây.

"Công thức mình học từ Đài Loan là nền tảng, nhưng chè Tây Côn Lĩnh có đặc tính khác nên phải nghiên cứu lại. Làm thử rồi điều chỉnh, có mẻ còn đắng, chát, có mẻ hương chưa đạt. Phải chấp nhận thử nghiệm nhiều lần mới tìm được cách phù hợp với chè cổ thụ của mình", anh Lầu kể.

Sau 3 lần thử nghiệm, những điều chỉnh trong cách xử lý nguyên liệu và chế biến đã cho kết quả. Trà Đông Phương Mỹ nhân cổ thụ ra đời, từ nguồn nguyên liệu từng dễ bị bỏ đi trở thành một sản phẩm mang dấu ấn riêng của vùng chè Tây Côn Lĩnh. Những mẻ trà đầu tiên được anh Lầu đưa ra thị trường, mở đầu cho hành trình tìm chỗ đứng cho một sản phẩm được làm từ chính nguồn nguyên liệu đặc biệt của vùng núi này.

Dấu ấn riêng của trà

Không chỉ khác ở cách lựa chọn nguyên liệu, Trà Đông Phương Mỹ nhân cổ thụ còn tạo dấu ấn ở hương vị sau khi pha. Những cánh trà khô màu nâu sẫm, khi gặp nước nóng dần bung ra, cho nước trà vàng óng. Hương trà dịu, phảng phất vị mật ong và hoa quả khô; vị đậm nhưng không gắt, hậu ngọt.

Để có được 1 kg trà thành phẩm, cần khoảng 5 kg chè tươi. Chè được thu hái vào vụ hè, thời điểm búp chè chịu tác động của côn trùng và có những biến đổi riêng về hương vị. Qua chế biến, vị đắng, chát vốn dễ nhận thấy ở nguyên liệu được tiết chế, thay vào đó là vị đậm, hậu ngọt cùng hương thơm đặc trưng.

Điều đó cũng tạo sự tò mò với những người thưởng trà. Được bạn bè giới thiệu về Trà Đông Phương Mỹ nhân cổ thụ, anh Gabriel Ramirez đến từ Mỹ có dịp trực tiếp tìm hiểu về loại trà này và theo dõi anh Lầu pha trà. Từ cách lựa chọn nguyên liệu, những công đoạn chế biến đến chén trà được rót ra, anh chăm chú quan sát trước khi nhấp những ngụm đầu tiên.

Sau khi thưởng trà, anh Gabriel Ramirez chia sẻ: "Trà có hương vị rất ngon và đậm đà hơn các loại khác nhưng không bị đắng. Rất tuyệt. Tôi rất thích loại trà này".

Nói về Trà Đông Phương Mỹ nhân cổ thụ, anh Lầu chia sẻ: "Tôi rất vui khi sản phẩm mình nghiên cứu, làm ra đã trở thành một sản phẩm trà của xứ Tuyên và được người tiêu dùng đón nhận. Làm loại trà này không chỉ giúp tận dụng nguồn nguyên liệu chè vụ hè, những búp chè bị sâu rệt cắn vốn dễ bị bỏ đi, mà theo nghiên cứu của tôi, hàm lượng chất chống oxy hóa cũng cao hơn so với trà thông thường. Đây là động lực để tôi tiếp tục dành thời gian nghiên cứu, tạo thêm những sản phẩm từ chè phù hợp với nhu cầu của người tiêu dùng".

Để Trà Đông Phương Mỹ nhân cổ thụ đến gần hơn với người thưởng trà, anh Lầu chủ động giới thiệu sản phẩm qua các nhóm, cộng đồng trên mạng xã hội, sàn thương mại điện tử và những buổi livestream. Anh trực tiếp chia sẻ về nguồn nguyên liệu, cách chế biến, pha trà, giúp khách hàng hiểu hơn về sản phẩm trước khi lựa chọn. Đến nay, trà không chỉ được tiêu thụ trong nước mà còn được khách hàng tại Hồng Kông, Cộng hòa Séc và Mỹ đón nhận.

Từ những búp chè từng dễ bị bỏ lại sau mỗi vụ thu hái, Triệu Vinh Lầu đã tìm ra cách tạo nên một dòng trà mang hương vị riêng của núi rừng Tây Côn Lĩnh. Hành trình ấy không chỉ mở thêm hướng khai thác giá trị chè cổ thụ mà còn góp phần đưa những sản vật đặc trưng của vùng cao đến gần hơn với người tiêu dùng, làm phong phú thêm hương vị và sức hấp dẫn của thương hiệu xứ Tuyên ■

TỪ LÀNG RA PHỐ

Đắm đuối vì con...

■ NGUYỄN ĐẠT

NGHỈ hưu đã hơn chục năm nay, nhưng lúc nào cũng thấy bà Oanh tất bật đưa đón cháu đi học chính, học thêm, in bài in vở… bận rộn còn hơn cả người đang nuôi con mọn.

Nhà bà có một anh con trai duy nhất năm nay đã hơn 40 tuổi. Bố mẹ chiều chuộng từ nhỏ, thành ra sau này lấy vợ, anh làm việc gì cũng chỉ được một thời gian ngắn rồi than chán, chuyển sang việc khác. Đến khi không còn thấy việc gì hứng thú nữa thì anh nghỉ hẳn ở nhà. Chị vợ ban đầu còn cùng bà khuyên bảo, sau chán quá thì làm đơn ly hôn, chuyển hẳn về nhà mẹ đẻ ở. Hai đứa con chia đều, mẹ nuôi cô con gái, anh chồng nuôi cậu con trai.

Gọi là nuôi, nhưng mọi việc từ bé đến lớn, anh đều phó mặc cho bà Oanh. Bé thì đút cơm, lớn thì học hành. Ốm đau bệnh tật cũng mình bà lo toan. Nhiều khi nhìn bà khoác áo mưa lật đật chạy xe máy đi đón cháu, hàng xóm khuyên bà nên để việc này lại cho con trai thì bà gạt đi, bảo bà vẫn còn khoẻ, vẫn làm được.

Hôm vừa rồi cháu quên không nhắc bà in phiếu bài tập, 11 giờ đêm bà vẫn chạy xe trên đường tìm quán phô tô để in bài. Mải ngó nghiêng, bà không để ý chiếc xe ô tô đỗ bên đường.

Rầm! Cả người cả xe ngã lăn quay. Thân thể ê ẩm, một bên mặt bà cày xuống đường sứt sát hết.

Người đi đường đưa vội bà vào viện, hỏi lý do, ai cũng lắc đầu ngao ngán.

Cô cháu gái thấy dì bị như vậy, mới gọi cậu con trai bà ra tỉ tê. Việc có thể tìm sau, nhưng con cái mình sinh ra, nhận nuôi thì mình phải có trách nhiệm. Chưa nói đến việc nuôi ăn học, ngay cả việc đưa đón, chăm lo bài vở cho con mình mà mình không làm được thì con trai mình học được gì từ cậu?

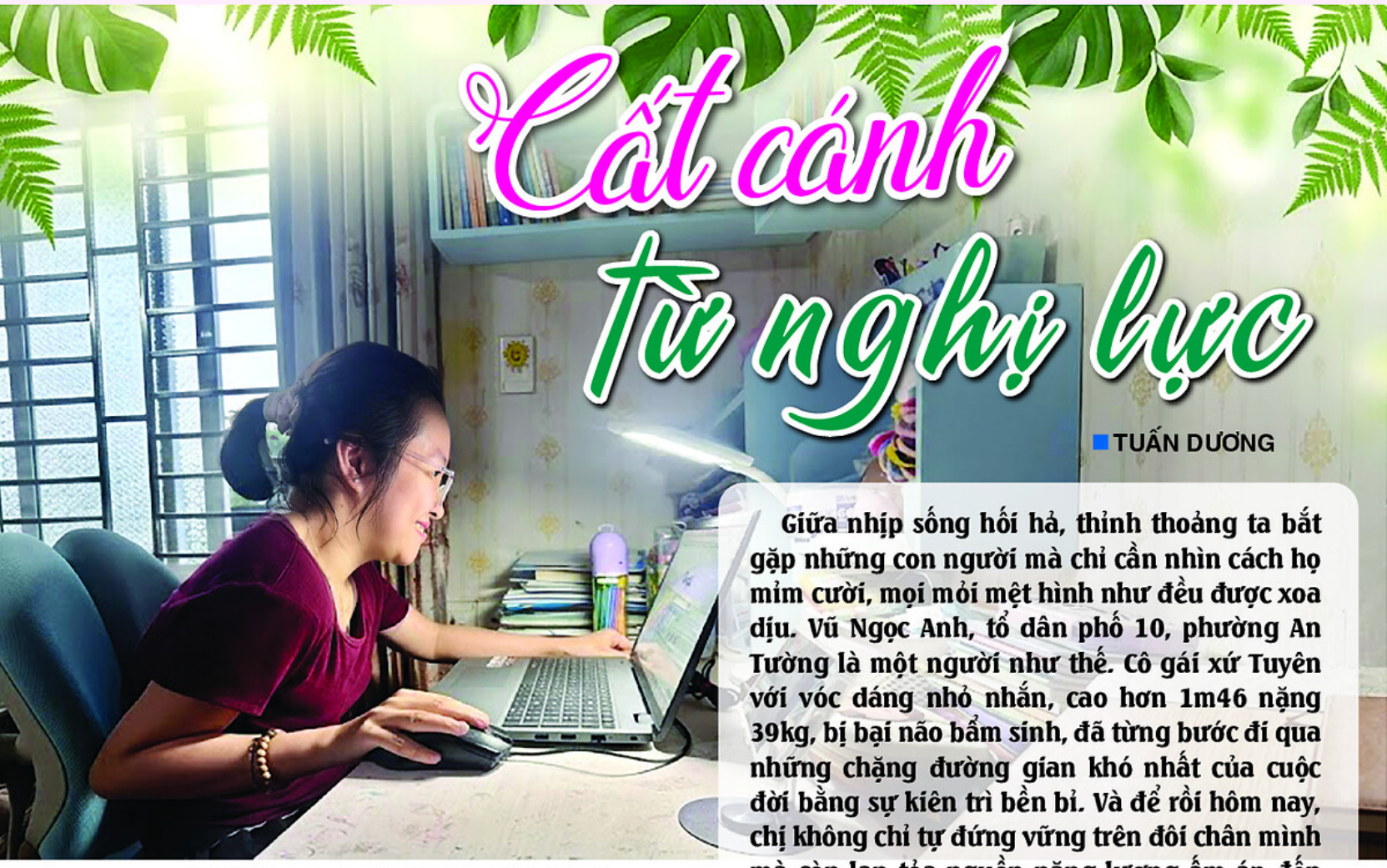
Ngay khi bà Oanh xuất viện, cô cháu gái đón bà về nhà mình chăm sóc. Bà cứ thấp thỏm xin về, sợ con cháu không có mình thì tanh bành nhà cửa. Nhưng em gái, cháu gái không cho. Với họ, đây cũng coi như phép thử để cậu con trai bà phải lớn lên, phải học cách làm cha, làm con, chứ không thể đầu hai thứ tóc vẫn phụ thuộc hoàn toàn vào mẹ như vậy được.

Nghỉ ngơi được gần tháng thì cậu con trai đến xin đón mẹ về chăm sóc. Bà Oanh bật khóc, khi ngôi nhà một tay bà chăm sóc sau cả tháng trời vẫn gọn gàng ngăn nắp. Con trai xắn tay cơm nước, giặt giũ, cháu nhặt rau, quét nhà, bà mới thấy hoá ra lâu nay mình bao bọc, chăm bẵm con cháu quá.

Con không lớn không phải vì con không thể lớn mà vì chính bà không dám để con lớn. Yêu con thương cháu là tốt, nhưng đắm đuối như bà thì… Bà sai thật rồi!

Cất cánh từ nghị lực

TUẤN DƯƠNG

Giữa nhịp sống hối hả, thỉnh thoảng ta bắt gặp những con người mà chỉ cần nhìn cách họ mỉm cười, mọi mỏi mệt hình như đều được xoa dịu. Vũ Ngọc Anh, tổ dân phố 10, phường An Tường là một người như thế. Cô gái xứ Tuyên với vóc dáng nhỏ nhắn, cao hơn 1m46 nặng 39kg, bị bại não bẩm sinh, đã từng bước đi qua những chặng đường gian khó nhất của cuộc đời bằng sự kiên trì bền bỉ. Và để rồi hôm nay, chị không chỉ tự đứng vững trên đôi chân mình mà còn lan tỏa nguồn năng lượng ấm áp đến mọi người xung quanh.

Chị Vũ Ngọc Anh mỗi ngày dành nhiều thời gian để làm quản trị các trang mạng và thực hiện kỹ năng marketing online.

Vượt thử thách bằng tình mẫu tử

CÂU chuyện bắt đầu từ những tháng ngày nhọc nhằn của hơn hai mươi năm trước. Ngọc Anh sinh non, khi chào đời chỉ nặng hơn một cân. Trải qua những tháng ngày thơ ấu, khi đứa trẻ nhà bên đã biết lẫy, biết bò, Ngọc Anh vẫn lặng lẽ nằm đó. Đôi chân mềm oặt không chịu đứng lên. Gia đình đưa con đi khám và chết lặng trước kết luận của bác sĩ: Ngọc Anh bị bại não thể co cứng.

Người mẹ trẻ khi ấy - chị Đinh Thị Hương tưởng chừng như gục ngã. Nhưng rồi, sau những giọt nước mắt nghẹn ngào, bản năng của người mẹ đã trỗi dậy. Bắt đầu từ đó là triền miên những chuyến xe dọc ngang tìm thầy chữa bệnh, là những tháng ngày ròng rã cùng con tập vật lý trị liệu. Bác sĩ bảo căn bệnh này chỉ chữa được phần ngọn, phần gốc là sự kiên trì của chính gia đình. Chưa một giây phút nào người mẹ ấy nảy sinh ý định buông xuôi.

Đáp lại tình yêu thương ấy, Ngọc Anh chưa từng chùn bước trước những buổi tập luyện đau thấu xương thịt. Quả ngọt đầu tiên đến vào năm lên sáu tuổi - độ tuổi muộn màng nhưng đầy thiêng liêng khi Ngọc Anh chập chững bước đi những bước đầu tiên trong đời.

Lên chín tuổi, Ngọc Anh mới bước vào lớp 1. Sức khỏe yếu, phát âm chưa rõ ràng, đôi mắt kém do di chứng đẻ non khiến việc học hành trở thành thử thách khắc nghiệt. Thế nhưng, mười hai năm đèn sách, chị luôn giữ vững thành tích học sinh giỏi. Ý chí âm thầm mà mãnh liệt ấy đã đưa chị bước qua cánh cổng Trường Đại học Công nghiệp Việt Trì, trở thành một nữ kỹ sư công nghệ thông tin - ngã rẽ đòi hỏi tư duy logic và sự bền bỉ khắt khe.

Trái ngọt cuộc sống

Bước vào môi trường đại học xa nhà, những khó khăn thể chất lại một lần nữa thử thách Ngọc Anh. Nhưng thay vì than vãn, chị chọn cách đối diện bằng sự lạc quan, điềm tĩnh và nỗ lực gấp đôi người khác. Chính nghị lực sống rực rỡ ẩn giấu đằng sau vẻ ngoài nhỏ nhắn ấy đã chạm đến trái tim của Du - người bạn cùng lớp. Ban đầu là sự ngưỡng mộ, sẻ chia, rồi dần đơm hoa thành tình yêu chân thành. Chàng trai Hà Thành ngày ấy đã quyết định đồng hành cùng cô gái xứ Tuyên, cùng vượt qua những rào cản để vun đắp nên tình cảm đẹp đẽ tuổi thanh xuân. Trái ngọt thiêng

Gia đình của chị Vũ Ngọc Anh.

liêng của hành trình ấy chính là sự xuất hiện của cô con gái nhỏ có tên ở nhà thật đáng yêu - bé Cà Chua, nguồn động lực lớn lao nhất trong cuộc sống của Ngọc Anh.

Hiện tại, Ngọc Anh lựa chọn con đường chủ động và tràn đầy năng lượng. Chị đang đảm nhận công việc của một nhân viên marketing online. Ngồi trước màn hình máy tính, đối diện với những chiến dịch quảng bá số hay những nội dung sáng tạo, Ngọc Anh tìm thấy niềm vui và sự khẳng định giá trị bản thân.

Đặc biệt, ở chị luôn tỏa ra tinh thần cống hiến thuần khiết. Với vốn kiến thức tích lũy qua nhiều năm trong lĩnh vực công nghệ và truyền thông, chị sẵn sàng chia sẻ mọi kinh nghiệm về bán hàng, quảng bá qua mạng cho bất kỳ ai cần. Rất nhiều người đồng cảnh ngộ, những người khuyết tật đang loay hoay tìm hướng đi tự chủ kinh tế đã được chị tận tình hướng dẫn, "cầm tay chỉ việc", tiếp thêm niềm tin để họ tự tin vươn lên. Chị Nguyễn Diệu Linh, tổ dân phố Tân Hà 9, phường Minh Xuân xúc động chia sẻ: "Lúc đầu tiếp cận với việc làm nhân viên marketting, tôi thấy rất mơ hồ và tự ti. Nhưng nhờ sự kiên nhẫn, chỉ bảo tận tình từng thao tác nhỏ của Ngọc Anh, tôi đã từng bước làm chủ công nghệ và tự tin hơn trong công việc. Ở Ngọc Anh không chỉ có sự giỏi giang mà còn có một tấm lòng chân thành, luôn sẵn sàng sẻ chia mà không đòi hỏi bất cứ điều gì cho riêng mình".

Mỗi khi có ai đó bày tỏ sự ngưỡng mộ trước hành trình mà mình đã đi qua, Ngọc Anh chỉ cười hiền, đôi mắt ánh lên niềm vui tinh nghịch: "Em luôn nghĩ, điều người khác làm được thì mình cũng cố gắng làm được. Ngoài kia còn rất nhiều người có hoàn cảnh khó khăn hơn nhưng họ vẫn vươn lên mạnh mẽ. Em chỉ đang cố gắng làm tốt nhất những gì mình có thể và chia sẻ chút năng lượng tích cực tới mọi người".

Chia tay Ngọc Anh, dư âm đọng lại trong lòng người đối diện không phải là sự thương cảm, mà là niềm tin yêu cuộc sống sâu sắc. Giữa những bộn bề, câu chuyện về cô gái xứ Tuyên biết biến những gian khó thành đóa hoa lặng lẽ tỏa hương nhắc nhở chúng ta rằng: Chỉ cần trái tim còn đập và ý chí còn kiên định, thì mọi nghịch cảnh đều chỉ là đòn bẩy để con người vươn tới hạnh phúc bình yên ■

SỐNG CHẬM

Học cách yêu những khiếm khuyết

■ HẢI YẾN

CHỊ ngồi đó, bên góc hiên ngập nắng, đôi bàn tay chai sần nhưng tỉ mỉ gài từng mũi kim thêu lên tà áo dài. Nhìn cô gái trẻ đang thẫn thờ trước những trắc trở đầu đời, chị khẽ đặt khung thêu xuống, giọng trầm ấm vang lên như lời tự sự từ đáy lòng:

- Chị biết em đang buồn và thấy chông chênh lắm, giống hệt chị của mười năm về trước. Ngày đôi chân không còn nghe lời sau cơn tai nạn định mệnh, chị tưởng chừng thế giới đã sụp đổ. Có những đêm nằm dài nhìn trần nhà, chị tự hỏi sao số phận lại cay nghiệt với một đứa con gái đến thế.

Cô gái ngước lên, đôi mắt rưng rưng chực khóc:

- Chị ơi, làm sao để vượt qua ạ? Có những lúc em chỉ muốn buông xuôi, mặc kệ tất cả...

Chị mỉm cười, ánh mắt ánh lên sự kiên định lạ thường:

- Đừng vội vã chạy trốn nỗi đau hay cố gắng gồng mình để mạnh mẽ ngay lập tức em ạ. Hãy tập sống chậm lại. Chậm để lắng nghe nhịp thở của chính mình, để hiểu rằng cơ thể này dẫu có khiếm khuyết, nhưng tâm hồn thì vẫn nguyên vẹn những khát khao. Chị học cách yêu cả những vết sẹo, học cách chắt chiu từng niềm vui nhỏ bé mỗi ngày qua từng đường kim, mũi chỉ. Nghịch cảnh không phải là ngõ cụt, mà là tấm gương phản chiếu sức mạnh tiềm ẩn sâu thẳm trong người phụ nữ chúng mình. Khi em chấp nhận buông bỏ những oán trách, em sẽ thấy nội lực mạnh mẽ hơn bao giờ hết.

Nghe đến đây, cô gái cúi đầu, bàn tay đang siết chặt bỗng nới lỏng ra, nét mặt thoáng ngộ ra nhiều điều.

Cô hiểu rằng, phụ nữ dù mang trên mình tổn thương hay nghịch cảnh khốc liệt đến đâu, chỉ cần biết trân trọng hiện tại, nuôi dưỡng sự bình yên từ nội tâm và kiên cường đối mặt, ta vẫn có thể tự thêu dệt nên một đóa hoa rực rỡ nhất cho cuộc đời mình ■

Bông hồng vàng của thể thao

HỒNG HÀ

Để bước lên bục vinh quang ở những đấu trường lớn, các nữ vận động viên (VĐV) Tuyên Quang đã trải qua hành trình dài rèn giũa với kỷ luật nghiêm khắc, sự kiên trì và ý chí vượt khó. Mỗi tấm huy chương không chỉ là thước đo thành tích, mà còn là kết tinh của tài năng, nghị lực cùng những năm tháng bền bỉ cống hiến.

Vận động viên Phùng Thị Ánh xuất sắc giành Huy chương Vàng SEA Games 33 tại Thái Lan.

TỪ MIỀN QUÊ ĐẾN ĐẤU TRƯỜNG LỚN

VỚI Phùng Thị Ánh, cô gái dân tộc Dao quê xã Bắc Quang, hành trình đến với thể thao thành tích cao bắt đầu từ năm 2018. Mới 14 tuổi, vừa rời mái trường THCS Quang Minh để gia nhập đội tuyển bóng ném tỉnh, Ánh phải làm quen với nền nếp sinh hoạt kỷ luật của một VĐV chuyên nghiệp. Những ngày đầu xa nhà không dễ dàng. Nỗi nhớ người thân cùng cường độ tập luyện dồn dập khiến cô gái trẻ có lúc buồn tủi, từng nghĩ đến chuyện bỏ cuộc. Trên sân tập, các bài rèn thể lực, kỹ thuật và chiến thuật nối tiếp nhau, đòi hỏi sự tập trung cùng sức bền vượt ngưỡng. Nhưng niềm đam mê bóng ném và khát vọng bước ra đấu trường lớn đã giữ chân cô gái người Dao ở lại.

Cầu thủ nữ Ngọc Minh Chuyên (áo số 9) nỗ lực thi đấu, khẳng định tài năng và bản lĩnh trên sân cỏ, góp phần vào thành tích của bóng đá nữ Việt Nam.

Năm 2019, Ánh cùng đội tuyển bóng ném nữ trẻ Việt Nam xuất sắc giành Huy chương Đồng tại Giải vô địch trẻ châu Á (Đài Loan). Thành tích ấy là dấu mốc đầu tiên cho thấy những nỗ lực của cô gái trẻ đang đi đúng hướng. Cuối năm 2024, cô chính thức được triệu tập vào Đội tuyển Quốc gia. Là một trong những VĐV trẻ nhất giữa dàn tuyển thủ giàu kinh nghiệm, Ánh nỗ lực từng ngày để hoàn thiện kỹ thuật và nâng cao bản lĩnh thi đấu. Tháng 7/2025, Ánh bước vào giai đoạn tập trung cao điểm chuẩn bị cho SEA Games 33. Những tháng ngày khổ luyện được đền đáp bằng màn trình diễn thuyết phục tại Thái Lan. Đội tuyển bóng ném nữ Việt Nam xuất sắc đánh bại đội chủ nhà để bước lên vị trí cao nhất. Với Phùng Thị Ánh, tấm Huy chương Vàng (HCV) SEA Games là quả ngọt cho một hành trình dài bắt đầu từ quyết định rời vùng quê nghèo khi còn rất trẻ.

Nếu bóng ném đưa Phùng Thị Ánh tới vinh quang bằng nhịp độ tốc độ và sự phối hợp đồng đội, thì với VĐV Ma Thị Thương, xã Minh Quang, con đường chinh phục đỉnh cao lại gắn liền với sóng nước và những nhịp chèo đòi hỏi sức bền vượt trội. Bén duyên với môn đua thuyền từ năm 16 tuổi nhờ vóc dáng cao, sải tay dài cùng thể lực bẩm sinh, Thương bước vào quá trình huấn luyện khắt khe. Những buổi tập lặp đi lặp lại trên mặt nước giúp cô tích lũy sức bền, hoàn thiện kỹ thuật và kiểm soát nhịp độ thi đấu. Thành quả sớm đến khi Thương giành Huy chương Bạc tại Giải vô địch trẻ quốc gia 2019. Đặc biệt, tại SEA Games 32 (năm 2023), Ma Thị Thương ghi dấu ấn rực rỡ cho thể thao Việt Nam khi xuất sắc mang về tới 3 HCV tạo dấu ấn lớn cho đoàn thể thao Việt Nam trên đấu trường khu vực.

VẺ ĐẸP TÔI LUYỆN TỪ GIAN KHÓ

Trong thể thao thành tích cao, năng khiếu bẩm sinh chỉ là chiếc chìa khóa mở ra cánh cửa đầu tiên; chính kỷ luật thép, khả năng chịu đựng áp lực vượt ngưỡng và sự kiên trì sau mỗi lần thất bại mới quyết định chiều dài của một sự nghiệp. Phía sau ánh hào quang rực rỡ của những tấm huy chương là những chuỗi ngày khổ luyện âm thầm, nơi cơ thể liên tục chạm đến ngưỡng giới hạn và cả những chấn thương dai dẳng buộc VĐV phải nén đau, kiên nhẫn bắt đầu lại. Với Vương Thị Bình, cô gái dân tộc Cao Lan quê xã Trường Sinh, hành trình theo đuổi võ thuật không chỉ là cuộc chinh phục những đối thủ trên sàn đấu, mà còn là quá trình vượt qua giới hạn của chính mình.

Bước vào con đường thể thao chuyên nghiệp từ năm 17 tuổi, rời xa gia đình để khoác lên mình màu áo tuyển, Bình đối mặt với cường độ huấn luyện cực kỳ khắc nghiệt của môn Pencak Silat. Từng động tác ra đòn, từng pha chuyển thế đòi hỏi sự chính xác, dứt khoát và khả năng kiểm soát cơ thể tuyệt đối. Gian khổ trên thảm tập không chỉ rèn giũa cho cô gái vùng cao kỹ xảo thi đấu, mà quan trọng hơn là tôi luyện một ý chí thép không dễ khuất phục. Được gọi vào Đội tuyển Quốc gia từ năm 2018, Vương Thị Bình liên tục ghi dấu ấn rực rỡ trên đấu trường quốc tế: tấm Huy chương Bạc ASIAD 18 nội dung biểu diễn quyền đồng đội nữ; 1 HCV, 2 Huy chương Đồng qua hai kỳ SEA Games 31, 32; cùng cú đúp HCV tại Giải vô địch quốc gia 2023. Vinh quang ấy không xuất phát từ sự may mắn, mà được chắt chiu từ từng giọt mồ hôi và bản lĩnh vượt khó của người nữ võ sĩ xứ Tuyên.

Nếu Vương Thị Bình đại diện cho sự kiên định, dũng mãnh trên thảm võ, thì Ngọc Minh Chuyên (sinh năm 2004) lại mang đến một sắc thái khác: sự quyết liệt, nhạy bén và tinh thần cống hiến vì tập thể trên sân cỏ. Trưởng thành từ lò đào tạo Câu lạc bộ bóng đá nữ Thái Nguyên T&T từ năm 2019, Chuyên nhanh chóng khẳng định tài năng bằng danh hiệu Vua phá lưới ở các giải trẻ quốc gia. Nhưng trong bóng đá, một pha khoảnh khắc lóe sáng ghi bàn luôn là kết quả của 90 phút di chuyển không ngừng, tranh chấp lăn xả và duy trì sự tập trung cao độ. Tài năng cá nhân chỉ thực sự tỏa sáng khi được đặt trong lối chơi tập thể, nơi mỗi cầu thủ biết hy sinh lợi ích riêng, tuân thủ chiến thuật hướng tới mục tiêu chung. Với thành tích 2 năm liên tiếp giành 3 danh hiệu vua phá lưới (Giải bóng đá nữ U18 Đông Nam Á 2022, U19 Đông Nam Á 2023 và U19 vô địch Quốc gia), Ngọc Minh Chuyên 3 lần được tập trung tại Đội tuyển Quốc gia Việt Nam thi đấu quốc tế. Hành trình trưởng thành của Chuyên là minh chứng cho việc tài năng cá nhân chỉ thực sự tỏa sáng khi đặt trong tính kỷ luật, sự hy sinh và tinh thần gắn kết đồng đội.

Nhìn rộng hơn, câu chuyện của Vương Thị Bình, Ngọc Minh Chuyên cùng dàn VĐV tiêu biểu như: Phùng Thị Ánh, Ma Thị Thương, Lý Thị Na, Ma Thu Hà, Hoàng Thị Giang, Đinh Thị Hảo, Trịnh Hồng Phương... đã khắc họa nên diện mạo đa sắc màu của thể thao xứ Tuyên. Mỗi người theo đuổi một bộ môn, đối mặt với những rào cản đặc thù, nhưng đều gặp nhau ở điểm chung: nghị lực phi thường và khát vọng vươn lên đã tạo nên một thế hệ bông hồng vàng đầy tự hào. Đánh giá về vai trò của các nữ VĐV, ông Nông Thanh Hải, Giám đốc Trung tâm Huấn luyện và thi đấu thể thao tỉnh chia sẻ: "Thể thao thành tích cao đòi hỏi tính kỷ luật và ý chí vượt khó rất lớn, nhưng với các VĐV nữ, rào cản ấy còn nhân lên gấp bội bởi những yếu tố về thể lực, tâm lý và áp lực đời sống. Những tấm huy chương mà các em mang về không chỉ là thành tích cá nhân, mà còn là niềm tự hào của thể thao tỉnh nhà, khẳng định vị thế và sức sống của thể thao Tuyên Quang trên bản đồ thể thao cả nước và quốc tế".

Vận động viên Vương Thị Bình biểu diễn nội dung quyền đồng đội nữ môn Pencak Silat tại SEA Games 32 ở Campuchia.

Không chỉ làm tốt công tác tuyên truyền, bà Viên (thứ 2 từ trái sang) còn tích cực hỗ trợ bà con phát triển kinh tế.

Bà Hứa Thị Xuân, thôn Yên Cốc chăm sóc cây thanh long.

Những nữ tướng U70 ở Yên Nguyên

BÍCH PHƯƠNG

Sương sớm vừa tan, miền quê Yên Cốc, xã Yên Nguyên hiện ra rạng rỡ với diện mạo đổi thay rõ nét. Phía sau những con đường bê tông kiên cố nối dài vắt ngang thôn xóm, những nếp nhà mới khang trang bừng sáng dưới nắng cùng các mô hình kinh tế hiệu quả là sự cống hiến thầm lặng của những con người đi tiên phong. Người dân nơi đây thường nhắc về họ với niềm tự hào sâu sắc, gọi họ là những "nữ tướng" của bản làng.

Không ngưng nghỉ tay chân

CÙNG anh Hà Văn Ba, Trưởng thôn Yên Cốc, chúng tôi đến thăm cơ ngơi của bà Hứa Thị Xuân. Bằng giọng nói hồ hởi, anh Ba tự hào giới thiệu, dù đã gần 70 tuổi nhưng bà Xuân vẫn vẹn nguyên ngọn lửa hăng say phát triển kinh tế. Ở vùng quê này, bà luôn được xem là tấm gương sáng cho cán bộ, đảng viên và toàn thể Nhân dân noi theo. Bước qua cánh cổng, một không gian rợp bóng mát hiện ra trước mắt: ngôi nhà xây khang trang, rộng rãi, sạch sẽ nằm lọt thỏm giữa khu vườn với cây trái sum suê suốt bốn mùa.

Ít ai biết, người nông dân miệt mài với đất đai ấy nguyên là một giáo viên đã nghỉ hưu. Năm 2013, sau khi hoàn thành sự nghiệp trồng người, bà Xuân tiếp tục nhận được sự tín nhiệm bầu làm người có uy tín trong đồng bào dân tộc thiểu số. Giai đoạn ấy, xã Yên Nguyên đang dốc sức tập trung xây dựng và hoàn thành các tiêu chí nông thôn mới. Không quản ngại sương gió, bà Xuân trở thành người đi đầu vận động Nhân dân hiến đất làm đường, tích cực đóng góp sức người, sức của xây dựng cơ sở hạ tầng. Song song đó, bà mải miết vận động bà con chuyển đổi cơ cấu cây trồng, vật nuôi nhằm phát triển kinh tế hộ gia đình, không ngừng nâng cao thu nhập.

Phát huy trách nhiệm nêu gương, bà cùng chồng bàn bạc, quyết định chuyển đổi toàn bộ diện tích đất sản xuất sang mô hình kinh tế tổng hợp, trồng cây ăn quả. Bà áp dụng linh hoạt phương pháp thâm canh, xen canh các loại cây ngắn ngày với chiến lược "lấy ngắn nuôi dài". Thành quả hôm nay là một hệ sinh thái trù phú với 1,3 ha rừng cùng 100 gốc thanh long đỏ, 100 gốc bưởi, chanh tứ thì cùng những khóm tre mai, tre bát độ vươn cao vạm vỡ.

Đưa mắt về phía mặt nước gợn sóng lăn tăn của ao cá rộng hơn 500m^2, bà Xuân mỉm cười bảo, gia đình vừa đầu tư trên 300 triệu đồng để nuôi thủy sản. Tuyến đường bê tông mới kiên cố dẫn thẳng vào khu sản xuất, hệ thống tạo oxy cùng hệ thống cấp và thoát nước bài bản để tối đa hiệu quả chăn nuôi.

Không dừng lại ở đó, gia đình bà còn mở rộng chăn nuôi lợn sinh sản, nuôi thêm gà thương phẩm. Bà Xuân tự hào, mô hình kinh tế khép kín này mang lại thu nhập khoảng 250 triệu đồng/năm, gia đình có kinh tế khấm khá hơn nhiều.

Là người tận tụy, nói được làm được, bà đã truyền cảm hứng và luôn tận tình hướng dẫn, chia sẻ kinh nghiệm cho đồng bào xung quanh, giúp họ vươn lên làm ăn thoát nghèo. Nhờ sự vận động của bà, nhiều hộ khó khăn đã mạnh dạn vay vốn, áp dụng tiến bộ kỹ thuật và thay đổi tư duy canh tác. Tinh thần trách nhiệm cao cả của bà đã góp phần quan trọng, làm chuyển biến nhận thức của người dân, cùng nhau xây dựng đời sống mới văn minh, hiện đại nhưng vẫn gìn giữ trọn vẹn nét văn hóa truyền thống.

Ngọn lửa uy tín sưởi ấm bản làng

Không chỉ có những người tiên phong làm kinh tế giỏi như bà Xuân, Yên Cốc còn có những ngọn lửa nhiệt huyết, ngày đêm tận tụy gắn kết cộng đồng như bà Ma Thị Viên, thôn Trục Trì (cũ). Sau khi sáp nhập, thôn Trục Trì nay trở thành một phần của thôn Yên Cốc. Đón phóng viên bằng sự niềm nở, đôn hậu của người vùng cao, bà Ma Thị Viên - người có uy tín tại thôn rất phấn khởi. Bằng chất giọng chân chất, bà tâm sự triết lý sống giản đơn của mình: "Cán bộ thôn phải nói Dân nghe, làm Dân tin. Mình sống chân thành thì bà con sẽ tin tưởng và ủng hộ".

Chính bằng sự tận tâm, chân thành ấy, những chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước được bà Viên khéo léo truyền đạt đến Nhân dân một cách dễ hiểu, bám sát đặc điểm đời sống của đồng bào Tày. Bà thường xuyên đi từng ngõ, gõ từng nhà để vận động người dân tham gia các phong trào thi đua, góp sức xây dựng nông thôn mới. Từ việc hỗ trợ các loại quỹ như: Quỹ xóa nhà tạm cho đến huy động ngày công giúp đỡ những hộ có hoàn cảnh khó khăn, nơi nào cũng in đậm dấu chân của bà.

Thấy rõ lợi thế đất đai địa phương rất thuận lợi cho cây trồng ngắn ngày, bà mạnh dạn giới thiệu các mô hình trồng rau màu, nuôi gà, nuôi lợn sao cho phù hợp nhất với điều kiện của từng hộ. Bà không ngần ngại trực tiếp đến từng gia đình, tận tình hướng dẫn kỹ thuật chăm sóc cây trồng, vật nuôi. Điển hình như câu chuyện đổi đời của gia đình chị Khương Thị Nhạc. Trước đây, vì chỉ độc canh cây lúa nên thu nhập của gia đình chị bấp bênh. Khi nghe theo tư vấn của bà Viên, chị đã mạnh dạn chuyển hướng sang trồng dưa chuột. Thật bất ngờ, ngay vụ đầu tiên, vườn dưa đã mang về cho gia đình khoản thu hơn 20 triệu đồng - mức thu nhập mà trước đây chị chưa bao giờ dám nghĩ tới. Thành công của chị Nhạc đã tạo hiệu ứng lan tỏa, tiếp thêm tự tin cho nhiều hộ dân trong thôn mạnh dạn chuyển đổi kinh tế.

Bên cạnh việc chăm lo sinh kế, bà Viên còn là cầu nối vững chắc trong xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân. Bằng sự vận động khéo léo, bà đã thuyết phục nhiều hộ tự nguyện hiến đất, góp công làm đường giao thông nông thôn. Nhờ đó, người dân trong thôn hỗ trợ nhau ngày công xây dựng nhà cửa, cùng nhau gìn giữ nếp sống văn minh, khiến tình làng nghĩa xóm ngày một gắn bó sâu nặng. Ở cái tuổi gần 70, bà Ma Thị Viên vẫn tận tụy với công việc chung và luôn tràn đầy nhiệt huyết với các phong trào của thôn. Bằng tinh thần trách nhiệm, sự tận tâm cùng uy tín sâu rộng, bà đã trở thành điểm tựa tinh thần vững chãi cho đồng bào nơi đây.

Bóng dáng của hai "nữ tướng" Hứa Thị Xuân và Ma Thị Viên khắc họa đậm nét vẻ đẹp của người phụ nữ thời kỳ mới. Đánh giá về những đóng góp của họ, đồng chí Nguyễn Gia Luyện, Chủ tịch UBND xã Yên Nguyên khẳng định: Bà Xuân và bà Viên là những hạt nhân tiêu biểu, những tấm gương sáng trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số. Sự tận tâm, trách nhiệm và uy tín của các bà không chỉ giúp bà con vươn lên thoát nghèo, làm giàu chính đáng mà còn đóng góp to lớn vào công cuộc xây dựng nông thôn mới, củng cố khối đại đoàn kết toàn dân tại địa phương. Dưới bàn tay cần mẫn và sự nêu gương của họ, mùa xuân của ấm no đang không ngừng nảy lộc trên quê hương■

LẮNG NGHE CUỘC SỐNG

Mở cửa trái tim

■ BẢO CHI

TÔI từng biết chị - một nữ kiến trúc sư tài năng nhưng lại sống với một trái tim khép chặt. Sau tai nạn giao thông năm 20 tuổi, chị vĩnh viễn mất đi một bên chân. Không gục ngã, chị dồn toàn bộ tâm huyết vào công việc. Những bản thiết kế của chị luôn chỉn chu, sáng tạo và đầy bản lĩnh, khiến ai trong công ty cũng phải trầm trồ. Chị kiên cường vượt lên nghịch cảnh, nhưng đằng sau sự chuyên nghiệp ấy là một vỏ ốc mặc cảm. Chị tự dặn lòng: "Một người không lành lặn như mình, làm sao dám mơ về một mái ấm trọn vẹn?"

Cho đến khi anh chuyển đến phòng thiết kế. Ban đầu, anh tiếp cận chị bằng sự tôn trọng tuyệt đối dành cho một người đồng nghiệp tài năng. Anh nể phục cách chị làm việc, sự tỉ mỉ trong từng đường nét và tinh thần quật cường chưa bao giờ lấy sự khiếm khuyết ra để bào chữa. Nhưng rồi từ sự nể phục ấy, tình cảm trong anh lớn dần lên. Anh chăm sóc chị từ những điều nhỏ nhặt nhất, nhìn chị bằng sự trân trọng chứ không phải lòng thương hại.

Thế nhưng, càng nhận được tình cảm chân thành, chị lại càng hoảng sợ. Nỗi mặc cảm sâu thẳm gào lên: "Hãy dừng lại, mi không xứng đáng!". Chị bắt đầu né tránh, chủ động đẩy anh ra xa.

Một buổi chiều mưa, thấy chị cố gắng tự chuyển xe lăn dưới hiên văn phòng, anh bước đến, nhẹ nhàng ôm lấy chị và nói: "Anh trân trọng tài năng và tinh thần của em trong công việc, nhưng anh còn yêu cả những vết sẹo mà em đang cố giấu. Đừng trốn chạy nữa!"

Giữa tiếng mưa rơi rào rạt, chị bỗng nghe thấy nhịp đập dồn dập từ lồng ngực mình. Đó là nhịp đập của sự khao khát được yêu thương - thứ âm thanh chị đã cố tình dập tắt suốt nhiều năm. Chị nhận ra rằng, buông bỏ giáp sắt mặc cảm không phải là yếu đuối, mà là sự dũng cảm nhất của một người phụ nữ ■

Chị Phùng Thị Mùi cùng cộng sự (người quay Clip) trực tiếp lên rừng quay video giới thiệu về núi rừng và thảo dược tự nhiên ở Bình An.

Theo chân những nữ Reviewer nâng tầm dược liệu bản địa

■ DIỆU KỲ

Bên hiên nhà sàn hay góc vườn quen nơi các bản làng Tuyên Quang, hình ảnh những người phụ nữ dân tộc Tày, Dao, Nùng tự tin cầm điện thoại quay video đã không còn lạ lẫm. Bằng sự mộc mạc và chân thành, những "nữ reviewer" nông sản đang bước vào không gian thương mại điện tử, tự tay viết nên câu chuyện làm kinh tế số ngay trên mảnh đất quê hương.

Tiktoker Nông Cẩm Quỳnh với niềm đam mê nông sản.

Những người kể chuyện từ bản làng

Ở xã Bình Ca, Nông Cẩm Quỳnh từng ôm bao hoài bão nơi giảng đường Học viện Báo chí và Tuyên truyền ở Hà Nội. Nhưng rồi, cô gái người Nùng nhận ra mình không thuộc về những bon chen nơi phố thị. Quỳnh chọn bỏ phố về bản, tìm lại sự yên bình dưới mái nhà sàn. Thay vì chạy theo những nội dung giật gân, chị lặng lẽ ghi lại mâm cơm quê âm cúng, đĩa xôi cọ dẻo thơm hay củ me đất ven suối.

Tình yêu ấy còn nảy nở từ những trăn trở rất đỗi đời thường của người phụ nữ vùng cao. Tại xã Bình An, chị Phùng Thị Mùi ngày ngày lên rừng hái thảo dược, mang trong lòng nỗi sợ lo thầm kín. Nhìn các mế, các ông lang trong bản ngày một cao tuổi, những bài thuốc gia truyền diệu kỳ cứ thu hẹp loanh quanh chốn bản làng ít người biết tới, Mùi quyết định cầm máy quay. Chị chỉ mong dùng công nghệ để lưu lại chút vốn quý của dân tộc, để những bài thuốc ấy không bị mai một theo thời gian.

Cùng chung khát vọng mong muốn đưa hình ảnh quê hương đi xa, tại thôn Nà Khậu, xã Bình An chị Lý Thị Líu (chủ kênh YouTube Triệu Mai Hương) lại bắt đầu hành trình làm nội dung số từ đôi bàn tay trắng. Từng quen với ruộng đồng, chăn nuôi, khi bước sang tuổi làm mẹ, chị Líu mày mò học quay phim, làm YouTube. Những video chân chất về cảnh chăm đàn lợn, nấu món ăn địa phương được chị cẩn thận chèn phụ đề tiếng Anh, thu hút hàng triệu lượt xem từ khắp nơi trên thế giới, mở ra một lối đi bất ngờ cho người phụ nữ nông thôn.

Hành trình ấy đôi khi lại bắt đầu từ những ngỡ ngàng đầu tiên trong chính mái nhà sàn nhỏ. Ban đầu, khi thấy con gái Triệu Thị Xiển, xã Lâm Bình cứ rảnh rỗi là xách máy đi khắp bản, người mẹ là chị Triệu Thị Lưu - vừa lạ lẫm vừa ái ngại. Nhưng rồi thương con, người mẹ hiền lành ấy gạt đi sự ngượng ngùng để đứng trước ống kính, trở thành "bạn diễn" ăn ý. Chị Lưu mộc mạc chia sẻ: "Quay thì cũng may mắn,

quay rồi đăng lên thấy có nhiều người ủng hộ, xem thì cứ hai mẹ con cứ dần dần làm thôi".

Từ thước phim dung dị đến đòn bẩy kinh tế số bền vững

Chẳng ai ngờ những thước phim mộc mạc quay bằng chiếc điện thoại lại giúp tìm đầu ra cho nông sản. Câu chuyện ấy hiện hữu rõ nét tại hợp tác xã thảo dược của Phùng Thị Mùi ở Bình An. Từ những buổi livestream mộc mạc giới thiệu bài thuốc gia truyền, Mùi nhận ra nếu chỉ bán lẻ từng đơn thì không thể giúp bà con giải quyết dứt điểm nỗi lo được mùa mất giá. Quyết không để tài nguyên quê hương bị lãng phí, chị mạnh dạn thành lập và đảm nhận vai trò Giám đốc Hợp tác xã thảo dược Phùng Thị Mùi. Dưới sự dẫn dắt quyết liệt và tư duy nhạy bén của cô gái 9X, HTX không chỉ đơn thuần là nơi thu mua nông sản, dược liệu thô cho bà con, mà còn tiên phong trong việc chuẩn hóa quy trình; xây dựng thương hiệu, đưa sản phẩm tự tin vươn ra thị trường cả nước.

Hiện, HTX đang tạo công ăn việc làm thường xuyên cho 8 lao động địa phương với mức thu nhập ổn định từ 7 đến 10 triệu đồng/người/tháng. Trong xưởng đóng gói thơm nức mùi thảo dược, đôi tay thoăn thoắt chuẩn bị những hộp hàng gửi cho khách, chị Ma Thị Sim, thôn Phiêng Luông cười rạng rỡ. Chị chia sẻ: "nhờ có HTX của Mùi, mình được tạo điều kiện làm việc ngay tại nhà. Thu nhập ổn định mà cái quý giá nhất là được ở gần chăm sóc bố mẹ già, sớm tối có chồng con bên cạnh, bữa cơm gia đình lúc nào cũng ấm cúng".

Hành trình đưa đặc sản vươn xa còn được tiếp nối trên cao nguyên đá Đồng Văn, nơi chị Lưu Thị Hòa - người từng tốt nghiệp Thạc sĩ Luật - chọn rời phố thị để trở về quê hương. Chị thành lập Hợp tác xã Po Mỷ, vừa làm video giới thiệu cảnh đẹp, vừa quảng bá nông sản trên mạng xã hội.

Để làm ăn bài bản, chị liên kết với gần 200 hộ dân để sản xuất các sản phẩm sạch như mật ong bạc hà, sâm khoai, lê, cùng các món chế biến thủ công như thịt gác bếp, lạp sườn, phở sâm khoai... Tất cả đều được chuẩn hóa chất lượng và dán tem QR truy xuất nguồn gốc. Sản phẩm không chỉ bán qua chuỗi cửa hàng "Về bản" tại Hà Nội mà còn được đưa lên các sàn thương mại điện tử như Postmart, Lazada, Shopee, giúp tỷ lệ bán hàng online chiếm tới 70 - 80%. Chị Hòa chia sẻ: "Nhờ làm số hóa từ sớm, sau hơn 6 năm, HTX đã phát triển ổn định với doanh thu đạt 2,5 tỷ đồng mỗi năm".

Sức lan tỏa của kinh tế số ấy giờ đây đã vươn mình trở thành một phong trào tại xã Lâm Bình. Nơi đây đang sở hữu một hệ sinh thái sáng tạo nội dung số vô cùng sôi động với trên 50 kênh YouTube, TikTok hoạt động thường xuyên của đồng bào các dân tộc. Trong đó 50% là tài khoản là những người phụ nữ miền núi. Trao đổi về định hướng tương lai, ông Tô Viết Hiệp, Bí thư Đảng ủy xã Lâm Bình tâm huyết chia sẻ: "Chúng tôi luôn mong muốn mỗi người dân Lâm Bình, đặc biệt là những người phụ nữ miền núi, sẽ trở thành một người kể câu chuyện bản làng. Không chỉ bán nông sản, mà còn quảng bá du lịch, văn hóa, thiên nhiên và con người Lâm Bình. Chúng tôi thường xuyên tổ chức những phiên chợ số phát trực tiếp ngay tại nương rẫy để tạo sinh kế lâu dài cho bà con, đặc biệt là những người phụ nữ ngay tại quê hương".

Chiều buông xuống trên những bản làng Tuyên Quang, ánh điện vàng ấm áp lại sáng lên bên những mái nhà sàn. Nhịp sống mới đến từ những điều dung dị và chân thật như thế. Từ chiếc điện thoại nhỏ trên tay, những người phụ nữ bản địa đang từng ngày miệt mài làm kinh tế bằng chính sự mộc mạc của tâm hồn mình, để sản phẩm của quê hương vươn xa đến mọi miền đất nước■

CỬA SỔ TRI THỨC

Bắt cóc Online

■ HẢI LÂM

Từ đầu năm, một thủ đoạn lừa đảo mới xuất hiện, nhắm vào đối tượng trẻ: Bắt cóc Online.

Thủ đoạn chung là những nạn nhân bị đối tượng lừa đảo khống chế qua điện thoại. Có người bị dụ tham gia "việc làm Online", có người được thông báo "trúng thưởng", có người bị giả danh công an, viện kiểm sát, ngân hàng. Đáng lo hơn, kẻ xấu còn sử dụng công nghệ để tạo hình ảnh, giọng nói, cuộc gọi video giả nhằm khiến nạn nhân tin rằng người đang nói chuyện với mình là "người thật". Điều đáng sợ của kiểu lừa đảo này không chỉ nằm ở số tiền có thể mất. Với những vụ được gọi là bắt cóc Online, nạn nhân bị dẫn dắt bằng tâm lý sợ hãi, cô lập khỏi gia đình, bạn bè; thậm chí bị yêu cầu tự quay video, tự di chuyển hoặc tự thực hiện các hành động theo hướng dẫn của kẻ lừa đảo. Khi ấy, chiếc điện thoại vốn là công cụ kết nối lại vô tình trở thành "sợi dây" trói người dùng vào một kịch bản đã được sắp đặt.

Nếu tỉnh táo, hầu như ai cũng đoán được đây là kịch bản lừa đảo, nhưng tại sao người trẻ vẫn dính bẫy?

Trên thực tế, thế hệ Gen Z tuy thành thạo công nghệ nhưng lại thiếu kỹ năng phản biện, hiểu biết pháp luật và kinh nghiệm ứng xử. Đây là điểm yếu mà tội phạm mạng nhắm tới.

Bắt cóc Online không bắt đầu bằng một sợi dây hay cánh cửa bị khóa. Nó có thể bắt đầu từ một cuộc gọi, một tin nhắn, một đường link tưởng như vô hại trên chính chiếc điện thoại mỗi người vẫn cầm trên tay. Khi nỗi sợ được đẩy lên cao, người ta dễ quên mất một điều rất đơn giản: mình có quyền dừng lại, tắt máy và tìm người đáng tin cậy để kiểm chứng.

Cơ quan chức năng đã nhiều lần khẳng định: Không có chuyện công an, viện kiểm sát yêu cầu chuyển tiền qua điện thoại hay mạng xã hội. Những cuộc gọi, tin nhắn từ người lạ yêu cầu truy cập link, chuyển tiền chắc chắn là lừa đảo.

Bắt cóc Online chỉ là một biến tướng trong muôn kiểu tội phạm công nghệ cao. Công nghệ giúp kẻ gian ngụy trang, nhưng sự tỉnh táo và bản lĩnh của mỗi người mới là tường lửa vững chắc nhất để bảo vệ chính mình. Và cách tự bảo vệ mình đơn giản nhất lại là chậm lại một chút: Lắng nghe - kiểm chứng rồi mới tin!

Ảnh minh họa.

Bài học đắt giá cho hành vi TRỐN THUẾ

GIANG LAM

Bùng nổ thương mại điện tử và những phiên livestream bán hàng "chốt trăm đơn, nghìn đơn" đang trở thành xu hướng kinh doanh phổ biến. Tuy nhiên, đằng sau những con số doanh thu "khủng" trên sóng trực tiếp là nguy cơ thất thu ngân sách nhà nước khi không ít đối tượng cố tình lợi dụng kẽ hở không gian mạng để che giấu doanh thu, lách luật trốn thuế. Việc cơ quan Cảnh sát điều tra Công an tỉnh Tuyên Quang vừa khởi tố vụ án, khởi tố bị can đối với N.X.A. về tội "Trốn thuế" với số tiền che giấu lên tới hơn 50 tỷ đồng là hồi chuông cảnh tỉnh nghiêm khắc đối với những cá nhân, hộ kinh doanh đang cố tình xem thường pháp luật.

DOANH THU "KHỦNG", KÊ KHAI "NHỎ GIỌT"

THỜI gian qua, hoạt động kinh doanh trực tuyến trên các nền tảng mạng xã hội phát triển rầm rộ. Không cần mặt bằng đắt đỏ, chỉ với chiếc điện thoại thông minh cùng phông nền đơn giản, nhiều chủ hộ kinh doanh đã thu về khoản lợi nhuận khổng lồ. N.X.A. sinh năm 1983, trú tại xã Thái Hòa cũng là một trong những trường hợp như thế.

Bằng việc thường xuyên livestream trên mạng xã hội để bán các sản phẩm may mặc, đồ gia dụng, N.X.A. thu hút lượng lớn khách hàng giao dịch mỗi ngày. Tuy nhiên, đằng sau sự tấp nập của "chợ mạng" ấy là kế hoạch gian lận tài chính tinh vi. Qua công tác nắm tình hình, Phòng Cảnh sát kinh tế Công an tỉnh Tuyên Quang đã phát hiện sự bất thường giữa quy mô giao dịch thực tế và nghĩa vụ tài chính mà chủ hộ này thực hiện với nhà nước.

Quá trình xác minh cho thấy: Từ tháng 10/2024 đến tháng 8/2025, tổng doanh thu thực tế từ bán hàng livestream của N.X.A. đạt con số gần 50,9 tỷ đồng. Thế nhưng, đối tượng lại kê khai doanh thu với cơ quan thuế chỉ vỏn vẹn 308 triệu đồng - một con số "nhỏ giọt" vô cùng phi lý. Bằng việc giấu khoản doanh thu chênh lệch hơn 50 tỷ đồng, N.X.A. đã trốn nộp tiền thuế vào ngân sách nhà nước gần 837 triệu đồng.

"GÓC KHUẤT" DOANH THU

Nhiều người kinh doanh online hiện nay vẫn mang tâm lý chủ quan khi cho rằng các giao dịch trên không gian mạng mang tính ẩn danh, tiền chuyển qua tài khoản cá nhân hoặc thu hộ (COD) thì cơ quan chức năng sẽ khó lòng kiểm soát.

Chia sẻ về phương thức đấu tranh với loại tội phạm mới này, đồng chí Võ Bá Châu, Trưởng phòng Cảnh sát kinh tế, Công an tỉnh Tuyên Quang cho biết: "Các đối tượng trốn thuế trên không gian mạng thường sử dụng nhiều tài khoản ngân hàng khác nhau, chia nhỏ dòng tiền giao dịch hoặc thông qua các đơn vị dịch vụ chuyển phát để dòng tiền không hiển thị tập trung. Tuy nhiên, mọi giao dịch điện tử đều để lại 'vết chân số'. Việc phối hợp chặt chẽ giữa lực lượng Công an, cơ quan Thuế cùng sự hỗ trợ trích xuất dữ liệu từ các ngân hàng, đơn vị vận chuyển đã giúp lực lượng chức năng nhanh chóng làm rõ bản chất hành vi gian lận của N.X.A".

Ngày 29-11-2025, cơ quan Cảnh sát điều tra Công an tỉnh Tuyên Quang đã ra quyết định khởi tố vụ án, khởi tố bị can đối với N.X.A. về tội "Trốn thuế". Trước đó, lực lượng chức năng cũng đã khởi tố, bắt tạm giam Trần Đình Tho, sinh năm 1986, trú xã Tam Hồng, tỉnh Phú Thọ - chủ hộ kinh doanh dịch vụ du lịch tại tổ dân phố 22 Minh Khai, phường Hà Giang 2 - về hành vi kê khai thấp hơn thực tế để trốn thuế trên 1,7 tỷ đồng.

Việc phanh phui các vụ án này nhận được sự ủng hộ rất lớn từ cộng đồng doanh nghiệp và các hộ kinh doanh chân chính trên địa bàn. Chị Nguyễn Thu Trang, một chủ cửa hàng kinh doanh thời trang lâu năm tại tổ dân phố Tân Hà 31, phường Minh Xuân cho biết: "Chúng tôi kinh doanh truyền thống, thuê mặt bằng, đóng thuế và phí đầy đủ nên khi thấy các trang bán hàng online doanh thu hàng chục tỷ nhưng không nộp thuế, chúng tôi rất trăn trở. Việc cơ quan chức năng xử lý nghiêm các trường hợp livestream trốn thuế không chỉ giữ gìn kỷ cương pháp luật mà còn tạo sự công bằng, minh bạch cho những người làm ăn chân chính".

KHÔNG CÓ "VÙNG TRỐNG" PHÁP LUẬT

Chuyển đổi số mang lại cơ hội bình đẳng cho tất cả mọi người, nhưng bình đẳng về cơ hội kinh doanh phải đi liền với bình đẳng về nghĩa vụ pháp lý. Hành vi khai giảm doanh thu, trốn thuế không chỉ làm thất thoát ngân sách nhà nước mà còn trực tiếp gây ra sự cạnh tranh bất bình đẳng trên thị trường.

Việc khởi tố vụ án trốn thuế đối với N.X.A. là bài học đắt giá cho các cá nhân, Tiktoker, KOLs hay các chủ shop đang hoạt động bán hàng livestream. Pháp luật hiện hành đã quy định rất rõ về nghĩa vụ kê khai, nộp thuế thu nhập cá nhân và thuế giá trị gia tăng đối với hoạt động thương mại điện tử. Mọi hành vi cố tình chia nhỏ dòng tiền, dùng nhiều tài khoản không chính chủ, không xuất hóa đơn hoặc không kê khai đúng doanh thu thực tế đều sẽ bị trích xuất dữ liệu và xử lý nghiêm theo Điều 200 Bộ luật Hình sự.

Thời gian tới, Công an tỉnh Tuyên Quang tiếp tục phối hợp chặt chẽ với cơ quan Thuế và các ngành chức năng tập trung rà soát, xử lý nghiêm các cá nhân, tổ chức lợi dụng hoạt động thương mại điện tử để kinh doanh hàng hóa vi phạm, gian lận và trốn thuế.

Lực lượng chức năng khuyến cáo các hộ kinh doanh trực tuyến trên địa bàn tỉnh cần chủ động nâng cao ý thức chấp hành pháp luật, thực hiện nghiêm việc đăng ký, kê khai và nộp thuế đầy đủ. Đồng thời, đề nghị người dân khi phát hiện thông tin liên quan đến các hành vi vi phạm pháp luật, gian lận thương mại và trốn thuế trên không gian mạng, kịp thời cung cấp cho cơ quan Công an nơi gần nhất để xử lý, chung tay xây dựng môi trường kinh doanh lành mạnh, minh bạch ■

Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an tỉnh Tuyên Quang khởi tố vụ án, khởi tố bị can đối với N.X.A, sinh năm 1983, trú tại xã Thái Hòa về tội "Trốn thuế".

Bi kịch từ sự bốc đồng

LÊ DUY

Một buổi chiều cuối tháng 9, không gian tại trụ sở Tòa án Nhân dân tỉnh Tuyên Quang dường như đặc quánh bởi sự tĩnh lặng và những tiếng thở dài kìm nén. Bản án 7 năm tù giam về tội "Giết người" được tuyên cho bị cáo Cấn Duy Bình, sinh năm 1990, trú tại thôn 3, xã Vị Xuyên đã khép lại mặt pháp lý của một vụ án hình sự. Nhưng bi kịch thực sự không chỉ nằm ở bản án chốn công đường, mà ở sự vỡ vụn của hai mái ấm gia đình chỉ vì một phút bốc đồng, giải quyết mâu thuẫn bằng bạo lực.

Sự hung hãn mất kiểm soát

CÂU chuyện đau lòng bắt nguồn từ một mâu thuẫn tưởng chừng nhỏ nhặt nhưng lại bùng phát thành một chuỗi những hành động bạo lực liên tiếp. Theo hồ sơ vụ án, mọi chuyện khởi phát vào khoảng 12 giờ 30 phút ngày 29 - 7 - 2023, sau khi một nhóm thanh niên dự lễ ăn hỏi tại xã Đạo Đức, huyện Vị Xuyên (cũ) nay là xã Vị Xuyên. Lúc này, Dương Văn Hoàng (sinh năm 1995) cùng một số người bạn tìm đến quán karaoke của ông Dương Hữu Thường để hát. Tại đây, do quán đóng cửa, Hoàng đã chạm mặt ông H.T.Đ (sinh năm 1968) trú tại xã Vị Xuyên. Cho rằng Hoàng đến để đòi nợ chủ quán, ông H.T.Đ đã lớn tiếng cãi vã, châm ngòi cho một cuộc xô xát không đáng có.

Trong lúc mất bình tĩnh, ông H.T.Đ vớ lấy chiếc dây sạc xe điện định đánh Hoàng, trong khi Hoàng cũng phản kháng bằng một chiếc hót rác bằng nhựa cán dài 60 cm. Cơn giận dữ chưa dừng lại, Hoàng chạy đi lấy một con dao quắm dài 93 cm, còn ông H.T.Đ thì mở cốp xe mô tô rút ra một con dao nhọn. Rất may mắn, những người xung quanh đã kịp thời can ngăn, tước hung khí của Hoàng, tạm thời dập tắt được ngọn lửa bạo lực.

Tuy nhiên, "cây muốn lặng mà gió chẳng đừng". Đến khoảng 14 giờ 30 phút cùng ngày, khi Hoàng vừa được bạn chở đến nghỉ tại một ngôi nhà thuộc xã Vị Xuyên, ông H.T.Đ tiếp tục điều khiển xe mô tô bám theo. Trên tay ông H.T.Đ vẫn lăm lăm con dao nhọn còn nguyên trong vỏ, liên tục chửi bới và thách thức. Dù được mọi người khuyên can, hai bên vẫn lao vào xô đẩy. Hoàng dùng chân đạp nhưng bị ngã, còn ông H.T.Đ dùng vỏ dao đánh trúng vai Hoàng.

Bị cáo Cấn Duy Bình tại phiên tòa.

Lợi dụng lúc ông H.T.Đ bị can ngăn, Hoàng vội vã chạy về nhà của Cấn Duy Bình (sinh năm 1990) tại tổ 1, thị trấn

Công an xã Vị Xuyên tuyên truyền pháp luật đến Nhân dân.

Vị Xuyên, nay là thôn 6, xã Vị Xuyên. Thế nhưng, sự hung hãn đã làm mờ lý trí của người đàn ông lớn tuổi. Ông H.T.Đ ngoan cố điều khiển xe đuổi theo tận cửa nhà Bình, tiếp tục chửi bới. Tại đây, một cuộc hỗn chiến thực sự đã nổ ra. Trong lúc cuộc hỗn chiến giữa Hoàng và ông H.T.Đ diễn ra căng thẳng trước cửa nhà mình, Cấn Duy Bình đang ở một ngôi nhà khác thông qua hệ thống camera an ninh và những dòng tin nhắn báo tin, Bình nhận thấy nhà mình đang trở thành chiến trường. Thay vì báo cáo cơ quan công an để lực lượng chức năng can thiệp, Bình lại tự mình điều khiển xe ô tô lao thẳng đến hiện trường.

Chiếc xe dừng lại, Bình đi bộ vào giữa khu vực xô xát, lớn tiếng quát tháo. Bỏ ngoài tai lời can ngăn của chủ nhà, ông H.T.Đ vẫn tiếp tục vung hai đoạn sắt nhằm thẳng hướng Hoàng mà đánh. Chính sự cố chấp này đã đẩy diễn biến vụ việc bước qua lằn ranh đỏ.

Chứng kiến cảnh tượng đó, sự phẫn nộ trong Bình bùng lên mạnh mẽ. Bình bước vội đến gốc cây trước cửa nhà, nhặt lấy một nửa viên gạch đất nung và dùng lực ném mạnh về phía ông H.T.Đ. Ông H.T.Đ ngã ngửa, đập người xuống nền đất, Bình lao đến, dùng đầu gối đè chặt nạn nhân và giằng lấy đoạn sắt trên tay ông H.T.Đ.

Dù bị thương nặng ở vùng đầu, máu chảy đầm đìa, ông H.T.Đ vẫn cố gượng đứng dậy, tiếp tục cầm dao chửi bới. Sự việc chỉ thực sự khép lại khi Bình bỏ chạy, còn ông H.T.Đ thì tự đi xe mô tô biển kiểm soát 23B1-253.82 rời khỏi hiện trường.

Bản án của lương tâm

Sau khi rời khỏi khu vực xô xát, bị thương chảy máu ròng rã nhưng ông H.T.Đ vẫn cố điều khiển xe mô tô. Khi đến Km271+650 Quốc lộ 2, đoạn đang thi công dang dở, ông H.T.Đ đã tự gây tai nạn, ngã cắm đầu xuống miệng hố ga trên vỉa hè. Dù được người dân địa phương nhanh chóng đưa đi cấp cứu tại Bệnh viện Đa khoa Vị Xuyên và sau đó chuyển tuyến lên Bệnh viện Đa khoa Hà Giang, nhưng do tình trạng đa chấn thương quá nặng, nạn nhân đã trút hơi thở cuối cùng vào lúc 05 giờ 12 phút ngày 30 - 7 - 2023.

Thẩm phán - Chủ tọa phiên tòa, bà Ma Thị Tuyết Mai chia sẻ đầy xót thương: Nếu gia đình nạn nhân đau đớn vì sinh ly tử biệt, thì gia đình bị cáo Cấn Duy Bình lại rơi vào một bi kịch khác, u ám và bế tắc không kém. Chỉ vì một phút thiếu kiềm chế, vung tay ném viên gạch vô tri, Bình đã ném luôn cả tuổi trẻ và tự do của chính mình vào sau chấn song sắt.

Đối với gia đình nạn nhân H.T.Đ, bi kịch ập đến quá đột ngột. Ông ra đi để lại người mẹ già là bà Trần Thị Tuyền, cùng người vợ là bà Hà Thị Ngân chìm trong nỗi đau mất mát khôn nguôi. Không có bất kỳ khoản tiền bồi thường nào có thể gọi người chồng, người con của họ sống lại.

Còn bản án 7 năm tù giam dành cho Cấn Duy Bình cũng đồng nghĩa với việc gia đình anh mất đi trụ cột vững chắc nhất. Bình vướng vòng lao lý, bỏ lại người vợ trẻ Nguyễn Minh Thu cùng hai đứa con thơ dại (con lớn mới 7 tuổi, con nhỏ chưa tròn 2 tuổi) bơ vơ giữa dòng đời. Xót xa hơn, Bình còn có một người cha đẻ đang ốm đau bệnh tật, thường xuyên cần người chăm sóc, phục vụ. Một phút nóng giận trút xuống đối thủ bằng viên gạch nặng 900 gam, Bình đã tự tay đập nát mái ấm bình yên của gia đình, buộc những người thân yêu nhất phải gồng gánh búa rìu dư luận và nỗi lo toan cơm áo gạo tiền.

Giá như, Bình biết kiềm chế cơn giận dữ; giá như anh ta chọn cách báo chính quyền thay vì tự mình giải quyết mâu thuẫn bằng bạo lực. Chỉ một chữ "giá như" muộn màng nhưng phải đánh đổi bằng 7 năm thanh xuân và nỗi đau dai dẳng của những người ở lại. Đây là bài học đắm nước mắt: Bạo lực không bao giờ giải quyết được mâu thuẫn, nó chỉ sinh ra những bi kịch tàn khốc, đẩy những người thân yêu nhất vào cảnh khốn cùng■

Gieo chữ giữa mây ngàn

■ DIỆU KỲ

TRÊN NHỮNG ĐỈNH NÚI MỜ SƯƠNG, NƠI ĐÁ TAI MÈO SỪNG SỮNG GÁC CỔNG TRỜI, CON CHỮ KHÔNG TỰ NHIÊN TÌM ĐẾN. NÓ THEO CHÂN NHỮNG THẦY CÔ GIÁO CẮM BẢN VƯỢT QUA NGÚT NGÀN DỐC THẲM ĐỂ Ở LẠI VỚI TRÒ NGHÈO. Ở NƠI CỰC BẮC ẤY, HÀNH TRÌNH GIEO CHỮ HIỆN LÊN QUA TỪNG CON ĐƯỜNG ĐÁ HỘC, TỪNG CAN NƯỚC ẤM ÁP TÌNH NGƯỜI, CÙNG NHỮNG CHUYỂN BIẾN CHAN HÒA NIỀM VUI CỦA BẢN LÀNG...

Cô giáo Sùng Thị Say, Trường PTDTBT Tiểu học và THCS Giáp Trung đến nhà dân vận động học sinh đến trường.

Chênh vênh đường đến lớp

BƯỚC sang thu, Sơn Vĩ chìm trong làn sương mù đặc quánh. Sương dày đến mức đứng cách nhau vài bước chân cũng chỉ thấy một bóng mờ nhòe. Không khí đầu mùa trên dốc đá chớm lạnh và hanh hao, cái lạnh ngấm dần qua lớp áo mỏng như báo hiệu một mùa đông sắp về.

Con đường mòn dẫn vào điểm trường Thàn Chư, thuộc Trường Phổ thông nội trú liên cấp Tiểu học và Trung học cơ sở Sơn Vĩ, xã Sơn Vĩ lổn nhổn những đá hộc sắc lẹm. Hơn mười năm gắn bó với điểm trường này, cô giáo Nguyễn Thị Thiền - người con gái dân tộc Tày không nhớ nổi chiếc xe máy của mình đã bao lần gãy nan hoa hay trượt bánh ngã nhoài ra hẻm núi.

Cô Thiền vẫn nhớ như in những ngày đầu mới nhận bản. Lớp học ngày ấy là căn nhà gỗ tạm dột nát, bàn ghế ghép bằng những mảnh bìa xù xì. Cứ đến mùa tra ngô hay ngày chợ phiên, lớp lại vắng ngắt. Lũ trẻ theo bố mẹ lên nương hoặc đi chơi chợ, cô Thiền lại lội bộ cả buổi chiều qua mấy quả núi để vào từng nhà vận động. Cô Thiền chia sẻ: "Có hôm vào tận nương, thấy đứa nhỏ tay gầy guộc ôm em, mặt lem luốc tro bếp nhìn cô ngơ ngác, tự nhiên cổ họng tôi nghẹn đắng. Dân bản nghèo quá, củ sắn củ khoai ăn còn đứt bữa thì cái chữ xa xỉ lắm. Nhưng tôi tự bảo lòng, nếu mình buông tay quay về xuôi, lũ trẻ ở đây sẽ mãi bị giam trong cái vòng quẩn quanh của đói nghèo. Thế là lại ở lại, dỗ dành từng đứa trở lại lớp".

Những cung đường uốn lượn giữa núi rừng vùng cao biên giới.

Cùng chung nỗi niềm bám dốc với cô Thiền, cô giáo trẻ Hoàng Thị Duyên (quê ở Tát Ngà) lại mang trong mình câu chuyện thích nghi và sẻ chia nơi vùng cao. Nhà cách điểm trường hơn 50 km đường rừng, Duyên chọn ở lại bản. Thử thách nhất ở Sơn Vĩ không chỉ là đường dốc, mà là việc sinh hoạt vào những tháng hạn kéo dài. Từ 3 - 4 giờ sáng, khi sương mờ còn giăng kín các vạt núi, cô Duyên cùng bà con đã mang can nhựa đi hứng nước nguồn đầu vạt đá. Mùa khô vùng cao, giọt nước sạch quý như ngọc. Những ngày đầu chưa quen cái lạnh và đường dốc, cô được bà con trong bản thương như con cháu, người cho củ sắn lùi than ấm sực, người gùi hộ can nước về tận điểm trường. Sự sẻ chia thuần hậu ấy của đồng bào chính là điểm tựa tiếp thêm nghị lực để người cô giáo trẻ vững tin bám lớp. Đằng sau bục giảng là biết bao nỗ lực nén lại tình cảm riêng tư.

Cô giáo Nguyễn Thị Thiên, Trường Phổ thông nội trú liên cấp Tiểu học và Trung học cơ sở Sơn Vĩ mang tình yêu đặc biệt với học trò vùng cao.

Câu chuyện của cô Lưu Thị Hợp, Trường Phổ thông nội trú liên cấp Tiểu học và Trung học cơ sở Sơn Vĩ làm nhiều người lặng đi. Hơn 16 năm gắn bó với vùng cao, cô Hợp kể lại kỷ niệm những ngày đầu phải mang đứa con trai mới 6 tháng tuổi lên điểm trường. Căn nhà công vụ ghép bằng ván xẻ nham nhở, gió lùa lồng lộng khiến đứa trẻ ốm yếu vì viêm phổi triền miên. Cuối cùng, cô đành cắn răng gửi con về quê nhờ ông bà chăm sóc. Sự xa cách và nỗi nhớ con da diết ấy là góc khuất lặng thầm mà chỉ những người mẹ chấp nhận bám bản mới hiểu hết.

Những bữa cơm níu chân trò nhỏ

Sự kiên trì của các thầy cô giáo không chỉ giữ sĩ số lớp học mà còn làm thay đổi nhận thức của chính phụ huynh vùng cao - những người từng nghĩ "cho con đi học không làm ra hạt ngô".

Anh Vàng A Páo, một phụ huynh ở thôn Thàn Chư, xã Sơn Vĩ, vừa dắt tay đứa con nhỏ đến trường vừa bộc bạch chân thành: "Trước đây tôi không muốn cho con đi học đâu, vì ở nhà còn phải chăn gà, làm nương. Nhưng thấy cô Thiền, cô Duyên tốt quá. Ngày mưa đường trơn trượt các cô vẫn đến tận nhà gọi con đi học. Mùa khô thiếu nước, các cô nhường từng gùi nước cho lũ trẻ rửa mặt. Nhìn các cô thương con mình như con ruột, người Mông mình cảm động lắm. Giờ nhà có khó mấy tôi cũng phải cho con đi học để biết cái chữ".

Không chỉ có sự thấu hiểu của phụ huynh, tình yêu thương của thầy cô còn đơm hoa kết trái ngay trong chính tâm hồn những đứa trẻ. Em Giàng Thị Cúc, học sinh lớp 4 điểm trường Thàn Chư, đôi mắt trong veo ngước nhìn cô giáo rồi rụt rè chia sẻ: "Đi học vui hơn ở nhà. Em ước sau này lớn lên cũng làm cô giáo giống như cô Thiền để về bản dạy các em nhỏ".

Chính cái khó lại kéo con người ta gần nhau hơn. Ở điểm trường Mầm non và Tiểu học thôn Ha Cá, xã Khâu Vai, cô giáo Giàng Thị Máy chẳng khác nào đứa con ruột thịt của bản. Những ngày rét mướt, cô trò quây quần bên bếp lửa sưởi ấm. Đáp lại tấm lòng của cô, mỗi mùa thu hoạch, người dân lại mang khi thì bó rau rừng, khi thì vài củ khoai nướng dúi vào tay cô. Mới đây, từ sự kết nối của những tấm lòng nhân ái, điểm trường Ha Cá đã được xây mới khang trang, trở thành điểm tựa vững chắc cho học sinh nghèo.

Trong số những người gieo chữ ở vùng biên viễn, cô giáo Sùng Thị Say - người con gái Mông của Trường PTDTBT Tiểu học và THCS Giáp Trung mang một năng lượng thật đặc biệt. Nuôi ước mơ đứng trên bục giảng từ ngày còn là cô bé tung tung váy xòe đi học chữ, gần 10 năm qua, Say chưa bao giờ để ngọn lửa nhiệt huyết nguội lạnh.

Những điểm trường xa nhất, dốc nhất như Má Lùng, Thảo Lủng đều ghi dấu bước chân của cô. Rào cản lớn nhất của học trò vùng cao là tiếng phổ thông. Để lũ trẻ không sợ học, cô Say tự tay làm từng mô hình trực quan từ cành cây, chiếc lá, kiên nhẫn uốn nắn từng nét chữ O, chữ A. Cô Say tâm sự: "Muốn học trò bám lớp thì trước hết phải làm cho các em cảm thấy đến trường là một niềm vui. Trẻ con Mông mình thương lắm, chỉ cần cô giáo chịu khó lắng nghe, vỗ về bằng chính tiếng mẹ đẻ của các em thì rào cản nào cũng sẽ qua".

Không chỉ dạy chữ, cô Say cùng các thầy cô trong trường còn chăm chút từng bữa ăn bán trú. Mâm cơm nghi ngút khói với bát thịt kho, trứng tráng và rau xanh không chỉ nuôi dưỡng thể chất mà còn là điểm neo giữ đôi chân học sinh không bỏ lớp. Nhiều năm liền đạt danh hiệu Lao động tiên tiến, nhưng với cô Say, phần thưởng lớn nhất không phải là những tấm giấy khen, mà là nụ cười trong veo và sự trưởng thành của học trò mỗi ngày.

Sương mù bắt đầu buông xuống phủ kín những mái nhà trình tường nằm tựa lưng vào vách đá. Từ trong lớp học, tiếng học trò đồng thanh đọc bài ngân vang, trong trẻo, chạm vào khoảng không tĩnh lặng của núi rừng. Trường lớp nơi vùng cao Tuyên Quang dẫu có lúc còn gian khó, con đường gieo chữ vẫn gập ghềnh chông gai, nhưng tình yêu nghề và tấm lòng người thầy thì luôn kiên định. Để rồi mỗi ngày trôi qua, từng con chữ nhỏ lại cất cánh giữa mây ngàn, mang theo ước mơ và niềm hy vọng về một ngày mai tươi sáng hơn cho những đứa trẻ lớn lên từ đá ■

Những nữ quân nhân nơi địa đầu Tổ quốc

HOÀNG HÀ

Bảo vệ chủ quyền, an ninh biên giới là nhiệm vụ đòi hỏi sự vững vàng về bản lĩnh, nghiêm túc trong kỷ luật và tận tụy trong từng công việc. Trong hành trình ấy, những nữ cán bộ, chiến sĩ Bộ đội Biên phòng (BĐBP) Tuyên Quang đang góp sức bằng năng lực chuyên môn, tinh thần trách nhiệm và sự bền bỉ của mình.

Nữ chiến sĩ Đồn Biên phòng Cửa khẩu quốc tế Thanh Thủy cùng đồng đội tuần tra bảo vệ chủ quyền, an ninh biên giới quốc gia.

Thượng tá Văn Thị Tuyết Hoa (ngoài cùng bên trái) cùng các nữ chiến sĩ tuyên truyền phổ biến pháp luật cho nhân dân vùng biên.

Đóng góp lặng thầm

HƠN 21 năm gắn bó với ngành y quân kỳ, Trung tá Chu Thị Thúy Hiền, nhân viên Quân y, Phòng Hậu cần, BĐBP tỉnh đã trở thành điểm tựa sức khỏe tin cậy của biết bao thế hệ cán bộ, chiến sĩ và Nhân dân vùng biên. Chăm sóc sức khỏe bộ đội trong điều kiện công tác đặc thù đòi hỏi người thầy thuốc không chỉ giỏi chuyên môn mà phải thực sự tận tụy. Từ việc lập hồ sơ theo dõi sức khỏe định kỳ, triển khai y tế dự phòng đến thăm khám lâm sàng, chị luôn tỉ mỉ trong từng khâu nhằm phát hiện sớm các nguy cơ, bảo đảm quân số khỏe tối đa cho đơn vị hoàn thành nhiệm vụ. Bước chân của chị Hiền cũng đã in dấu trên nhiều bản làng xa xôi.

Dấu ấn đậm nét nhất trong hành trình công tác của Trung tá Hiền là những ngày tháng căng thẳng cùng đại dịch Covid-19. Khi dịch bệnh diễn biến phức tạp, gạt bỏ lo toan gia đình, chị xung phong lên tuyến đầu chống dịch. Bất chấp hiểm nguy và gian khổ, chị lặng lẽ lấy mẫu xét nghiệm, phối hợp tiêm vắc xin, giữ vững "lá chắn" y tế cộng đồng bảo vệ sức khỏe Nhân dân. Bằng khen của Chủ tịch UBND tỉnh trao tặng là sự ghi nhận xứng đáng cho những cống hiến quả cảm ấy.

Trở lại nhịp sống thường nhật, Trung tá Chu Thị Thúy Hiền tiếp tục miệt mài học tập, nâng cao năng lực xét nghiệm huyết học và sinh hóa máu. Khắc ghi lời Bác dạy "Thầy thuốc như mẹ hiền", chị coi sự an yên của đồng đội và nụ cười của bà con

Các nữ cán bộ, chiến sĩ Bộ đội Biên phòng tỉnh luyện tập bắn súng nâng cao khả năng sẵn sàng chiến đấu (ảnh trái). Trung tá Chu Thị Thúy Hiền (thứ 2 bên trái) tham gia khám chữa bệnh, cấp phát thuốc cho người dân biên giới (ảnh phải).

biên giới là phần thưởng cao quý nhất trong cuộc đời binh nghiệp.

Tại trụ sở Ban Chỉ huy BĐBP tỉnh, căn phòng làm việc của Thượng tá Văn Thị Tuyết Hoa, nhân viên văn thư, bảo mật luôn duy trì một nhịp điệu khẩn trương nhưng tuyệt đối ngăn nắp. Trong làn sóng chuyển đổi số, Thượng tá Hoa không chọn lối làm việc cũ. Chị chủ động tham mưu số hóa kho lưu trữ tài liệu, chuẩn hóa quy trình xử lý văn bản điện tử và trực tiếp hướng dẫn cán bộ, chiến sĩ trong đơn vị làm chủ phần mềm quản lý, lập hồ sơ công việc trên mạng truyền số liệu quân sự của Bộ Quốc phòng. Nhờ đó, hành trình của một văn bản chỉ đạo từ cấp trên đến cơ sở được rút ngắn tối đa, phục vụ đắc lực và kịp thời cho công tác chỉ huy, điều hành tác chiến.

Trên cương vị Chủ tịch Hội Phụ nữ BĐBP tỉnh, thông qua các hoạt động của Hội và chương trình "Đồng hành cùng phụ nữ biên cương", chị cùng đồng đội hướng sự quan tâm đến phụ nữ và người dân ở những địa bàn còn nhiều khó khăn, góp phần vun đắp tình đoàn kết, gắn bó giữa bộ đội với Nhân dân.

Ngược về Đồn Biên phòng Cửa khẩu quốc tế Thanh Thủy, chúng tôi gặp Thiếu tá Phùng Thị Thu Hằng, nhân viên Ban Hậu cần - Tài chính. Hơn 13 năm khoác lên mình màu áo lính, Thiếu tá Hằng gắn bó trọn vẹn với chứng từ, sổ sách và các chế độ chính sách của cán bộ, chiến sĩ. Chị hiểu sâu sắc rằng, đằng sau mỗi khoản chi đúng quy định là uy tín của đơn vị; sau mỗi chế độ được chi trả kịp thời là sự chăm lo thiết thực cho đời sống, là nguồn động viên tinh thần lớn lao giúp người lính an tâm vững tay súng nơi tiền tiêu.

Thiếu tá Hằng trải lòng: "Ngành tài chính quân đội đòi hỏi sự giao thoa giữa tư duy phân tích sắc bén, kỹ năng toán học chính xác và cả sự mềm mỏng trong giao tiếp. Có như vậy mới đưa ra được giải pháp tối ưu nhất, vừa đảm bảo tính pháp lý, vừa tháo gỡ kịp thời những vướng mắc phát sinh từ thực tiễn".

Các nữ quân nhân, ở vị trí công tác khác nhau nhưng cùng gặp nhau ở sự tận tụy và ý thức trách nhiệm. Công việc của họ có thể ít được nhìn thấy, song lại góp phần giữ cho hoạt động của đơn vị thông suốt, bảo đảm điều kiện để cán bộ, chiến sĩ yên tâm thực hiện tốt nhiệm vụ trên tuyến đầu biên giới.

Rèn bản lĩnh

Trong môi trường quân ngũ, bản lĩnh người lính được hun đúc qua từng ngày rèn luyện, từ những công việc chuyên môn đến những giờ tập luyện nghiêm túc trên thao trường. Với Thượng úy Đào Thu Hằng, nhân viên văn hóa, thư viện BĐBP tỉnh, võ thuật không chỉ là nội dung huấn luyện mà còn là phép thử về thể lực, ý chí và khả năng làm chủ bản thân. Qua từng động tác, từng thế võ, sự dẻo dai, chính xác và quyết đoán được tôi luyện, giúp nữ quân nhân trẻ thêm vững vàng trong môi trường đòi hỏi cao về tính kỷ luật và tinh thần trách nhiệm.

Năm 2024, tại Hội thao Quốc phòng trong lực lượng BĐBP - Khu vực I, Thượng úy Đào Thu Hằng giành Huy chương Vàng nội dung võ chiến đấu tay không. Thành tích ấy là kết quả của quá trình tập luyện nghiêm túc, sự kiên trì vượt qua giới hạn bản thân và tinh thần thi đấu quyết tâm. Trên thao trường, những động tác võ thuật đòi hỏi sự phối hợp nhịp nhàng giữa sức mạnh, tốc độ và khả năng xử lý tình huống chính xác. Với nữ quân nhân, để thực hiện thuần thục từng kỹ thuật càng cần sự bền bỉ và ý chí không ngừng hoàn thiện. Những tấm huy chương cho thấy tinh thần chủ động rèn luyện, sẵn sàng đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ của người lính trong mọi hoàn cảnh.

Nếu trên thao trường cần sức bền, sự nhanh nhạy và dứt khoát, thì công việc chuyên môn đòi hỏi tính cẩn trọng, khả năng tổ chức và tinh thần trách nhiệm. Dù ở vị trí nào, nữ quân nhân cũng phải giữ vững tác phong chính quy, chấp hành nghiêm kỷ luật và hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao. Đánh giá về vai trò của đội ngũ nữ quân nhân trong lực lượng, Đại tá Lê Việt Phương, Phó Chính ủy BĐBP tỉnh, cho biết: "BĐBP Tuyên Quang hiện có 14 quân nhân chuyên nghiệp và 1 sĩ quan nữ, đảm nhiệm nhiều vị trí công tác khác nhau. Dù ở lĩnh vực nào, các đồng chí đều nêu cao tinh thần trách nhiệm, chấp hành nghiêm kỷ luật, chủ động khắc phục khó khăn, hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao; tích cực tham gia các phong trào thi đua, góp phần xây dựng đơn vị vững mạnh. Những nỗ lực đó thể hiện bản lĩnh, năng lực và phẩm chất tốt đẹp của người phụ nữ Quân đội trong thời kỳ mới"■

Làm chủ công nghệ số

QUỲNH CHÂU

Công nghệ, trí tuệ nhân tạo hay những dòng code không còn rào cản về giới tính hay khoảng cách địa lý. Trên mảnh đất xứ Tuyên hôm nay, hành trình phụ nữ làm chủ công nghệ đang chứng kiến sự đổi mới mạnh mẽ và tư duy sáng tạo bứt phá. Từ những lớp học vùng cao đến giảng đường đại học, phái đẹp đang tự tin chủ động nắm bắt tri thức mới, biến thách thức thành động lực xây dựng tương lai.

Cô Nguyễn Thị Thu Hiền được vinh danh tại Giải thưởng Chuyển đổi số Việt Nam năm 2025.

KIẾN TẠO TRƯỜNG HỌC SỐ

Sự chủ động nắm bắt công nghệ của phụ nữ hôm nay không xuất phát từ những lý thuyết suông, mà bắt nguồn từ những đòi hỏi thực tiễn của cuộc sống. Tại Trường Mầm non Nông Tiến (phường Nông Tiến), câu chuyện làm chủ công nghệ không phải là hiện tượng bột phát ngày một ngày hai, mà là thành quả của sự kiên trì âm thầm suốt nhiều năm của cô giáo Nguyễn Thị Thu Hiền, Phó Hiệu trưởng phụ trách phân hiệu Hương Sen. Bắt đầu từ những trăn trở trong khoảng thời gian bùng phát dịch Covid-19, cô Hiền đã nảy ra ý tưởng số hóa toàn bộ hoạt động quản trị và giáo dục mầm non để việc học của trẻ không bị gián đoạn.

Nhận thấy mô hình giáo dục STEAM (kết hợp khoa học, công nghệ, kỹ thuật, nghệ thuật và Toán học) rất phù hợp với trẻ nhỏ thông qua trải nghiệm thực hành, cô Hiền đã chủ động tự học, tham gia hàng loạt khóa bồi dưỡng chuyên sâu về công nghệ. Không giữ tri thức cho riêng mình, cô trực tiếp đào tạo cho hơn 30 giáo viên trong trường, đồng thời bắt tay xây dựng phòng trải nghiệm STEAM Lab với 100% nguyên vật liệu tái chế tại địa phương. Nhờ đó, các em nhỏ sớm được tiếp xúc với tư duy logic, kích thích sáng tạo và tinh thần tự chủ khám phá.

Bên cạnh chuyên môn giảng dạy, cô Nguyễn Thị Thu Hiền còn là người đi đầu trong cải cách hành chính giáo dục tại nhà trường. Cô cho biết: "Khi mới bắt đầu, nhiều giáo viên cũng e ngại. Nhưng nếu quản lý bằng công nghệ thì vừa tiết kiệm thời gian, lại vừa công khai, minh bạch. Từ khi ứng dụng Google Drive và Google Form để quản lý, phê duyệt giáo án, nhà trường đã cắt giảm 70% hồ sơ, sổ sách giấy. Chúng tôi còn triển khai phần mềm tính toán khẩu phần ăn và dán mã QR công khai bảng dinh dưỡng tại từng lớp. Giờ đây, chỉ cần một thao tác quét mã trên điện thoại thông minh, bố mẹ dù ở đâu cũng có thể biết chính xác hôm nay con mình ăn gì, hàm lượng dinh dưỡng ra sao".

Trái ngọt tìm về sau những tháng ngày âm thầm gieo hạt. Cô Nguyễn Thị Thu Hiền trở thành giáo viên duy nhất của tỉnh được Tập đoàn Microsoft vinh danh là Chuyên gia giáo dục sáng tạo (MIEE), đồng thời xuất sắc nhận giải thưởng "Lãnh đạo chuyển đổi số xuất sắc" tại Giải thưởng Chuyển đổi số Việt Nam năm 2025. Từ người đi tìm lời giải cho bài toán công nghệ, cô Hiền đã xây dựng nên một cộng đồng yêu STEAM rộng lớn, phát triển các kênh TikTok, YouTube để lan tỏa học liệu số tới hàng nghìn đồng nghiệp và phụ huynh trên cả nước.

TRUYỀN LỬA ROBOTICS NƠI CỔNG TRỜI

Hành trình phụ nữ làm chủ công nghệ tiếp tục thể hiện dấu ấn tự hào nơi biên cương. Dưới tán sa mộc của Trường PTDTNT THCS & THPT Đồng Văn (xã Đồng Văn), tiếng cười rúi rít của học trò người Mông, Lô Lô bên những con robot đang chuyển động linh hoạt đã tạo nên một bức tranh công nghệ đầy xúc động. Người truyền lửa cho bức tranh ấy là cô giáo Vàng Thị Dính. Sinh ra và lớn lên ở vùng quê nghèo Sà Phìn, cô giáo người Mông sinh năm 1987 đã chứng minh bản lĩnh phi thường của người phụ nữ thời đại mới: Dùng công nghệ để mở ra tương lai sáng lạn cho học sinh vùng cao.

Khởi đầu khó khăn với vô vàn rào cản từ ngoại ngữ, kiến thức nền đến thiếu thốn thiết bị thực hành, cô Dính vẫn kiên trì miệt mài tự học qua các khóa lập trình trực tuyến, tìm hiểu về AI và thiết kế robot. Năm học 2024 - 2025, cô chính thức đặt nền móng thành lập Câu lạc bộ STEM và Robotics của trường với 40 học sinh. Từ những bỡ ngỡ ban đầu, cô trò đã cùng ăn, cùng học, cùng lập trình, biến những dòng code khô khan thành những cỗ máy biết chuyển động đầy kỳ diệu.

Nhớ lại những ngày chật vật đưa STEM về với cổng trời, cô Dính xúc động chia sẻ: "Ở vùng cao, khi nhắc tới thuật toán hay lập trình bằng tiếng

Cô Vàng Thị Dính hướng dẫn học sinh thực hành thiết kế robot.

Câu lạc bộ Công nghệ Thông tin và Truyền thông, Trường Đại học Tân Trào đoạt giải tại Ngày hội Khởi nghiệp quốc gia lần thứ VII.

Anh, ai cũng nghĩ đó là điều vô cùng xa xỉ. Nhưng tôi tin công nghệ chính là chìa khóa để học trò mình bước ra thế giới. Những ngày đầu, cô trò miệt mài bên máy tính đến đêm muộn, tài liệu phải dịch từng từ, thiết bị thiếu thì mò mẫm tự chế. Nhìn ánh mắt các em sáng lên khi thấy con robot đầu tiên lăn bánh, tôi biết mọi gian khổ đều xứng đáng".

Tâm huyết ấy đã tiếp thêm sức mạnh cho những đứa trẻ vùng cao vượt qua tâm lý tự ti, biến hoài nghi thành niềm tin vào năng lực sáng tạo của chính mình. Không dừng lại ở không gian lớp học, cô Dính đã dẫn dắt học trò vươn ra các sân chơi lớn với chuỗi thành tích ấn tượng: Giải "Ý chí thép" tại Giải Vô địch Quốc gia VEX IQ 2025; giải Ba VEX VR Quốc gia; giải "Huấn luyện viên xuất sắc" và "Trang trí robot ấn tượng" tại Chung kết Quốc gia Robotics for Good 2026. Đặc biệt, tại Giải Vô địch VEX Robotics Việt Nam 2026, cô Dính vinh dự nhận giải "Giáo viên của năm", cùng học trò gặt hái thêm giải "Đội thi kiên cường" và "Truyền cảm hứng".

TỪ GIẢNG ĐƯỜNG ĐẾN CÁC DỰ ÁN SỐ

Nếu sự kiên trì của những giáo viên là nguồn năng lượng gieo mầm, thì tại Trường Đại học Tân Trào, thế hệ sinh viên năng động chính là lực lượng kế thừa trực tiếp đưa công nghệ vào cuộc sống. Tại Câu lạc bộ (CLB) Công nghệ Thông tin và Truyền thông, môi trường học thuật sáng tạo đã trải qua gần một thập kỷ phát triển, tinh thần làm chủ công nghệ hiện hữu rất sinh động. Điều thú vị là tại đây, các nữ sinh luôn chiếm đa số và nắm giữ vai trò nòng cốt.

Xóa bỏ định kiến khô khan hay tâm lý e ngại rào cản kỹ thuật, các nữ sinh Tân Trào tự tin tham gia sâu vào cả 4 ban chuyên môn: Nội dung, Truyền thông, Sự kiện và Kỹ thuật. Từ thiết kế ấn phẩm, biên tập video, vận hành kho học liệu số cho đến quản trị các kênh truyền thông chính thức, phái đẹp đều thể hiện tư duy thẩm mỹ nhạy bén cùng khả năng ứng dụng công nghệ thành thạo. Tinh thần ấy không chỉ thu hẹp trong khuôn viên nhà trường mà còn lan tỏa mạnh mẽ qua các chiến dịch tình nguyện, hỗ trợ cộng đồng số hóa tại các địa phương trên địa bàn tỉnh.

Năng lực công nghệ và tư duy bứt phá của nữ sinh Đại học Tân Trào còn vươn xa thông qua các dự án khởi nghiệp mang tính nhân văn sâu sắc. Nổi bật là giải Khuyến khích tại Ngày hội Khởi nghiệp Quốc gia học sinh, sinh viên lần thứ VII (năm 2025) với Dự án "Thiết bị đeo tay hỗ trợ dò đường cho người khiếm thị" và "Đa dạng hóa sản phẩm từ quả bưởi". Ngoài ra, nhiều nhân tố tích cực của CLB đã đồng hành cùng Đội tuyển Hóa học nhà trường mang về giải Xuất sắc toàn đoàn cùng 5 giải Khuyến khích cá nhân tại Hội thi Olympic Hóa học sinh viên toàn quốc lần thứ XII (năm 2025).

Ngọn lửa STEM và công nghệ được thắp lên từ bàn tay những người phụ nữ hôm nay không đơn thuần là những dòng code hay các sáng chế thông minh, mà hơn hết, đó là ngọn lửa của niềm tin, sự đổi mới và tình yêu tha thiết dành cho thế hệ tương lai. Trên vùng quê cách mạng giàu truyền thống, hành trình chinh phục công nghệ đang tiếp tục được viết nên bằng sự bền bỉ, khẳng định vị thế và sức sống mãnh liệt của những người phụ nữ dám nghĩ, dám làm, tự tin làm chủ tương lai trong kỷ nguyên số ■

ĐIỀU EM MUỐN NÓI

Luôn toả ngát hương

■ THANH HÀ

NGÀY nay, thật dễ bắt gặp những người phụ nữ tự tin theo đuổi công việc mình yêu thích, mạnh dạn thử sức ở những lĩnh vực mới hay bền bỉ với ước mơ còn dang dở. Họ muốn được học hỏi, được trải nghiệm, được tự quyết định con đường của mình và chứng minh rằng phụ nữ có thể làm tốt nhiều việc. Nhìn những cô gái miệt mài với công việc, hào hứng trước một cơ hội mới hay vui vẻ kể về dự định sắp tới, thấy cuộc sống thật nhiều điều đáng mong chờ.

Nhưng vẻ đẹp của phụ nữ đâu chỉ nằm ở những thành công được mọi người nhìn thấy. Đó còn là cô giáo kiên nhẫn giảng lại bài cho học trò, chị đồng nghiệp sẵn lòng giúp đỡ người khác, người mẹ chuẩn bị bữa cơm sau ngày dài bận rộn... Những việc làm tưởng chừng nhỏ bé ấy lại mang đến niềm vui, sự gắn bó và cảm giác được yêu thương.

Phụ nữ cũng có những ngày mệt mỏi, những lúc buồn lòng hay chưa biết nên chọn lối đi nào. Không phải lúc nào cũng cần tỏ ra mạnh mẽ, càng không cần gác lại mọi mong muốn của bản thân để làm hài lòng người khác. Đôi khi, một khoảng thời gian nghỉ ngơi, một lời hỏi han chân thành hay sự sẻ chia từ gia đình, bạn bè cũng đủ để lòng nhẹ nhõm hơn. Ai cũng cần được yêu thương và có quyền sống theo cách mình mong muốn.

Mỗi người phụ nữ đều là những đoá hoa đẹp theo cách riêng, chẳng cần giống bất kỳ ai. Chỉ cần làm việc bằng sự tận tâm, đối xử chân thành với mọi người, biết chăm sóc bản thân và không ngừng cố gắng, mỗi ngày trôi qua đều trở nên ý nghĩa.

Mong rằng, dù ở gia đình, nơi làm việc hay bất cứ đâu, những người phụ nữ luôn được trân trọng, được tự tin theo đuổi ước mơ và vui với những điều mình lựa chọn. Như những đóa hoa, mỗi người một sắc màu, một hương thơm, khi cùng khoe sắc sẽ khiến cuộc đời thêm đẹp. Và ở bất cứ nơi nào, họ vẫn luôn toả ngát hương ■

Sắc màu văn hóa Mông TRONG NGÀY HỘI

■ CẢNH TRỰC

Cùng thuộc dân tộc Mông, nhưng đồng bào ở mỗi vùng miền lại có những nét riêng trong trang phục, tiếng nói, phong tục và sinh hoạt văn hóa. Những sắc màu ấy cùng hội tụ tại Ngày hội Văn hóa dân tộc Mông lần thứ IV năm 2026 ở Điện Biên, tạo nên bức tranh văn hóa phong phú, thể hiện sự thống nhất trong đa dạng của cộng đồng người Mông.

Màn biểu diễn múa khèn độc đáo của đoàn Tuyên Quang.

Không gian trưng bày "Sợi lanh kể chuyện" giới thiệu nghề dệt lanh và trang phục truyền thống, góp phần tôn vinh bản sắc văn hóa dân tộc Mông tại ngày hội.

Mỗi vùng đất, một sắc màu riêng

TRANG phục truyền thống là một trong những nét văn hóa nổi bật tại ngày hội. Cùng sử dụng những kỹ thuật thủ công được trao truyền qua nhiều thế hệ, nhưng mỗi nhóm Mông lại có cách phối màu, tạo hoa văn và kiểu dáng trang phục riêng, phản ánh quan niệm thẩm mỹ, phong tục của từng cộng đồng.

Chị Vàng Thị Dế, đoàn Tuyên Quang, mang đến ngày hội kỹ thuật thêu tay truyền thống của người Mông. Theo chị, trang phục người Mông ở Tuyên Quang có những nét khác biệt so với trang phục của đồng bào Mông ở Điện Biên, thể hiện ở cách phối màu, phom dáng váy xòe và họa tiết trang trí.

Không chỉ trang phục, tiếng nói của người Mông giữa các vùng miền cũng có những khác biệt về ngữ điệu, cách phát âm. Theo ông Sùng A Chênh, Bí thư Đảng ủy xã Pà Cò, tỉnh Phú Thọ, đồng bào Mông tại địa phương chủ yếu thuộc nhóm Mông Đô (Mông Đen). So với người Mông ở Điện Biên, tiếng nói có sự khác biệt về âm điệu. Trang phục của người Mông Đô ở Pà Cò cũng có những thay đổi so với kiểu dáng truyền thống, đồng thời mang nét tương đồng với một số nhóm Mông ở Sơn La.

Những nét riêng ấy cho thấy văn hóa Mông không đơn nhất mà được bồi đắp qua quá trình cư trú, thích ứng với điều kiện tự nhiên và giao lưu văn hóa ở từng vùng đất. Dù khác biệt về trang phục, tiếng nói hay phong tục, các cộng đồng vẫn cùng gìn giữ những giá trị văn hóa chung của dân tộc mình.

Nỗ lực gìn giữ bản sắc cộng đồng

Bên cạnh trang phục, khèn Mông là biểu tượng văn hóa gắn bó với đời sống tinh thần, lễ hội và các nghi lễ truyền thống. Tiếng khèn không chỉ là âm thanh của nhạc cụ mà còn gửi gắm tình cảm, phong tục và những giá trị được trao truyền qua nhiều thế hệ.

Tại chương trình trình diễn nghệ thuật khèn Mông, nghệ nhân và diễn viên quần chúng đến từ 11 tỉnh đã mang đến những tiết mục đặc sắc. Tiếng khèn khi réo rắt, sâu lắng, lúc rộn ràng, mạnh mẽ hòa cùng các động tác múa uyển chuyển, thể hiện nét riêng trong nghệ thuật trình diễn của đồng bào từng địa phương.

Nghệ nhân Giàng A Sếnh, đoàn Đắk Lắk, gây ấn tượng với tiết mục múa gậy sênh tiền và thổi khèn môi. Theo chị Nguyễn Dương Ngọc Thu, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Đắk Lắk, đoàn còn giới thiệu không gian chợ phiên, các sản vật địa phương như cà phê, sầu riêng cùng bộ sưu tập trang phục đời thường, lễ hội và cưới hỏi của đồng bào Mông.

Từ sắc màu trang phục, tiếng nói đến tiếng khèn và những sinh hoạt văn hóa đặc trưng, Ngày hội Văn hóa dân tộc Mông lần thứ IV tại Điện Biên đã làm nổi bật sự phong phú trong bản sắc của đồng bào Mông ở các vùng miền. Chính sự đa dạng ấy góp phần làm giàu thêm những giá trị văn hóa chung, khẳng định sức sống của di sản được gìn giữ và trao truyền qua các thế hệ ■

TẢN VĂN

Chữ nhẫn ngày xưa mẹ dặn...!

■ NGUYỄN THANH

Minh hoạ: TÔN BẢO

CHIỀU nay, khi ánh nắng cuối ngày hắt hiu rọi qua khung cửa sổ bếp, mùi khói bếp củi vướng víu đâu đây kéo tôi về với một buổi chiều của nhiều năm trước. Hôm đó, tôi ngồi bệt bên hiên nhà, nước mắt đầm đìa vì những bực dọc, ấm ức đầu đời trong cuộc sống hôn nhân. Mẹ không mắng, cũng chẳng chê bai. Mẹ chỉ lặng lẽ đặt xuống bên tôi một chén nước vối ấm chan chứa tình thương, rồi ngồi xuống, khẽ vén lại mảng tóc lòa xòa trên trán tôi.

Giọng mẹ trầm ấm, đều đặn vang lên giữa không gian tĩnh lặng của miền quê, như tiếng ru à ơi thuở nào: "Con gái ạ, bát đĩa trong sóng còn có lúc xô, huống chi vợ chồng son trẻ về chung một nhà, trăm khoản va vấp là chuyện thường tình. Quan trọng nhất là giữ được cái gốc của sự nhẫn nại"

Tôi thẫn thờ nhìn mẹ. Trong ký ức tuổi thơ của tôi, hình ảnh của mẹ luôn gắn liền với sự chịu đựng đến bền bỉ. Tôi còn nhớ như in những buổi tối bố bực dọc vì áp lực mưu sinh, vì công việc ngoài xã hội không như ý, trút những trận nóng giận vô cớ lên không gian bé nhỏ của gia đình. Những lúc ấy, bố lớn tiếng, còn mẹ chọn cách im lặng. Sự im lặng của mẹ không phải là sự bất lực hay yếu đuối, mà là khoảng lùi cần thiết để ngọn lửa giận dữ của bố tự tàn lụi.

Có lần, thấy bố lớn tiếng, cái tuổi trẻ con bồng bột cộng với lòng ấm ức thay mẹ đã khiến tôi trót cãi lại bố một câu. Mẹ liền kéo tôi ra góc nhà, nghiêm khắc nhắc nhở rằng dù thế nào con cái cũng không được hỗn với cha mẹ.

Mãi đến sau này, khi tôi lớn lên, sắp bước chân về nhà chồng, mẹ mới ôn tồn nhắc lại chuyện cũ và truyền cho tôi bài học sâu sắc nhất của đời mình. Mẹ bảo: Con gái ạ, đàn ông lúc nóng giận đôi khi như con ngựa sổng chuồng, mình cứ cương lên đôi co thì chỉ thêm gãy đổ. Phải biết lấy sự mềm mại mà uốn nắn, lấy sự dịu dàng mà cảm hóa, đó mới là bản lĩnh thực sự của người vợ.

Lúc trẻ, tôi cứ ngỡ đó chỉ là sự nhẫn nhịn cam chịu của thế hệ đi trước. Nhưng càng trưởng thành, càng bước vào những giông bão của cơm áo gạo tiền, tôi mới thấm thía hết cái lý thâm sâu trong lời dăn dạy của mẹ. Hôn nhân không phải là một chiến trường để phân định ai đúng ai sai, ai thắng ai thua. Hạnh phúc gia đình đôi khi được xây đắp từ chính sự tha thứ thầm lặng.

Mẹ dạy tôi cách làm vợ không bằng những giáo điều khô cứng, mà bằng chính cuộc đời bình dị của mẹ. Mẹ chịu đựng những áp lực đè nặng lên vai, gánh vác cả những nhọc nhằn không tên, nhưng chưa bao giờ để mái ấm nhỏ thiếu vắng tiếng cười. Mẹ biết lúc nào cần cương, lúc nào cần nhu; biết vun vén từng hạt thóc, củ khoai để giữ cho ngọn lửa bếp lúc nào cũng đượm hồng.

Bây giờ, khi đã mang trên vai trách nhiệm của một người vợ, một người mẹ, tôi mới hiểu hết giá trị của sự nhẫn nhịn mà mẹ trao truyền. Nhìn người đàn ông của mình đang lo toan bận rộn ngoài kia, những áp lực cuộc sống đôi khi khiến họ mệt mỏi, tôi lại nhớ đến dáng ngồi lặng lẽ của mẹ ngày nào. Sự nhẫn nại ấy không làm người phụ nữ nhỏ bé đi, mà trái lại, nó giống như một thứ nước khoáng mát lành tưới tắm cho cái cây tình nghĩa ngày một đâm chồi, xanh tốt.

Chiều nay, gió mùa đông bắc tràn qua hiên nhà, mang theo cái lạnh se sắt. Tôi mỉm cười, nhấp một ngụm trà ấm và thầm cảm ơn mẹ. Nhờ có những lời dăn dạy mộc mạc mà sâu sắc ấy, tôi biết cách tự nhủ lòng mình phải dịu dàng hơn, bao dung hơn để cùng người thương giữ lấy một khoảng bình yên giữa cuộc đời rộng lớn và nhiều giông bão này ■

TÌM TRONG SỬ VIỆT

Là nhà chỉ huy trực tiếp lãnh đạo các đơn vị chủ lực trên chiến trường, Đại tướng Chu Huy Mân (sinh năm 1913, quê Nghệ An) vừa có tài phát hiện vấn đề, vừa có nhiều sáng kiến cùng đồng đội vượt qua khó khăn để giành thắng lợi. Trải qua các trọng trách trong hai cuộc kháng chiến, đặc biệt là Chính ủy Quân khu 5, Tư lệnh kiêm Chính ủy Mặt trận B3 - Tây Nguyên, đồng chí đã để lại dấu ấn đậm nét về nghệ thuật lãnh đạo, xây dựng con người và tổ chức vững mạnh.

Thượng tướng Chu Huy Mân, Chủ nhiệm Tổng cục Chính trị Quân đội nhân dân Việt Nam (hàng đầu, ngoài cùng bên trái) thăm hỏi các cán bộ Quân đội chuẩn bị đi công tác các tỉnh miền núi (tháng 11-1977).

Đại tướng Chu Huy Mân
Vị tướng đắc nhân tâm

Sáng kiến vượt khó trên chiến trường

Nhìn lại trận đánh Kỳ Sanh (Quảng Nam) năm 1964, bộ đội ta phải vận động trên địa hình trống trải giữa hệ thống cứ điểm dày đặc của địch. Trước giờ xuất quân, dù tinh thần chiến đấu cao, đơn vị lại gặp khó khăn lớn vì thiếu thốn cuốc, xẻng để đào công sự trong đêm.

Nắm bắt tình hình, Đại tướng Chu Huy Mân đã mượn dao, cùng anh em ra rừng chọn một đoạn gỗ thật cứng, chặt và vót nhọn. Tập hợp bộ đội, đồng chí động viên:

"Các đồng chí! Xưa kia Ngô Quyền đã chiến thắng quân Nam Hán trên sông Bạch Đằng bằng những cây cọc gỗ như thế này... Ngày nay, các đồng chí hãy noi gương cha ông, dùng những cọc gỗ để đánh Mỹ, ngụy. Gỗ có thể đâm thủng thuyền giặc, thì gỗ cũng có thể dùng để đào công sự chiến đấu".

Hiểu rõ ý nghĩa, bộ đội lập tức tỏa vào rừng vót cọc gỗ thay cho cuốc, xẻng. Nhờ đó, công sự cá nhân hoàn thành kịp thời, giúp Tiểu đoàn 90 trụ vững ở địa bàn đồng bằng và tiến công tiêu diệt gần 100 tên địch trong ngày 10-8-1964.

Nghệ thuật thu phục nhân tâm và chỉnh huấn chính trị

Bên cạnh tài dự đoán chiến trường, Đại tướng còn nổi bật bởi sự gần gũi, sâu sát và thấu hiểu tâm lý bộ đội.

Sau chiến thắng Plây Me - Ia Đrăng năm 1965, tuy thắng lợi nhưng thương vong cao, đời sống kham khổ khiến một số đơn vị nảy sinh tư tưởng rời rạc, kỷ luật sút kém, quan hệ quân dân có biểu hiện xấu do cán bộ buông lỏng quản lý và thiếu ân cần.

Trước tình hình đó, Đảng ủy Mặt trận chủ trương chỉnh huấn chính trị toàn diện: quán triệt bản chất Quân đội nhân dân Việt Nam, thực hiện lời dạy của Bác Hồ, đồng thời yêu cầu cán bộ trung, cao cấp tự phê bình qua hai bản kiểm điểm (ưu điểm và khuyết điểm).

Cuối đợt chỉnh huấn, cầm trên tay những tập giấy kiểm điểm khuyết điểm khá dày, Đại tướng Chu Huy Mân tuyên bố:

"Phần ưu điểm các đồng chí giữ lấy, để phát huy... còn đây là những bản trình bày khuyết điểm... tôi đọc và thấy các đồng chí đã tự phê bình một cách nghiêm túc... nên không cần phải giữ lại nó nữa. Tôi tuyên bố đốt tất cả những bản về khuyết điểm".

Hành động đốt đi những bản kiểm điểm khuyết điểm ấy đã trút bỏ gánh nặng tâm lý, khơi dậy lòng tự trọng, sự tin tưởng và quyết tâm sửa đổi của cán bộ. Ngay sau đó, Đại tướng trao cho các chính ủy trung đoàn những sợi dây thừng để trói tù binh Mỹ trong tiếng vỗ tay vang dậy cả một cánh rừng, thổi bùng lên niềm vui và sức mạnh mới cho toàn đơn vị.

Cuộc đời và sự nghiệp hoạt động cách mạng vẻ vang của Đại tướng Chu Huy Mân chính là biểu tượng sáng ngời về tầm nhìn chiến lược, tinh thần dám nghĩ dám làm và nghệ thuật "đắc nhân tâm" sâu sắc, mãi là tấm gương mẫu mực cho các thế hệ cán bộ, chiến sĩ lực lượng vũ trang noi theo.

MAI LINH *(Theo Báo Quân đội Nhân Dân)*

Sông Chicago uốn lượn giữa trung tâm thành phố, nổi bật với những cây cầu kiến trúc độc đáo.

"Mỏ vàng" từ những dòng sông

Tại nhiều thành phố ở vùng Trung Tây và Vành đai Công nghiệp cũ (Rust Belt) của Mỹ, những dòng sông từng phục vụ chủ yếu cho sản xuất và vận tải nay đang được nhìn nhận theo một cách khác. Các thành phố như Chicago, Pittsburgh... cho thấy những cách khác nhau để biến khoản đầu tư vào bờ sông thành lợi ích lâu dài cho đô thị.

Chicago: Khi bờ sông có thể tự tạo nguồn thu

Ý tưởng xây dựng một tuyến đường đi bộ liên tục dọc nhánh chính sông Chicago đã được thành phố theo đuổi trong nhiều thập niên.

Từ những năm 1990, Chicago bắt đầu lên kế hoạch xây dựng tuyến đi bộ mới, trong đó có những đoạn phải mở rộng khoảng 7,6m ra lòng sông và xây dựng các lối kết nối dưới chân cầu. Những đoạn đầu tiên được triển khai vào đầu những năm 2000. Các giai đoạn sau đó đã hoàn thiện tuyến Riverwalk dài khoảng 2 km, chạy dọc nhánh chính của sông Chicago và kết thúc tại Lake Street.

Ngày nay, Chicago Riverwalk không chỉ là một lối đi bộ. Dọc tuyến có nhà hàng, quán ăn, khu vui chơi, điểm ngắm cảnh, bến thuyền và nhiều hoạt động giải trí khác.

Mỗi đoạn được thiết kế cho một mục đích khác nhau. Marina Plaza có sân ăn uống và khu vực dành cho thuyền. The Cove là nơi người dân có thể đưa thuyền nhỏ xuống nước, nghỉ ngơi hoặc mua kem. The Jetty được thiết kế để tạo môi trường sống cho cá. Water Plaza là khu vực vui chơi tương tác với nước.

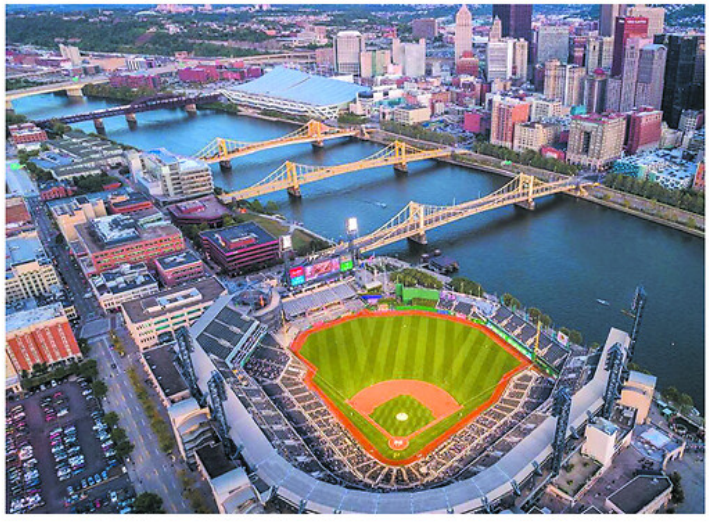
Nhờ đó, một khu vực ven sông từng ít được sử dụng đã trở thành điểm đến quen thuộc của người dân và du khách.

Pittsburgh: Một đồng đầu tư công kéo theo 20 đồng vốn tư nhân

PITTSBURGH là thành phố nằm tại nơi ba con sông hội tụ. Trong nhiều năm, khu vực ven sông của thành phố đã được cải tạo thông qua hàng loạt dự án lớn như casino, trung tâm hội nghị và công viên.

Một nghiên cứu về tác động kinh tế cho thấy, trong 15 năm, khoảng 130 triệu USD được đầu tư vào Three Rivers Park đã tạo động lực cho gần 2,6 tỷ USD các dự án phát triển dọc bờ sông và gần 4,1 tỷ USD tổng giá trị phát triển tại khu vực ven sông và vùng lân cận.

Nói đơn giản, cứ 1 USD đầu tư công vào không gian ven sông lại kéo theo khoảng 20 USD đầu tư tư nhân cho các dự án phát triển tại khu vực này.

Pittsburgh là thành phố nằm tại nơi ba con sông hội tụ.

Giá trị bất động sản cũng tăng rõ rệt, với mức tăng khoảng 60% quanh các dự án ven sông kể từ năm 2001, gần gấp đôi mức 32% của toàn thành phố ngoài những khu vực chịu tác động trực tiếp.

Ở South Side, một khu vực trước đây kém phát triển nhưng nằm gần bờ sông, giá bất động sản tăng tới 117% kể từ năm 2001.

Với dữ liệu này, Pittsburgh tiếp tục tính toán khả năng đầu tư 50 triệu USD để cải thiện không gian công cộng ven sông tại khu Strip District. Tùy kịch bản, khoản đầu tư này được dự báo có thể tạo ra 6,8-15,6 triệu USD tiền thuế mỗi năm, cao hơn đáng kể khoản thanh toán nợ hằng năm khoảng 3,3 triệu USD.

Nói cách khác, thành phố có thể dùng khoản đầu tư ban đầu để tạo ra một nguồn giá trị mới, sau đó tiếp tục thu lại một phần giá trị đó thông qua thuế và các hoạt động kinh tế.

HOÀNG BÁCH *(Theo Hà Nội mới)*

Dải lụa xanh trên Cao nguyên đá

Phóng sự ảnh: TUỆ ANH VÀ CTV

Sông Nho Quế bắt nguồn từ vùng núi Nghiễm Sơn (Vân Nam, Trung Quốc), chảy vào đất Việt Nam tại địa phận xã Lũng Cú, chảy quanh những ngọn núi đá tai mèo hiểm trở của Cao nguyên đá Đồng Văn, xuôi về Cao Bằng rồi hoà cùng dòng chảy của sông Gâm.

Trong suốt hành trình của mình, dòng sông hiện lên như một dải lụa xanh mềm mại, uốn lượn giữa mây trời, ôm ấp những triền đá kỳ vĩ, dẫn lối du khách vào hẻm vực Tu Sản - hẻm vực cao nhất Đông Nam Á. Năm 2009, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã xếp khu vực này là Di tích danh lam thắng cảnh Việt Nam, sông Nho Quế được vinh danh là một trong những "Thung lũng kiến tạo độc nhất vô nhị" của Việt Nam. Mỗi ngày, bến thuyền sông Nho Quế đón trên 1.000 lượt khách ghé thăm.

